

KASTAMONU

TİCARET İ VE

SENAYI

ODASI

(Vilâyet Matbaası : Kastamonu)
1934 — 1935

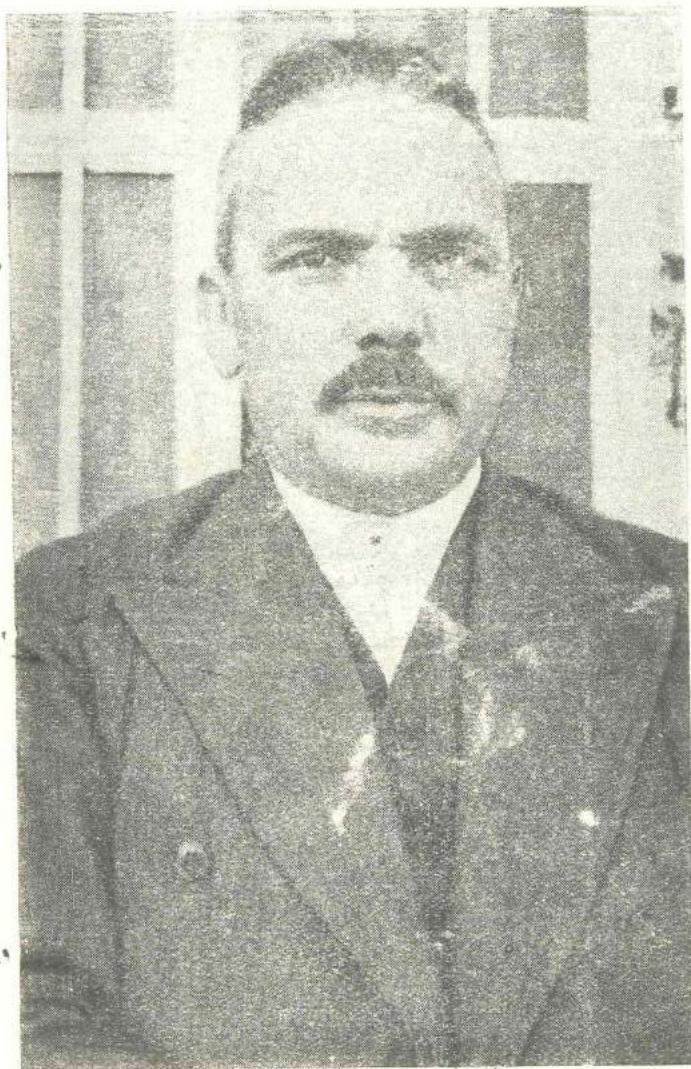
Meclis Reisi Kâzım Paşa Hazretleri

Kastamonu Ticaret Odası Heyeti

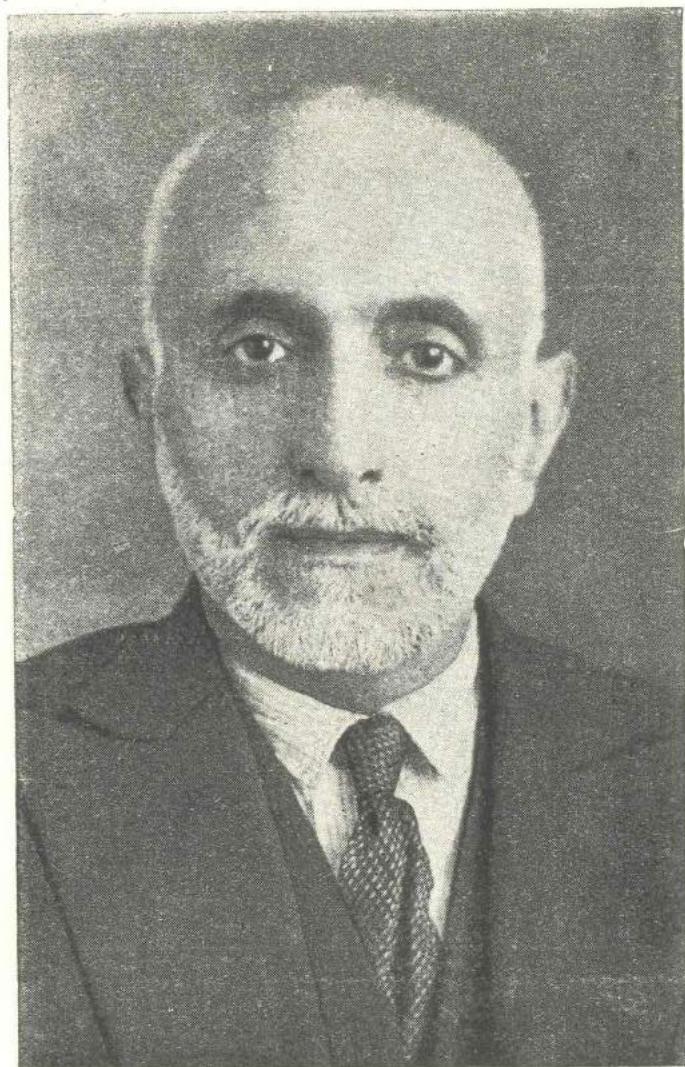
Oda Heyeti ve Müstahdimini Bir Arada

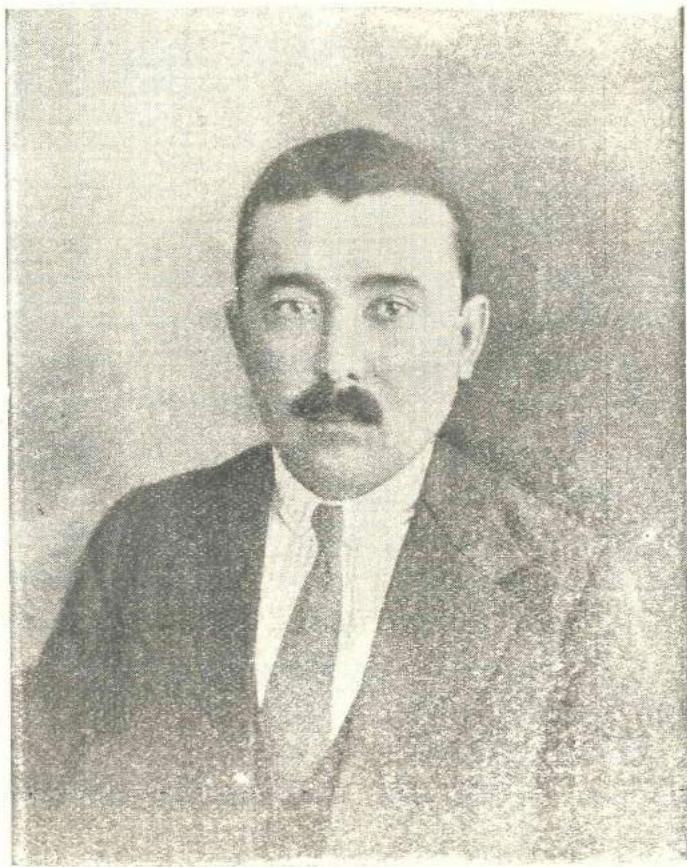
Tosya Mümessil Azası Boynn Eğri Zade
Hüseyin Bey

Daday
Mümessil
Azası Gürcü
Oğlu Sükrü
Bey

Oda İkinci Reisi H. Abdullah Bey

Oda Başkâtibi Emrullah Bey

Başlangıç

Kastamonu Ticaret Ve Sanayi Odasının Cumhuriyetin
Onuncu Yılına SaygıSİ

Öz Türk topraklarının parçalanmasını hazırlayan sevr muahedesini yırtan, bu meşum ölüm vesikalarını imzalayan sultanat idaresini yıkan. Türk varlığını, Türk topraklarının kurtuluşunu hedef ittihaz ederek önüne çıkan vatan duşmanı, Türk duşmanı müstevlî orduları ezip çiğneyen kahreman Türk milletine; Türk ordusuna öncü, olarak büyük inkilabı yaratan, Cumhuriyeti kuran.

ULU GAZİ MUSTAFA KEMAL

*Büyük Bayramın kutlu
olsun*

Kurtuluş yollarında bir çok zorluklar, yoksuzluklar içinde yürüyen, Türk inkilâbinin ebedî olarak yaşaması için ölüme koşan Türk evlatları! Türk istik'ali ve cumhuriyeti için çarışan kahreman Türk ordusunda canını veren, kanını akıtan kahreman şehitler!

Ruhunuz şad olsun!

Türk İstiklali, Türk Cumhur'yeti için evlatlarını cephelere göndermekle kalmayıp cebhe arkasında kağnisiyle, omuzuyla ve sırtıyla cephane, erzak taşıyan genç ve ihtiyan aziz Türk kadını. Türk köylüsü, Yüksek Türk milleti!

*Bayramın kutlu, savaşın var
olsun!*

Türk İstiklali ve Cumhuriyeti için 1919 da Erzurumda parlayan Türk iradesini Sivas kongrasıyla kuvvetlendiren ve bu günleri hazırlayan yüksek öncülere karışarak bu nurlu ve şuurlu benliği yükseltmek için başlangıçtan sonuna kadar başıyla, canıyla ve maliyle savaşan Muhterem Kastamonu halkı!

*Onuncu Cumhuriyet Bayramın
kutlu olsun!*

'Kapitalasyonları ebediyen boğan, millî ticaret ve sanayii yükselten, hür iktisadiyatın temelini atan Cumhuriyet! sana .

Sonsuz saygı ve hürmetler

Cümhuriyetin on senesi içinde başarılıan büyük işler

923

29 birinci teşrin - Cumhuriyet ilân edildi .

Cumhuriyet idaresinin başına
Büyük Gazi Reis seçildi .

Halk Fırkası kuruldu .

Cumhuriyet İcra Vekilleri Heyeti
kuruldu .

Lozan muahedesini imzalandı .

924

Cuma günü hafta tatil günü olarak
kabul edildi .

Askerlik müddeti azaltıldı .

Demir yollarının inşasını hükümet
eline aldı . Demir yolu siyaseti kanunla
kuvvetlendirildi .

Ser'iye ve Evkaf Vekâletleri kalkı-
ldı . Medreseler kapatıldı .

Saltanat yıkıldı . Hanedan denilen
hazır yiyciler hudut haricine kovuldu .

Seriye mahkemeleri kaldırıldı .

İş bankası açıldı .

Köy halkına düzenlik vermek
üzere köy kanunu yapıldı .

Teşkilâti esasiye kanunu yapıldı .

925

Köylüden yegâne sızdırma vasıtası
olan aşar alma belası köylünün sırtın-
dan kaldırıldı .

Tenbeller kararkâhi olan tekkeler
ve onun istinatkâhi olan türbeler
kapatıldı . Kapularına kilit asıldı .

Medeniyet kisvesi olan şapkanın
gövdesi için kazan yapıldı .

Tütün rejisi satın alındı .

926

Ticaret ve sanayi odaları kanunu
yapıldı . Oda teşkilâtları kanunla
idare edilmeye başlandı .

Türk kanuni medenisi yapıldı .
Türk kadını esaretten hürriyete ka-
vuştı . Bir çok işerde erkeklerle
müsavî tutuldu .

Beynemilel vasatı saat ve takvim
kabul edildi .

Teşviki sanayi kanunile milli
sanat ve ticaretimize düzenlik verildi .

Kaputaj kanunile beraber borçlar
kanunu yapıldı .

Türk Ceza kanunu neşredildi .

Millî Ticaret usulları medenî bir
şekle sokulmak için ticaret kanunu
yapıldı .

927

- Ankaraya zafer abidesi dikildi .
 Ankara Kayseriye demir hattile bağlandı . Ankaradan Kayseriye trenle gidilip gelinmeye başlanıldı .
 Türk toprağında yaşayan halk sayıldı . Türkiye nüfusunun 14 milyon olduğu anlaşıldı .
 Ankarada Gazi heykeli dikildi .

928

C. H. F. tarafından laiklik esası kabul edildi . Teşkilatı esasiye kanunundaki İslâm dinine ait hükümler çıkarıldı . Yapılan bu işleri Büyük Millet Meclisi kabul etti .

Türk harfleri inkılâbı yapıldı . Beynemilel rakamlar kabul edildi . Arap yazısı kapıdırışarı edildi .
 Anadolu demir yolları satın alındı .

929

Türk Milletine yeni yazıları öğretmek için her yerde Millet Mektepleri açıldı .

İcra ve iflas kanunu kabul edildi .
 Mersin — Adana şimdüfer hattı hükümet tarafından satın alındı .
 Toprağı olmuyan köylülere toprak vermek için kanun yapıldı .

Milli sanayii yükseltmek için kanun yapıldı .

Ziraî kredi kooperatifleri kanunu yapıldı .

930

- Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti kuruldu .
 Belediyelerin eski ve köhne teşkilatları değiştirildi . Beldiyeler yeni kanunla idare edilmeye başlandı .
 Ankara — Kayseri demir yolu Sivas'a kadar uzatıldı .
 Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası açıldı .
 Türk Parasının kıymetini korumak için kanun yapıldı .

931

- Beynemilel ölçülerin Türkiyede kullanımı içi ilk adım atıldı .
 Türkiyede yaşayan Türk tabaasının çocuklarının ilk tahsillerini Türk ilk mekteplerinde yapmaları kanunla mecbûrî tutuldu .
 Fevzi Paşa ve Malatya hattı işletme açıldı .
 Dördüncü Büyük Millet Meclisi açıldı .

932

- Kütahya — Bahkesir kasabaları demir hattile bir birine bağlandı .
 Sivas — Samsun şehirleri bir birine demir hattile bağlandı .
 Türk Dilini yabancı dillerden temizlemek çarelerini araştırmak için Dil Kurultayı açıldı .

Cumhuriyet Halk Fırkası yeni görüşlerini halka anlatmak ayrı ayrı yaşamaga alışan halkı bir araya toplayarak içtimai seyyivelere çıkarmak maksadile Halkevlerini açtı .

Buğday ekme ve satma işlerini yoluna koymak için Buğday kanunu yapıldı .

Ankara — Çankırı — Ergli demir yolu inşasına başlanıldı .

Büyük sanayi Fabrikaları yapılması için Ruslarla anlaşıldı . Rusyadan mutahassis heyetler celp edildi .

933

Adana — Fevzi Paşa hattı satın alındı .

Saltanat idaresinden kalma ecnebi borçları meselesi düzeltildi .

Ergani bakır madeninin işletilmesi için demir yolu yapılmasına başlanıldı .

Sivas şehrini Erzuruma bağlamak için demir yolu yapılmasına başlanıldı .

Ulu Kışla — Kayseri demir yolu bitirildi .

İstanbul Darülfunun kaldırıldı .
Yerine Üniversite kuruldu .

İktisadi işlere düzenlik vermek için Avrupadan mutahassis fen adamları getirtildi .

Cümhuriyet Devrinde Kastamonu Ticareti

Türk milleti kendi benliğine ve kendi varlığına sahip olarak bütün dünyaya karşı: (BENDE VARIM!) deye haykıralı on yıl oluyor.

On yıldır millet bütün çalışma sahalarında, her türlü kayitten azade olarak bütün kuvvetile uğraşıyor, didiniyor ve temiz alnından ter dökerek ulu ülküsüne ulaşmaya çabası - yor.

Saltanat devrinde ticaretimiz, san'atımız, her türlü yaşayış tarzımız, kaptalasyon denilen bağlarla sıkı bağlanmıştı. Bu devirde, her işte adımı - çekinerek ve korkarak atıyordu. Her sahada olduğu gibi ticaret işleri de bilhassa Türk unsuru için feyizli olamıyordu. Hele gayri Türk unsurlar - asıl Türk milletinin aleyhine olarak - bu işleri tamamile kendilerine mal etmiş bulunuyorlardı.

On, onbeş sene evveline kadar Kastamonumuzda da tüccar veya san'atkâr olarak tanınmış bulunanların yarısından fazlası bu unsurlara mensuptu. Bu yurdun öz evladı olan kahreman Türk milleti Yemende, Rumelide, Fızan çöllerinde ve Arnavutluk dağlarında yurt için, İmparatorluk nüfuzu için kırim kırim kirilirken onlar burada bütün ticari ve sınai varlıklarımıza vaziyet etmişler, bu sayede refah içinde, servet içinde yaşarak keselerini Türk altınla - rıyle doldurmuşlardır. Türk mustahsili-

nin emekleri, Türk zürraının alyerleri hep bu gayrı Türk unsurların keselerini doldurmaya yarayordu.

Büyük inkişâbımız, İmparatorluk teşkilâtının bütün temsillerini sarstığı, kökü - en yükseli, bütün kötüüklerin minibalarını kuşattı, halk içi ve Cumhuriyet için ortaya atıldığı günden itibaren Türk milletine ticaret yolunda da en geniş saha açtı. Bugün bir çok umumi engellere, yoksuluğa rağmen, Türk ticareti millî ve öz bir ticaret haline inkilâp etti.

Bu günde yükselen ikisidî varlıklar herkesçe takdir edilebilecek mesut bir görünüşür. Filhakika cihan iktisadiyatında yeni açılan cereyanlar ve dahili kuraklık ve onu takibeden umumi buhran ticaret bünyemizi sarsmamış değildir. Bilhassa bir kaç senedir kuvvetle hükmünü yürüten, dünya iktisadiyatını alt üst eden buhran her yerde olduğu gibi Türkîyemizde de tesirini gösterdi. Buhranı körükleyen dahili kuraklık ziraî istihsalatımız üzerine menfi tesirler yapmakla beraber kuraklığı da buhranın tkip etmesi ticari zaziyetimiz üzerine, ağır bir tesir ika etti. Cihan iktisadiyatını alt üst eden umumi buhrandan kurtulmak için çareler aranıldı, konferanslar verildi, kongreler yapıldı, makaleler, kitaplar yazıldı, nutuklar irat edildi. Buhranın kökleri nerede olduğu araşa-

tırıldı . Bin bir sebep bin bir çare
ileri sürüldü ise de iktisadiyat ufuk-
larında henüz yalancı bir aydınlık
bile görülmeli .

Bu buhran nevakit bitecek ? bu
buhran milletleri nihayet nereye
götürecek ? bu suallere cevap verecek
meklide değiliz .

Türkün çok canlı ve manalı bir
sözü vardır :

(*Elle gelen düğün bayram*)
derler .

Buhran , nerede ve ne vakit bite-
cekse bitecek , biz o güne kadar
dişimizi sıkıp göksümüzü gerecek ,
iktisadi harpte de muzaffer çıkmak için
ve bu buhrandan az müteessir olmak
neye mütevakkif ise yapacak ve az
müteess'r olmaya çalışacağız .

Muhitimize buhranın fena akış-
rini her gün gözle görüyor ve elle
tutuyoruz . Hele köylü istihsalatının
az para etmesi , bizi candan üzüyor .
Bütün varlık kaynağımız olan köylü-
müzün bu mukaddes Cumhuriyet
devrinde refaha ulaşmasını ne kadar
özleyorduk .

Cumhuriyet devrinde aşar kalktı ,
köylü sırtından teğallüp , ihtarla
kalktı . Cumhuriyet kanunları köylüye
en geniş hürriyetini bahsetti . Çok
çalışkan ve çok mert bir insan olan
köylümüzün bütün emeklerinin mey-
velerini yiyeceği mes'ut gün gelmişti .
Fakat bunu takip eden buhran onu
kucaklıdı . Bu büyük insanı yine tam
manasile geniş nefes aldırmadı .

Medeni hayatın bütün kolaylıklar-
ına ve nimetlerine alışmış olan mil-
letler için ihtiyaçlar pek çoktur . Ve
peki mütenevvidir . Bu ihtiyaçları
temin edemiyenler çok elim bir muza-
yaka altındadır demektir . Halbuki ,

köylümüz esasen muktasittir . Kendi
yiyeceğini olduğu gibi , ekseriyetle
giyeceğini de kendi istihsal eder . Ve
ihtiyaç maddeleri de mahduttur .
Onun çektiği sıkıntılar peşin para
vermesi lazım gelen bir iki maddedir .
Binaenaleyh Türk köylüsünün iktisadi
bünyesi her vakit için sağlam olabilir .
Ve bu sağlamlık onu mutlak ve
mutlak lâiyik olduğu refah ve saadete
ulaştıracaktır . Bunu da şüphesizki
Cumhuriyet idaremiz temin edecektir .

Bütün dünyanın içinde bu caladığı ,
buhranı bir tarafa bırakarak on yıl
içinde Kastamonu Ticaret aleminde
görülen inkişaf ve terakkiyi göz önü-
ne getirerek tetkik edecek olursak
hiç şüphe yok ki bu on yıllık ticaret
hayatımız lehimize olarak geçmiş .
Sanayi ve ticareti himaye eden ka-
nunların tatbiki sayesinde iktisadiya-
timızın gün geçtikçe kuvvetleneceğine
imanımız artmıştır .

Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi
on sene evveline kadar Kastamonu
ve havalisinin ticareti Türk olmamış
unsurlar elinde iken Cumhuriyet ida-
remiz san'at ve ticareti tamamen
Türklere vermiştir . Bunu çok mes'ut
bir ilerileyiş ve kalkınma hareketi olarak
kayıt ettikten sonra on yıllık alış
veriş hareketlerinin , umumî buhrana
rağmen , vilâyetimizin lehine olarak
cereyan ettiğini de göstermiştir . Bu
görünüş işıkları Cumhuriyetimizin
feyizli iktisadi ülküsünden kuvvet ve
nur almıştır .

Vilâyetimiz mintakası tam bir
ziraat mintakası denilemezse de Zira-
ate elverişli arazisi de yoktur denile-
mez . İklim ve muhitin icabati ve
toprağının inbatı kuvvet ve kudreti
sayesinde orman mahsulâtından tut
da kendir , pırıngıhatta elma , armut ,

ceviz gibi meyvalara varincaya kader ihracata müsait her türlü mahsulâtımız vardır. Azdır fakat mütenevvidir. İşte bu tenevvü vilâyetimize büyük bir iktisadi kudret bahsetmektedir. Ormanlarımızın işlemesi için fabrika-lar yapılması gibi büyük sermayeli işlerden sarfınazar, şimdi eldeki varlıklar sayesinde buhranın altında tamamen ezilmiş bir vaziyette değiliz.

Tiftik para etmiyor; fakat yün iç n oldukça alıcı vardır. Köylünün buğdayı para etmiyor. Fakat yumurta, kendir, meyve ve pırıngı gibi mahsü-lâti da eyi kötü yine yüz güldürecek alış verişlere sahna oluyor. Keresle fiatlari idaresizse av derileri veya ormandan çıkan diğer mahsulât bunları kapatmama bile az çok bir kipür-danış yapıyor. Sinaî sahada da yerli dokumaları mamul bakır, müytabiye, nal, mih ve tabak işleri gibi mütenevvi işler de varlık gösteriyor. Bu varlık gün geçtikçe Cumhuriyetin uzaktığı yardım elile kuvvetleniyor, ve yük-seliyor. İhracatımız azalıyorsa itha-latımız da kesiliyor.

Kastamonu toprakları bu müte-nevi ihracat maddelerini bize bah-setmeseydi bazı vilâyetler gibi ihracat emtiamız yalnız bir iki kaleme munhasır kalmış olsaydı elbette çok kötü bir vaziyete düşecektik. İşte Cumhuriyetimizin açtığı bu millî davada bütün işlerimizde olduğu gibi tasarrufu ve iktisadi rehber yaparak bu gayri tabii yılları atlatacağız. Dişimizi sıkacağız, kafamızın bütün kudretini, kollarımızın bütün kuvvetini bu yola hasredeceğiz. Ve bütün sahalarda muvaffak olduğumuz gibi ticâri ve sinaî sahada da behemehal ve mutlaka muvaffak ve muzaffer olarak çıkacağız.

Kastamonumuz büyük bir istikbale

namzettir. Bakır ormanlar, yerde gömülü madenler, onun üzerinde yaşayan halka çok büyük servetler vad ediyor. Büyük sermayelerle yapılması mümkün olan bu işlerde elbette bir gün gelip yapılacak ve yeşil Kastamonu vilâyetinin tatlı ve sovuk suları başında yaşayan ve daima temiz çam havası koklayan gürbüz ve çalışkan halkı bu tabii servet menbalarından gereği gibi istifade edecektir. Bir gün gelecek ki bu istifadeyi Cumhuriyet idaremiz temin etmiş o olacaktır.

Hepimizin dilediği yüksek bir ticaret ve sanayi hayatını Kastamo-numuzda da vucuda getirebilmek için on yılda yapılan işler az görül-memekle beraber ortada görülen umran, terakki asarının kuvvet men-balarını Cumhuriyetimizin ve onun başında bulunan yüksek idare adamlarının azmî idaresinden meydana çıktıığını söylemekle büyük bir haki-kati meydana atmış olabiliyoruz.

Cumhuriyet devrinde 926, senesinde, çıkarılan odalar kanun ve nizimna-mesile teşekkül eden Cumhuriyet ticaret odaları o kanunun kuvvetli aydınlıklarını sayesinde işe başlamıştır. Bilhassa odamız Kastamonunun ihracat maddelerinin tedennî ve inkıraz dertlerini aramış, bulmuş ve ikişafı çarelerini hazırlayarak çalışmaya başlamış Cumhuriyetin on yılı içinde yurduna hayırlı hizmetler görmege muvaffak olmuştur.

On sene evvel içерiden dışarıya çıkan eşyamız heman hiç bir kontrola tabi değildi, her nahsul gelişî güzel derlenip toplanıp gönderiliyordu. Bu gün yerli dokumaları, Urgan, Kendir, Pırıngı, ve E'ma gibi ihracat maddelerinin taşış ve hileden korunması ve eyi

bir ambalaj yapılması çareleri etrafında çalışılmış ve bu gibi maddeler daima sıkı bir kontrolden geçirilmekte bulunmuştur. Bundan böyle yumurta vesair ihracat mallarımız da kontrolden azade kalmış olacaktır. Bu suretle de mallarımızı kıymetten düşüren bir çok sebeplerin önüne geçilecek ve bu kontrol daha esaslı yapılip hiç bir hileye meydan bırakılmayacak ve bu suretle Kastamonu mali cihan piyasasında fevkalade itimatla karşılaşacaktır.

Ticari inkişafımızı temin edecek yollarımız, nakil vasıtalarımız ve İnebolu limanı üzerinde yapılan ve yapılacak işler az değildir. İnebolu yolу çok iyi bir şekilde getirilmiştir. Çankırı yolunun Vilâyetimiz dahilindeki kısmı da iyicedir. Cumhuriyet idaremizin yol inşaatına verdiği ehemmiyet sayesindedir ki ticari nakliyat son süratle icra edilmekte evvelce eşya nakliyatı için üç günde gidilip üç günde gelinebilen İneboluya bu gün altı saatte gelinip gidiliyor. Otomobil ve

kamyonların iktisadî hayatımıza götürü tesirler yaptığı kabili inkâr değilse de çabık iş görmeleride bir kazaçtır.

Hulasa olarak tekrar edelim ki : Cumhuriyetin on yılı içinde buhrana rağmen memleketimiz ticaret ve sâriyî inkişaf etmiştir. Bu inkişaf köklündür ve umumidir. Tüccarlarımızın, halkın tasarrufa riayeti sayesinde ticari hayatımız sekteye uğramamıştır. Bütün dünyanın buhran yükünün altında kıvrım kıvrım kıvrandığı şusenelerde ihracatımız, ithalâtımızı karşılayabilecek bir vaziyettedir. Onun için muhitimiz ticaret ve sanayinin yükselmesini çok sovuk kanlılıkla ve tam bir emniyetle bekleyebiliriz.

Cumhuriyet idaremizin iktisadî sahada girdiği çetin mücadelede de müzaffier olarak çıkışagina inanır, istikbalde refah vadeden bu savaş idare eden iktisadiyatçılarını ve cumhuriyet idaremizin başında bulunan büyüklerimizi can ve gönülden alkışlarız.

Hüsnu

Oda Mintakasında Kurulan pazarlar ve günleri

Kastamonu Merkez kasabası: Haftanın Peşerertesi, Peşenbe günleri imtîmî
Çarşamba günleri Urğan ve Kendir Pazarı .

Devrekâni Nahiye Merkezi : Pazar günü

Kuzyakada Karasu Pazarı : Ağustos, Eylül ve 1 ci Teşrin aylarında pazar günü
" Yenicüma " : " " " " Cuma

Tosya Kasabasında : Pazar günü hayvân, Pazarlesi günü emlîmî .
" Kargı Nahiyesi : Cuma günleri .

Daday Kasabasında : Cumartesi günleri .

Az davay Nahiyesinde : Çarşamba "

Araç Kasabasında : Cuma günleri .

İğirdir Nahiyesinde : Perşenbe günleri .

Boyalı " : Pazar günleri .

Mergüze " : Pazar günleri " Boyalı Pazarı 15 Ağustostan
Teşrinisani gayesine kadar "

Taşköprü Kasabasında : Cumartesi günleri .

Germeç Pazarı : Perşenbe günleri Kendir Pazarı .

Gökce Ağaç Nahiyesinde : Çarşamba günleri nahiye merkezinde kurulan
bu pazarın ismi Kavak Pazarı namile anılır .

Kıvrım Pazarı : Mayıs bidayetinden Haziran nihayetine kadar
devam eden bu Pazar, Perşenbe günleri Sirke
Köyünde.

Seydiler köyünde : Cumartesi günleri .

Avlu " : Sali günleri .

**Kastamonu Ticaret odası mintakasının
Gıda Maddelerinin Yedi Senelik ortalık fiyat listesi**

	928		929		930		931		932		933		934	
	K	S	K	S	K	S	K	S	K	S	K	S	K	S
Yerli Buğdayı	11	—	14	50	7	85	5	75	5	—	4	—	4	—
Arpa	9	—	11	—	6	25	5	—	3	75	3	50	2	50
Mısır	9	—	10	—	6	50	4	50	3	50	3	—	2	50
Birinci Ekmek	18	81	18	75	17	—	7	59	7	50	7	—	7	50
İkinci Ekmek	13	33	15	75	10	59	7	—	6	25	6	—	6	50
Üçüncü Ekmek	12	56	12	56	7	75	6	—	5	50	5	—	—	—
Pirinç	31	40	31	40	30	—	27	50	20	75	15	75	22	50
Bulgur	15	75	23	50	11	75	11	75	7	50	6	—	6	—
Patates	7	85	7	75	6	—	5	25	4	25	4	—	2	50
Fasulye	13	75	23	50	11	75	11	75	7	75	6	50	5	—
Nohut	19	62	19	—	14	—	10	25	10	50	11	75	10	—
Mercimek	17	62	23	50	12	75	10	25	7	75	7	85	8	—
Soğan	5	50	5	50	4	—	3	75	3	75	3	50	2	—
Sarımsak	25	—	35	—	15	—	12	—	5	50	2	—	50	—
Makarna	47	—	47	—	41	—	36	75	23	50	23	50	25	—
Sade yağı	175	75	175	—	127	—	97	—	86	—	54	—	65	—
Zeytin yağı	94	25	94	25	69	—	58	25	50	—	40	—	45	—
Kaşar Peyniri	163	—	157	—	153	—	135	25	115	—	94	25	80	—
Beyaz Peynir	117	75	125	50	109	—	98	75	73	—	63	—	60	—
Yumurta	2	75	3	—	2	75	2	75	2	—	1	50	7	75
Zeytin	62	80	62	80	61	50	35	25	28	50	29	25	40	—
Kahve	148	—	148	—	125	—	94	50	128	25	104	25	110	—

**Kastamonu Ticaret odası mintakaşının
Gıda Maddelerinin Yedi Senelik vasatı fiyat listesi**

	928		929		930		931		932		933		934	
	k	s	k	s	k	s	k	s	k	s	k	s	k	s
Çay	314	—	314	—	322	—	330	—	312	—	274	—	300	—
Şeker kesme	51	25	55	—	48	—	47	25	45	75	49	—	45	—
Koyun eti	94	25	43	17	50	25	36	50	36	50	35	25	20	—
Sığır eti	62	75	29	50	36	—	26	25	26	—	19	50	12	50
Keçi eti	60	—	37	25	40	—	30	—	30	—	15	—	10	—
Tavuk	45	—	35	—	23	—	40	—	35	—	20	—	15	—
Odun	1	—	—	75	—	75	—	62,5	—	75	—	50	—	50
Kömür	5	75	5	50	5	—	4	25	4	—	2	—	3	—
Sabun	78	50	75	—	64	—	44	25	43	—	30	—	35	—
Gaz yağı	31	50	35	25	31	—	31	50	31	50	29	25	25	Lit.
Un birinci	23	50	19	62,5	12	50	10	—	7	50	7	50	9	—
Un ikinci	17	62	18	84	9	75	6	25	6	25	6	—	8	—
Un üçüncü	14	—	14	—	6	—	5	—	4	—	4	50	7	—
Un yerli	16	25	16	—	11	25	6	50	5	75	5	—	5	—

Vahidi kiyası kilodur .

Kastamonu Vilâyetinin Kazlariyle birlikte on senelik ithalât ve ihracat listesi

İDHALÂT		İHRACAT		
Lira	Kilo	Lira	Kilo	Senesi
761589	1702014	696923	2090469	1924
5014425	6864437	2095597	8522410	1925
5407617	8041361	3058707	3528189	1926
3012510	5641950	3095402	5381619	1927
4860380	8045380	4049310	7340504	1928
3886977	9264044	2078818	6589736	1929
3475891	6461310	3271473	5908645	1930
4408168	7139912	3198211	5510913	1931
3202610	6906903	2909754	8095520	1932
3189820	5859116	2227740	9662105	1933

Kastamonu Kendir mahsülü ticareti ve urgan sanayii

Kastamonu vilâyeti asırlardan beri kendir, urğan memleketi olarak tanınmış ve öğrenilmiş bir memlekettir. Anadolunun şimal mintakasını teşkil eden, cesim ormanlarile, geniş yayalarile ve bol sularile anılan bu vilâyetin zeriyata müsait dar vadilerinde, tabiatın kendine bahşeyıldığı müsaadekârlığın neticesi olarak mebzuliyetle yetişen ve yetişirilen kendir bu muhite mahsus ebedî ticâri ve sınaî bir varlıktır.

Yüksek dağlarından, geniş yayalarından, issız derelerinden akıp gelen bol suları bu vadilerin tükenmez bir servet ve ticaret kaynağıdır. Derelerin, ırmakların geçitleri vadiler arasına yerleşen köyler içinde Kastamonunun 60, Taşköprüünün 75, Dadayın 10, Tosyanın bir kaç köyüne munhasır olan kendir zeriyatı burallarda yaşayan halkın başlıca ziraî meşgalesini teşkil etmektedir.

Sulanması mümkün ve kuvvetli topraklarda verimli bir surette yetişen bu mahsül en mümtaz ve uzvi ve azotlu gübreler atılmış tarlalara ekildiğinden tesiratı havaiye ve toprağın mükemmeliyeti sayeside 2 metreden 5 metreye kadar yükselen Kastamonu kendirleri elyafının uzunluğu, beyazlığı ve mukavemet hassasile yumuşaklığını itibarile dünyanın en birinci kendiri denilebilir.

Bir yerli dönümü araziye serpilen dört, beş kilo tohumun seksen kilo-

dan yüz yirmi kiloya kadar elyaf vermesi tabiatın bu muhite bahşedigi müstesna bir varlıktır. Kendir sahası olarak tanıdığımız gök ırmak karasu ve karadere Daday ve alama çayları gibi daha bir çok suların geçtiği vadilerde ve Tosyanın Devrez ırmağı boyunda her zaman kendir ekilmeğe müsait 20 bin hektar araziden yalnız hali hazırda 4500 hektar kadar arazi ekilmektedir ki bu araziye ekilen tohumdan ehvali havaiyenin müsait geçtiği senelerde üç milyon kilo raddesinde elyaf alınması bu mintakanın kendir istihsal kudretinin mükemmeliyetini isbat eder delâilden biridir.

Dünyanın en birinci kendir mintakası olarak tanımlan Kastamonumuzda bu sayede dirki urgan ve muttabiye sanayiide yerleşmiş binlerce nüfusun geçim vasıtasi olan urgan sanayii halen memleketin başlıca ihracat sanayii sırasına geçmiştir.

Harbi umumîden evvelki senelerde Avrupaya mühim mikdarda kendir ihraç eden Kastamonu ve aynı zamanda her türlü ihtiyaca uygun olarak tesbit edilen ve çeşitleri eliyyi geçen urgan ve muttabiye ihracatı yaptığı halde harbi umumî ve onu takip eden millî mücale senelerinde ihracat yapılamamasından kendir zeriyat ile beraber urgan sanayiide bir tevakkuf devresine girmiştir.

Senevi istihsalâtının mühim kis-

mini urgan ve muytabiye imalâtında istihlâk eden Kastamonu urgan tezgâhlari harbi umumide ve millî mücadele senelerinde ordunun ve dahili memleketin ihtiyacatını yetiştirmekle iktifa etmiş ve ihracat yapılamamasından kendir zeriyatı da urgan tezgâhlarının istihlâkâtına kâfi gelecek derecede tenkis edilmiştir.

Bugün Taşköprünün Ali paşa, bey temur, ersil, Gaygunca tekke, şeyh şimşir, kızılca ören ve urgancı köyleriyle Kastamonu'da mevcut tezgâhlarla birlikte adetleri dört yüzü geçen eski usul el tezgâhları hali hazırladı istihsalâtın ancak bir milyon kilo kadar bir kısmını sarf ve istihlâk etmek kudretinde oldukça rûndan son dört beş seneye içinde zûr vasi kendir sahalarını arpa, buğday ve mısır gibi diğer mahsulâta terk etmişlerdir. Memleket harici piyasalarda alıcı ve urgan, kendir fabrikası gibi daimî istihlâki temin eden müesseselerin mevcudiyeti halinde bugünkü 4500 hektar arazi üzerinde yapılan zeriyatın on bin hektar araziye teşmil edileceği şüphesiz olduğundan istihsalâtın 6,7 milyon kiloyu tecavüz edeceğini hatalı görmemeliyiz.

Kastamonu ve mülhakatı için ehemmiyeti derkâ olan bu mahsulâtı sînaiye tarlalarının diğer mahsulâta terk edilmiş bulunması memleket iktisadiyatını sekedar eden bir keyfiyet olduğu meydandadır.

Ihracat ve fabrika gibi daimî istihlâkâta ve müstakir bir piyasaya malik olmayan kendirin yalnız urgan sanayiine terk edilmiş görülmesi ayrıca bir mesele farz edilse bile dahili kendir sanayiini her zaman tehdit eden Avrupa urgan ve kinnap ithalatı bu sanayi üzerinde günün en

mühim mese'lelerinden birini teşkil etmektedir. Yaklaşık tatkîk edilecek olursa Kastamonunun kendir sanayiinde görüle gelmekte olan tekâmül izleri asırlardan beri devam eden bu millî sanayiin en ince derinliklerine kadar nufuz edilerek her ihtiyaca göre hazırlanmış evsaftaki urgan sanayii millî hudutlarımız içinde ihtiyacımızı her zaman karşılayacak kabiliyette olduğunu görürüz.

Dört yüzü mütecaviz urgan çırıklarında çalışan iki bini mütecaviz sanatkâr ve işçilerin geçirdiği işsizlik buhranı hiç şüphesizdir ki en fazla istihlâkâtın Avrupadan itbal edilemeyecektir. emtiadan temin edilmesinden meydana çıktıığı şüphesizdir.

Senevi 6, 7 milyon kilo kendir istihsal edebilecek kabiliyette olan ve sanatkârlarının kabiliyeti ise dahili ihtiyacımızı telâfi edebilecek derecede olan Kastamonu mintakasının muzayakada ve buhranda görmek ve 2 milyon kilo kendirini bir senede satamamak gibi çaresiz görünen dertler Kastamonunun iktisadî ve sînai hareketleri üzerine müessir olan ve hâli tehir kabul etmeyecek meselerden bildir.

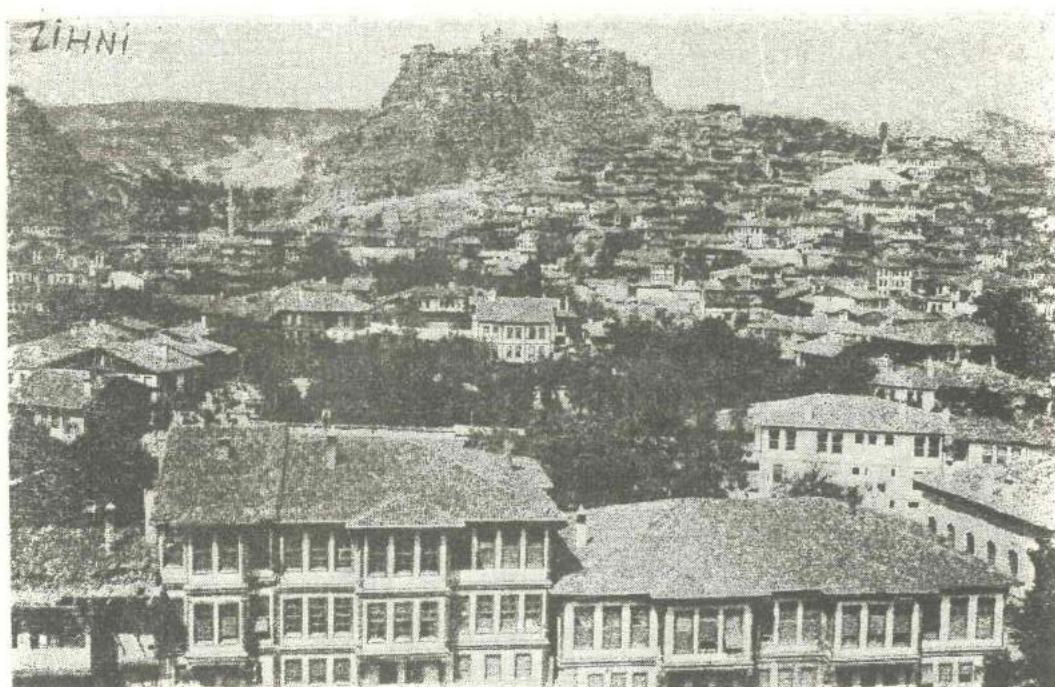
Ciftçinin tarlasını sürme, gübreleme ve bedeni mesaisi hariç yalnız kendirini sulama, çapalama, çekme, soyma ameliyeleri için işçiye verdiği ücret mukabili elde edilen bir kilo kendir elyafının maliyet fiyatı onbeş kuruşu tecavuz ettiği halde bir kilo kendir elyafını azamî 25 kuruşa satabilir. Mustahsil köylünün vaziyeti kendir zeriyatının atiyan inkişafına değil sukutuna delil amillerden biri sayılabilir.

Kastamonuya hariçten binlerce lira getirebilecek kabiliyyet te

olan kendir sahasının sabibi olan köylülerimizin icabatı hazırlaya göre hareket ettiklerini makul görmeliyiz. Senevi 4500 hektar araziye ekilen tohumdan istihsalı her zaman mümkün olabilen 3 milyon kilo kendirin nisfini ırgan ve muytabiye sanayiinde sarf ve istihlak edilebileceği tahmin edilse bile bir buçuk milyon kilosunu ya hariç piyasalara satmak ve yahut

kendir elyafının ayırma ve temizleme işlerinde ötedenberi yapmakta oldukları lakaydilik bilhassa köklerile birlikte talaş halinde ihrac edilmesi her zaman ecnebi piyasalarında rağbetini düşürecek bir keyfiyet olduğu muhakkaktır.

Memleket ticaret ve sanayinin yükselmesi etrafında hükümeti Cumhuriyemiz tarafından alınan tetbirler

Kendir memlekeli olan Kastamonudan bir manzara

bu mikdar kendiri sarf ve istihlak edecek çuval, halat, kinnap imal edecek bir fabrikaya ihtiyaç olduğu aşıkâr bir hakikattir.

Son bir sene içinde memleket haricine başlayan kendir ihracatı köylü ve kendir tacirleri üzerinde tesirden hali kalmamış isede köylü'lerimizin kendir gibi ibtidai bir maddeyi idrak ve istihsal zamanlarında

sayesinde memleketimiz ibtidai maddeleinin ihracatı kuvveden file çıkışmış bir hakikat olarak yükselmeğe başladığı bu senelerde elyafının uzunluğu, beyazlığı ve mukavemet hassasile dünyanın en birinci derecede kendiri sayılan Kastamonu kendirlerinin ibtidai bir tarzda hazırlanan demetlerin dolayısı ile dikkatsizlik ve lakaydilikleri etrafında ciddî tetbirler

alınması gerek transit ve gerekse bilvasıta İstanbul tarikile hariç piyasalara çıkacak kendirin taranmış, temizlenmiş ve kök aksamının tamamen alınmış bir vaziyette bulunması memleket ticareti ve zürraın refahı namına nazarı itibare alınacak bir iştir. On sekizden yirmi beş otuz kiloya kadar yapılan kendir demetlerinin hazırlama işindeki bilgizlik

gibi maddelerin harici ticaretini sürdürmünü kontorolda gören oda, mintakası dahilindeki pazarlarda satılan kendirleri köylüye temiz olarak hazırlatmak ve alıcılarada temiz kendir alırmak maksadile tatbika başladığı urgan, ve kendirlerin İslâhi hakkındaki talimatnamelerin tatbiki sayesinde bu mühim meselei sınaiye ve iktisadiyeyen haline doğru atılmış

Kastamonu Kendir Pazarından bir köşe

neticesi perişan hali ve bu halin böylece temadisi, harice kendir satmamıza başlıca engel olduğu gibi itina ile tasnif edilmemiş ve ambalaj yapılmamış ve kökleri alınmamış kendir sevk edilmeside kendir ticaretimize sekte vermekte ve kendir ticaretinin atiyen düşmesine anıl olacaktır. Memleketin kendir, urgan, elma ve yerli dokumaları ve pirinç

ciddi ve mühim tedb'lerden biri olmuşsada alıcı ile satıcının pazar hârisinde uyuşmaları, dolayısıle menfaat meseleleri gibi mahallî hadiseler karşısında daha müessir bir surette hareket olunması zarureti hasıl olmaktadır.

Dünya iktisadiyatında en mühim rol oynayan ambalaj ve standarize gibi iki mühim amilin memleket

Son altı sene içinde Kastamonudan

Harice ihraç edilen kendir mikdarı		
Senesi	Kilosu	Kiymeti
923	48605	17388
929	61400	22349
930	407691	160018
931	14045	4562
932	44842	8521
933	695341	139068

9 Sene içinde Kastamonudan harice ihraç edilen urgan mikdarı

Senesi	Kilosu	Kiymeti
925	995000	486062
926	960000	468000
927	931000	468487
928	890000	442000
929	520785	253882
930	545113	207596
931	629867	321166
932	1299958	541665
933	649427	202062

Dahilde sarf edilen urgan mikdarı hariçtir .

Fert olarak en çok kazandığımız kadar yer , Millet olarak en çok satlığımız kadar satın alırız .

Kastamonu kendirciliğinin vaziyeti Umumîyesi

Vilâyetin kendir mintakaları :

Vilâyetin ortasını , garpten şarka doğru baştan başa geçerek pek çok araziyi sulayan (Gök ırmak) suyunun teşkil ettiği geniş ve bununla birleşen müteaddit dar vadiler , vilâyetin başlıca kendir sahalarıdır . Bu esas saha yarı yarıya Taşköprü ve merkez kazalara ait bulunmaktadır .

Tali vadilerin en mühimleri menba- dan mansaba doğru , sağdan Karasu , İğdir , Karadere , soldan Daday ve Alama çaylarından ibarettir .

Bunlardan başka Araç kazasını şarktan garbe doğru ikiye ayıran Araç çayı vadisile Tosya kazasını garpten şarka doğru boydan boyaya geçen Devrez ırmakının çeltik mintakasında da mühim mikdarda kendir zeriyatına imkân mevcut bulunmaktadır .

Vilâyete mücavir kendir mintakaları :

Gök ırmak vadisi üzerinde bulunan Boyabat kazası ile Gümüş Hacı köyü , İskilip kazaları ve Çankırının İlgaz kazası ve Karadeniz sahillerinde Terme ve Çarşamba , kaları da kendir zeriyatile meşgul olmaktadırlar . Ancak vaziyeti coğrafiyeleri itibarile dağınık olmakla beraber bu kazaların kendir istihsalatı mecmuuda bir buçuk milyon kilo arasında bulunmaktadır .

Vilâyet kendir mintakasının vüs'ati :

Ez kesiif kendir zeriyatını ihtiva

eden Gök ırmak vadisi , Daday kasabasından itibaren Vilâyetin şark hududunu geçtiği Gökçeağac havâlisine kadar kendire tamamen salih ve sulanabilir araziden tereküp eder . Bu mintakanın tulu yüz yirmi kilometreye balığ olmakta , arzı da 1 - 3 kilometre arasında tehalüf etmektedir .

Buna inzîmam eden isimleri yukarıda yazılı , diğer tali vadilerin mecmu tulleride yüz kilometreye arzları beşyüz metreden bir kilometreye balığ olmaktadır .

Bu hesaba göre Gök ırmak boyunun kabili iska sahaları yirmi dört bin ve tali vadilerin vüs'atları yedi bin beşyüz hektara varmaktadır .

Araç ve Tosyanın sekizbin beşyüz hektarlık kabili iska arazisini de buna ilâve edecek olursak vilâyetin kırkbin hektar vüs'atında kabili iska arazisi olduğu meydana çıkmış olur .

Ancak bu arazinin mühim bir kısmını elma , armut ve erik bahçeleri ile köylünün zaruri ihtiyaçları meyannâda bulunan mezruatı sairenin işgal etmekte olması itibarile kendire kabili , tahsis sahanın hakiki vüs'atının 20883 hektar olarak kabulü zarurîdir .

Kendir ekili sahalar :

Vilâyetin 20000 hektara varan kendir arazisinin halen ekilebilen kısmı ancak üç bin hektardan ibaret bulunmaktadır . Mütebaki 17000 hek

tachik kendir arazisinden bir kısmına, ıztırarı olarak hububatı saire ekilmekte ve pek az kısmında boş kalmaktadır.

Vilâyetin 914 senesindeki kendir ziraat sahaları ile 924 ten itibaren senelik zer'iyat ve istihsalât miktarları, resmi kayitlere müsteniden bervechi atıdır.

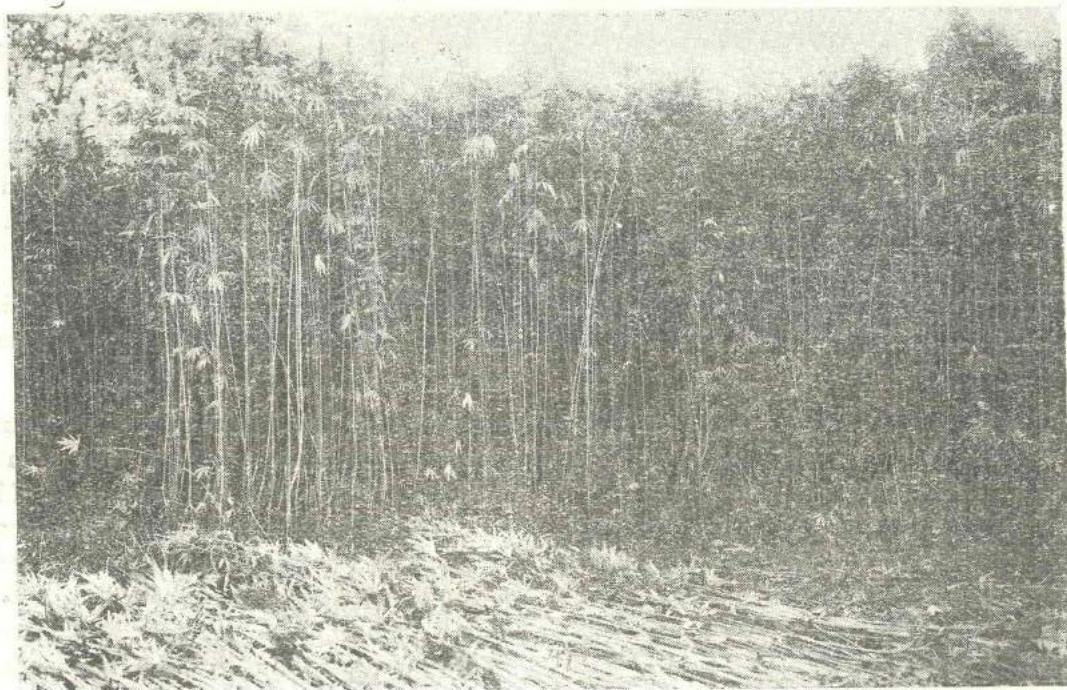
Seneler	Kendir ekim vüs'ati hektar	Elde edilen elyaf kilo
914	5,000	5,000,000
924	1,916	1,916,440
925	2,171	2,171,215
926	2,396	2,396,500
927	3,645	3,645,310
928	3,000	3,000,000
929	2,500	2,500,000
930	2,855	2,855,000
931	2,580	2,580,000
932	2,890	2,890,000
933	2,712	2,712,000
934	3,600 Muh.	4,000,000

Zer'iyatın mahdut kalması sebepleri :

Umumî harptan evelki normal senelerde vilâyetin beş milyon kilo kendir istihsal ederek bunun bir kısmını da ham elyaf halinde memleketin iç ve dışına sevk etmekte olduğu gümruk kayıtleri ile kabili isbat bir keyfiyyettir.

Halihazırda zer'iyatın azalmış olması ; ziraat işlerine muktazi sermayenin azlığı , suyun kifayetsizliği veya hâl ameli bilgisizlik gibi amillerden ileri gelmektedir . Zer'iyatı tahdit eden en büyük müessir ; evel emirde eldeki ecnebi mahreçlerin , bol bir rekoltayı sarfedecek derecede , talepkâr olmamasından ve daha mühim olarakta elyafın en iptidâî bir tarzda el ile soyulması mecburiyetinden ileri gelmektedir .

Bol bir mahsulün iç ve dış pazarlarda sarf ve istihlâkını ve e'yafında malîyet fiyatını hayli denge kır -

Kendir târlasından bir parça

bilecek - mütekâmil vasıtalarla soyulmasının temini halinde seneden seneye ziraat sahalarının , pek kolaylıkla , şimdikinin bir kaç misline bâlıg olabileceği şüphesizdir.

Nitekim merkez kazasına nisbetle Taşköprünün daha fazla kendir yetiştirmekte bulunmasının sebebi de soyma müşkilâtının oraca kısmen halledilmiş bulunmasından ibarettir . Kendir ekecek arazileri az veya hiç , fakât çalışkan olan Taşköprünün bazı köylerinin halkı ; kendir sahalarındaki diğer köylerin - sızulması aile efradının istidâî favkında bulunan - ham mahsullerini ya götürü olarak satın alıp soymakta yahut safi elyafın beher kilosu için muayyen bir soyma ücreti almaktadırlar .

Bu kolaylık ; kendir zürrâını , kendi efradı ailesinin soyabileceğinden fazla kendir ekmeğe teşvik edebilmektedir . Diğer kazalarda daha az bir nisbetté , aynı hale tasadüf olunmaktadır .

En mühim kendir istihsal sahalarını muhtevi bulunan Merkez ve Taşköprü kazalarının kendir eken köylerinin mikdari aşağıda gösterilmiştir .

Köy adedi

60	Merkez kaza
65	Taşköprü
17	Kendir ekmeyerek yalnız soyan köy adedi .

Toprak teşekkürleri ve ziraat tarzi :

Vilâyet teşekkürâtı arziesinin umumiyyetle kireçli ve potaslî olması itibarıyle bunlardan hasıl olmuş ve kendir ziraatına tahsis edilmiş bulunan Allüyonlarda bu maddeler mebzulen mevcut bulunmaktadır . Bu mad-

deler kendir elyafına , emsaline nisbetle , çok yüksek bir metanet vermektedir . Mamafih elyafın dereci mukavemet ve elastikiyeti hakkında yapılmış tetkikata ait elde bir rapor yoktur .

Azut noktasının da iki üç senede bir defa verilen kuvvetli çiftlik güpreleri ile tâlefisi ; vilâyet kendir hasılatının , keyfiyetçe olduğu kadar kemmiyetçe de yükselmesini temin etmektedir .

Ötedenberi tohum , nüsg ve elyaf için ekilmekte olan bu nebat Vilâyet dahilinde yalnız elyafından istifade maksadile ziraat edilmektedir . Tohum sık olarak ekilmekte , birinci çapada seyrekleştirilmektedir . 60 santim irtifaâ kadar iki çapa vurulur ve su verilmmez . 23 Haziran'dan sonra - senenin yağış mikdarına göre - bir , iki hatta üç defa sulanır .

Toprak 2 - 3 senede bir defa kuvvetli çiftlik güpresile güprelenir . Bir taraftan toprağın kireçli olması yüzünden verilen güprenin azot unsuruunun pek kolaylıkla kabili imtisas hale gelmesi , diğer taraftan sık ekim saklara 4 - 5 metro gibi şayanı hayret bir irtifa verir . Bu tereffua rağmen sak üzerinde teşevvübat vucut bulmaz .

Hasat için evvela tarla sulanır ve sonra kökleri ile beraber söküller . Tarlaya yayilarak kırutulur ve demet yapılır .

Tohum ; ötedenberi tohum istihsalı maksadile kendir eken Gümüşhacı köy ve civarından celp olunur . Mamafih Gümüşhacı köy tohumlarının ekseriya kuvvi intâsiyesini gaip etmiş eski tohumlarından zuhur etmesi son zamanlarda meraklı zürrâi ufak mîkyasta tohum istihsal parseleri vucuda getirmeğe teşvik ve icbar etmektedir .

Soyma :

Vilâyetin kendir çürütme havuzları iki nevidir. Bir kısmı mutedil hararetli ve kükürtlü sularдан terek-küp eder, diğerleri de alelade dere sularının toplattırıldığı çukurlardır.

Birinci gruba dahil havuzların en mühimmi Kastamonu - Taşköprü şorasının 18inci kilometrosunda bulunan (Gölveren) ismindeki menba suyudur. Bu menba suyu ince bir tahlile tabi tutulmuş olmamakla beraber, mühim mikdarda kükürtü

137 litre olup bu mikdar bütün sene bila inkita aynen temadi eder.

Taşköprü Kazasının Etem mahallesinde sulu kese mevkiiindeki su da terkip ve mikdar itibarile Gölveren menbaına pek yaklaşır. Diğer bir kaç köyde de bu terkibe yakın sular mevcut isede saniyedeki nehran mikdaları azdır.

Büyük demetler halinde bağlanmış olan kendir, mevsimin yaz ve kış olduğuna göre, Gölveren ve mümasili kükürtlü havuzlarda 12 - 15 gün, diğer

Beş metro irtifâsında kendir çubuğu yetiştiren
kendir tarlasından bir manzara

muhtevi bulunmaktadır. Heman şosanın kenarlarındaki kayalıklardan çıkmakta olan bu suyun yaz kış derece suhuneti + 10 ile + 12 arasında müstakaç bir halededir. Bu menba saniyede vermekte olduğu su miktarı

adı havuzlarda 15 - 18 gün bırakıldık - tan sonra çıkarılır. Ve peyder pey soyulur. Soyulan elyaf 4 - 5 kiloluk muntazam demetler halinde bağlanır ve bu demetlerin 9 - 10 u bir araya getirilerek balyalanır.

Rekolte mikdari ve nisbeti :

Toprağın inbat kuvetine, verilen gübreye ve tarlanın hazırlanmasında sarf edilen emeğe göre değişmekte beraber vasatı olarak bir hektarın hasılıtı safi elyaf olarak bin kilo raddesindedir. Vilâyetin umumi rekoltesi de hali hazırda üç bin tonu bumaktadır .

Satış şart ve teamülleri :

Zürre soymuş olduğu elyafi balya halinde pazara getirir. Vilâyette, kendir alım satımına mahsus, belli başlı üç pazar yeri vardır . Biri vilâyet merkezinde kendir hanı namile maruf büyük ve çok eski bir hâldir . İkincisi Kastamonu - Taşköprü şosasının 26ncı kilometrosunda Germec namındaki mahalli mahsustur. Taşköprü merkezinde de yalnız kendir alım satım için hususî bir hâl vardır . Her üç pazarin günleri ayrı ayrıdır .

Alicilar iki gruba ayrılır : Birinci grup tüccar, ikinci grup urgancı esnafıdır .

Tüccar satın aldığı kendiri evsafına göre muhtelif grulplara ayırır ve büyük balya haline getirerek İstanbul Marsilya ve Hamburga doğrudan doğruya sevk eder .

Esnaf ise aldığı kendiri haftanın beş günü içinde muhtelif ebat ve cesamette ip ve urgana tahlil eder . Ertesi haftanın kendir pazarı gününden bir gün evvelki urgan pazarında satar , satış bedeli ile ertesi günde pazardan yine ham kendir alır .

Urgan Sanayii :

Heman bütün kendir zürrâi urgan ve ip yapmasını bilir. Ancak bunların imalâti yalnız kendî ihtiyaçlarına munhasır kalır . Diğer taraftan zürrâa olmuyan bir esnaf kitlesi ile mîrkez

ve Taşköprü kazalarının bazı köylerinin halkı doğrudan doğruya urgancılıkla temini maiyet ederler . Bunların çok iptidai ve mahdut vesaite malik bulunmalarına rağmen imal ettileri mevaddin düzgülük ve intizamı cidden hayrete sezadır. Mamul halinde ecnebi memleketlere sevkiyat olmamakla beraber memleket dahiliye vaki sevkiyat mikdari 1,000,000 kiloya yaklaşır .

kendir Fiatları :

Kastamonu Kendirlerinin, yukarıda söylendiği veçhile , memleketin Ege ve Karadeniz sahilleri gibi diğer kendir mintakaları mahsullerine evsafçe tefevvuku itibarile gerek dahili ve gerekse harici piyasalarda hemmiyeti mahsusası vardır . Bu noktainazardan umumi satış fiatları daima mucibi memnuniyet bir haldedir .

Bu günde piyasaya nazaran kendirin beher kilosu, aynı günde 15-25 kuruş arasında tehalûf eder . Bir günde pazar fiatlarında bu mühim fark, kendirin ıslatılmış olduğu sudan ve işlenme tarzından ileri gelir . Alelumum Golyeren havuzlarından veya bu havuzların suyuna yakın terkipteki diğer sulardan alınan kendir elyafının çok beyaz ve yumuşak olmasına mukabil elelade dere sularından vücuda getirilmiş havuzların mahsulleri oldukça koyu renkte dirler .

Muvasale ve nakliyat işleri :

Vilâyetin bütün kendir eken mintakaları ile vilâyet merkezi arasında ve vilâyet merkezi ile sahil ve dahil arasında çok muntazam şosalar mevcut bulunmaktadır . Vilâyetin ihraç iskelesi olan İneboluya giden 90 kilometroluk şosa üzerinde kamyon ve

araba ile beher kilonun nakliye ücretinin 15 - 20 para olması vasıtalarının kifayesine ve yolun intizamına bir delil teşkil eder.

Asıl kendir sahasını teşkil eden Gök ırmak vadisinde boydan boyaya uzanan Kastamonu - Daday ve Kastamonu - Boyabat şosaları, sahalar arasındaki irtibatı en serî vasıta ile temin edecek kabiliyettedir.

Kabili istifade kuvvet menbaları :

Vilâyet, kuvvet muharrike temini itibarile büyük imtiyazlara sahip, mümtaz bir mintakadır. Beyaz ve siyah huydan başka ormanlarının fevkâlâde mebzuliyeti odunun bile buhar makînalarında istimaline imkân vermektedir.

En kucak aylarda saniyedeki akış mikdarları birer litreyi geçen Karasu ve Karadere çayları en kıymetli birer kuvvet menbaıdları. Bu çaylar üzerinde tabii sukulut şelaleler mevcut olmamakla beraber alelumum meçralarının en az % 2 - 3 meyilli olması ledelhace kendilerinden pek kolaylıkla 40 - 50 metroluk sukulutlar elde edilmesine imkân vermektedir. Gerek güzergâhlarına ve gerekse munsap oldukları Gök ırmak çayı vadisinin en kesif kendir sahalarını ihtiiva etmeyece bulunuası bu iki suya bir kıymeti mahsus verdimektedir.

Bu çaylar hiç donmazlar ve hemen umumiyetle berrak akarlar. İlkbahar sonlarına doğru vaki olabilecek şiddetli sağnaklar sularını bulandırırsa da bu hal 1 - 2 güne inhisar eder.

Kömürle gelince; kendir sahası dahilinde zengin görünen vasî kömür damarlarına tesadüf olmaktadır. Karasu ve İğdir vadileri dahilinde tesadüf edilen bu damarlardan alınan numuneler matluba muvafık evsafta

zuhur etmemesi halinde bile vilâyetin merkez, Daday ve Araç kazalarında henüz işlenmeye başlamamış, fevkâlâde zengin ve çok yüksek evsafta kömür havzaları bulunmaktadır.

Vilâyet ziraat şubeleri arasında kendir-ciliğin mevkii ve istikbalı :

Vilâyetin kendir ziraati makinalışmış bir ziraat olmayup küçük erazi sahiplerinin büyük itina ile yapagelmekte oldukları bir istihsal şubesidir. Kendirin ziraat safhasında ucuz yevmiye ile bol amele bulunabilmesi ve esasen kendir ziraatinin diğer mahsullere nisbetle cevâî ve arzî hadiselerden daha az müteessir olması halkın ötedenberi bu ziraata inhimâkını artırmaktadır. Bilhassa piyasaların diğer mahsuller üzerinde bariz ve büyük tehavvüler göstermesine mukabil kendir fiyatlarının rençberi tatmin edecek vechile az çok müstekar vaziyette bulunması bu mahsûle büyük bir kıymet verdirmektedir. Yalnız mahsûlün işlenmesi işin müskülâtıdır ki bu ziraati ötedenberi tahdit edegelmektedir.

Nitekim 3 milyon kiloya yaklaşan 933 senesi mahsûlünün tamamen satılmış ve stok kalmamış olması 934 baharında senelik sabıkadan 1/3 nisbetinde fazla kendir ekilmesine saik olmuştur.

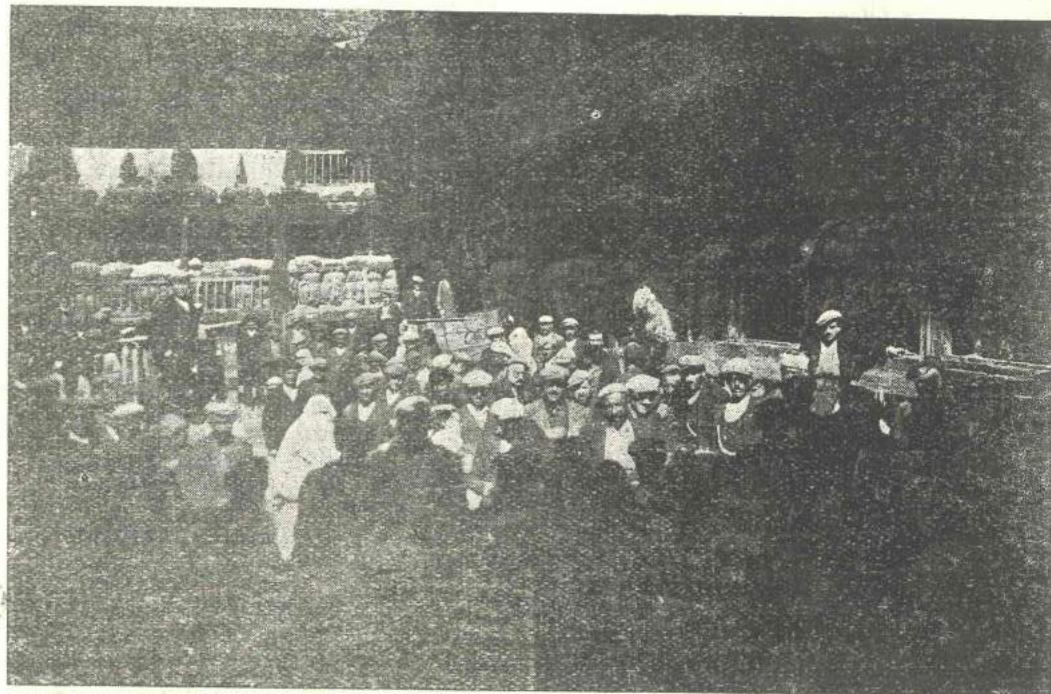
Hısat mevsimi yaklaşmış ve şimdîye kadar çok tabîî şerait altında büyümüş olan kendirin bu seneki rekoltesinin herhalede takriben 4,000,000 kiloya yaklaşacağına muhakkak nazarile bakılabilir.

Iktisadi tarzda hububat yetiştirilmäge müsait bulunmeyen Vilâyette inkişafa müsait ve mütemayil bir kaç

istihsal şubesinin başında KENDİR CİLİK gelmektedir. Bunu takiben meyvecilik ile Yumurtacılık noktai nazarından da vilâyet çok büyük ve parlak bir istikbale namzet bulunmaktadır. Ancak bu sonuncularla kendir ziraati arasında yekdiğerinin mesaisini tasip edebilecek herhangi bir tedahul ve irtibat bulunmaması; vasî bir talep ve işleme kelaylığı

Zira gerek toprağı, gerek iklimi, itibarile ne tütüne, ne pamuğa, ne afyona ve nede bunlara benzer çok emekli diğer nebatata müsait bulunmeyen vilâyet dahilinde kendir ziraatinin müstakbel inkişafı herhangi muhtemel ve mevhüm bir tehlikeye maruz bulunmamaktadır.

Fazla olarak halen 3,000 hektarlık kendir zeriyatının yalnız işlenme ve mahreç

Kastamonuda kendir satış mahalli olan kendir hâlinde bir köşe

karşısında kalabilecek olan kendir zürrâina - Meyvecilik ve Yumurtacılık gibi - diğer işlerine bir arza getirmeksiz kendir ekim sahalarını fevkalâde tezyide imkân bahçeyelemektedir.

Bu şartların tahakkuku; vilâyetin dört kazasında; yalnız kendire inhişar eden bir monokoltürün pek kolaylıkla teessüsünü mucip olacaktır.

kolaylıklarının temini gibi basit tettiblere muracaatla 20,000 hektara iblâğı imkânının mevcut bulunması, vilâyete kendircilik noktai nazârinden büyük bir istikbal vadetmektedir.

Kastamonu Ziraat Mıntakası
Mutahassisi
EKREM

*On sene içinde Kastamonuda satılan
Kendir mahsulünün senelik vasatî fiyat cedveli*

	Ekipire kendir Kilosu	Birinci kendir Kilosu	İkinci kendir Kilosu	Üçüncü kendir Kilosu
924	75 K.	72 K.	70 K.	65 K.
925	72	68	65	55
926	58	54	48	43
927	51	47	40	36
928	46	41	30	27
929	46	41	35	31
930	48	45	40	36
931	40	35	30	19
932	27	24	20	18
933	22	19	16	14

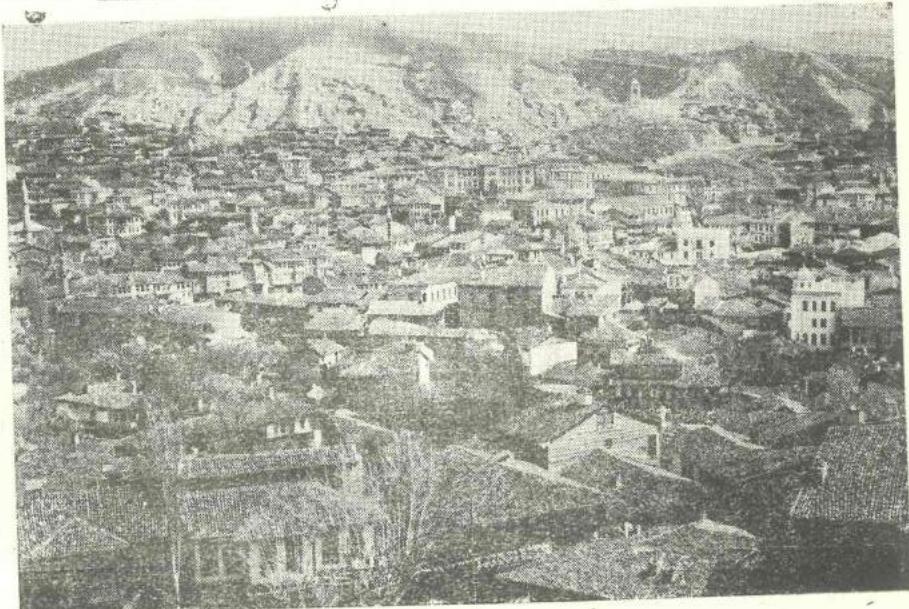
Kendirile Meşhur Taşköprü Kasabasından Bir Manzara

— 49 —

Vatandaş : Çay Yerine İhlamur İç, Çünkü Yerli Malıdır.

*On sene içinde Kastamonuda satılan
Muhtelif ırgan mamulâtının senelik vasatî fiat cedveli*

	Kilosu : en çok	Kilosu : en az
924	80	72
925	78	74
926	50	43
927	55	45
928	49	41
929	45	35
930	58	50
931	52	45
932	40	34
933	33	28

Kendir, Elma ve Yumurtasile Meşhur
Kastamonudan Bir Manzara

Kastamonu Vilâyeti

Tavukçuluk ve Yumurta Ticareti

Kastamonu vilâyeti Yumurta istihsalâti ve ihracatı bakımından ehemmiyetli bir Yumurta mintakası sayılabilir. İstihsal ve ihraç etmekte olduğu Yumurtalar tazelik, irilik ve beyazlık hassasiyle umumî piyasada her zaman rağbet görmekte ve fazla fiyatla satılmaktadır. Çünkü Kastamonu vilâyetinin hava itibarile hususiyeti ve tavukların gıda ve su itibarile almaktan oldukça kalori ve yerli tavuk cinsinin iyiliği neticesi olarak yumurtaları mücavir ve bazı vilâyetlerimiz yumurtalarına faik bir mevkide dir.

Kastamonu vilâyeti halkının son senelerde tavukçuluğunu vermektede olduğu ehemmiyet tetkik edip ecek olursa yumurta ticaretinde gördüğü ve istikbalde beklediği faideyi müdrik bulunduğu meydana çıkar. Beslenmekte olan tavuklar geniş erazide, çayırlarda ve bol sulardan istifade ettiği gibi açık ve güneşli havalarдан da istifade eder. Daima Kablîca, Mısır ve Buğday gibi kuru maddelerle beslenir. Bu şerait altında tavuklardan istihsal edilen yumurtalar umumiyle sert ve beyaz kabuklu ve iritanelidir. Sarısı ıri ve lezzetlidir. Evsafı tabiiyesi itibarile kalın kabuklu olmalarından tesiratı havaiyeye mukavim, sovuk hava depolarına ve nakliyata uzun müddet dayanır.

Kastamonu, Daday ve Araç kazalarının yumurtaları sıklet itibarile vasatî 0,60 ve diğer kazaların 0,50

gramdır. Kastamonu yumurtalarını hâvi 1440 adetlik bir sandık 115 - 120 kilo gelmesi itibarile sıcak mintaka yumurtalarına olan faikiyeti meydana çıkar.

Vilâyetin her köyünde ve kasabaların her hanesinde tavuk beslemek teamül halini almış gibidir. Çünkü tavuçun getirdiği varidat ufak miktyasta bile olsa o hanenin zaruri masraflarından bir kaçını telâfi edebilmektedir. Bununla beraber ayrıca bir gıda maddesidir. Köyler ve kasabalarda mahallî teamüle göre Tavuk gibi küməs hayvanatının geliri kadınlıdır. Ev kadınları tavuk yetiştirmek ve muhafaza etmekle mükellef olması itibarıyle varidatı da onundur. Kastamonu mintakasında hane itibarile % 70 evde aşgari 10 azamî 50 kadar tavuk bulunur.

Kastamonuda Tavuk cinsleri çoktur. Seçim itibarile yerli melez, gerze mısır, hint, denizli, legorn ve minorika cinslerine ayrıılır. Yerli tavuklar ekseriyeti teşkil eder. Yerli tavukları senevi 150 den 200 ze kadar yumurta yapar. Melez, Gerze, Hint ve Mısır denilen tavuklar yumurta itibarile verimli değildir. Hint cinsi dövüşçür, gerze ve denizli cinsleri horozlarının sesleri, Mısır cinsinin güzelliği ve iriliği itibarile bazı meraklı kimse tarafından beslenir. Hindi, Kaz ve Ördek gibi diğer küməs hayvanatı

mikdari az olup bunlardan istihsal edilen yumurta da ehemmiyetli değildir.

Yalnız senevi 250 kadar yumurta yapan (Legorn) cinsine fazlaca ehemmiyet verilmekte ve mikdarları gün geçtikçe çoğalmaktadır.

Kastamonu ve mülhakatında 450000 adet kümes hayvanatı mevcudiyeti tahmin edilmekte ise de yumurta veren tavuk adedi 300 bini geçmez. Senevi yumurta istihsalatı 40,000,000 adet tahmin edilirse de ihracat mikdari 33,120,000 adede çıkar artan kısmı dahilde sarf ve istihlak edilir.

Kastamonu ve mülhakatında yu-

murta alım ve satımı yüzünden bir çok kimselere gelir. Ve bir çok tacirler köyleri dolaşarak çerçeve emtiasile ve makul şekerle ve para mukabili yumurta toplar ve topladıkları yumurtaları Kastamonuya veya İneboluya getirir, yumurta ticarethane'lerine devredir. Çankırı, Çorum ve Zonguldak vilâyetlerinin Kastamonuya mücavir kaza ve köyleri yumurtalarını Kastamonu veya İneboluya satarlar.

Kastamonu yumurta ihracatı itibarile iki kişiye ayrılır. Birinci kişi Kastamonu vilâyeti, ikinci İneboludur. Her iki merkezde yumurta ihracat ticarethane'leri ve depoları vardır.

İhracat Tacirlerinden Akdoğanlı Zade Faik Beyin Yumurta Atlyesinde Yumurtalar İhracata Hazırlanırken

1933 Senesinde *İneboludan ihraç edilen yumurta*

Mikdari Mintaka itibarile bervechi ati gösterilebilir :

Kıymeti	Adedi	Sandık Mikdari	Vilâyet ve kazalara ayrılması
250,000	18,000,000	12,500	Kastamonu, Daday, Araç, Tosya
290,000	20,830,000	14,500	İnebolu, Küre, Cide
90,000	6,480,000	4,500	Çankırı vilâyetinin mücavir kazaları
40,000	2,880,000	2,000	Çorum vilâyetinin mücavir kazaları
20,000	1,440,000	1,000	Ankara ve Kayseri köylerinden
30,000	2,160,000	1,500	Zonguldak vilâyetinin Kastamonuya mücavir köylerinden
180,000	12,960,000	9,000	Sinop, İstanbul ve Trakyadan İnebo- luya ithal edilen
900,000	64,800,000	45,000	Yekûn

Yumurtanın kıymet itibarile temin ettiği iktisadi menfaattan başka sandıkların kerestesi tamamen ve talaşları kısmen ormanlarımız mahsulünden olması itibarile de kereste ihracatını artırmağa yardım ettiği ayrıca kayda şayan bir keyfiyettir.

Kastamonu vilâyetinin İhraç merkezi İnebolu limanı olması hasebile diğer emtiai tüccariye gibi yumurtalarımız da İneboludan ihraç edilir. Yumurta ticareti noktai nazarından İnebolu kasabası yüksek bir məvki kazanmıştır. Kastamonuda ve gerekse İneboluda senelerdenberi devam edegelmekte olan yumurta ticareti sayesinde yumurtaların İstandarize ve Ambalaj gibi ticari hususiyetleri haddi layıkına kadar yükselmiş ve bir çok yumurta mutahassisleri yetişmiştir. İyi şerait altında hazırlanıp

1410 adet yumurtayı ihtiva eden 100 kiloluk ve 720 adedi ihtiva eden küçük sandıklar gerek İstanbul ve gerekse Avrupa piyasalarında emsaline faik bir surette rağbet görmektede ve satılmaktadır.

Dokuz sene içinde İnebolu limanından İhraç edilen yumurtanın sandık ve kıymet itibarile mikdari .

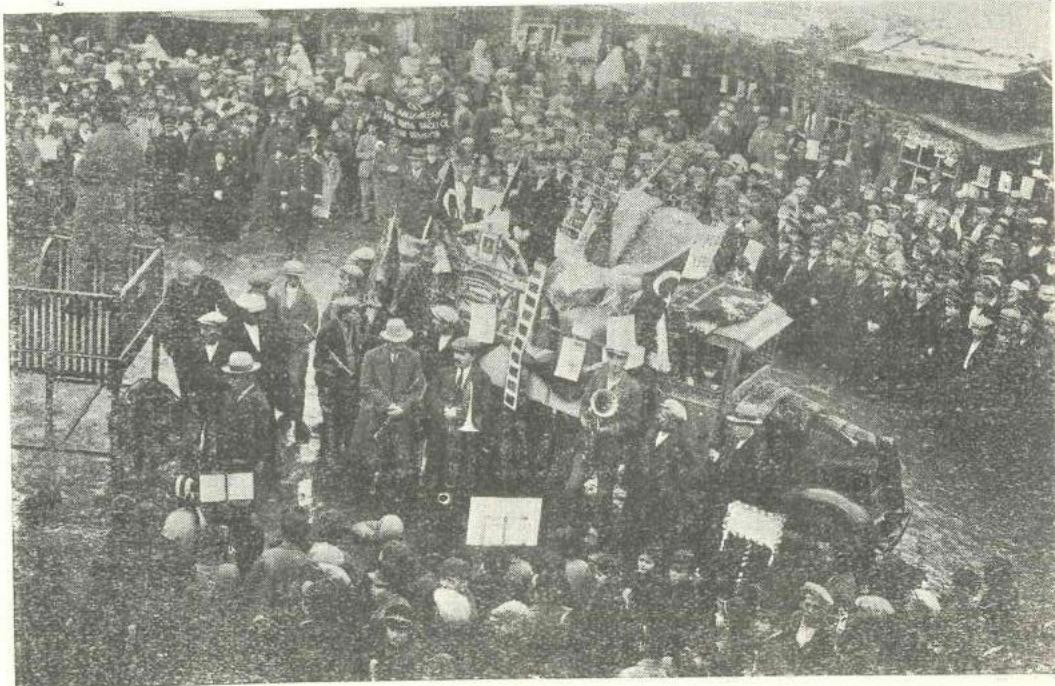
Kıymeti	Kilosu	Sandık adedi	Senesi
446,600	1,100,000	11,000	925
481,110	1,185,000	11,850	926
550,942	1,357,000	13,570	927
634,288	1,584,000	15,840	928
515,373	1,392,900	13,929	929
793,246	2,661,900	26,619	930
1,092,777	3,110,200	31,102	931
673,455	2,715,400	27,154	932
900,000	4,500,000	45,000	933

İbaret olup ihracat kısmen İstan-

bul ve kısmen Avrupaya yapılmıştır. Avrupadaki alıcı memleketlerin en mühimleri İspanya, Fransa, İtalya ve Almanya'dır. İhracat doğrudan doğruya yapılagelmektedir. Son bir kaç sene içinde umumî buhran dolayısı ile bahuşus Avrupadaki iktisadi tebeddüler ve yeniden akdedilen ticaret mukaveleleri ve bazı tüccarî tedbirler sebebiyle 933 senesi içinde ve ynmurta ihrac mevsi-mi sayılan aylarında durgunkuluk his edilmiş bu sebele dahili yumurta pi-yasası diğer senelere nisbetle az çok sarsılmıştır.

Kastamonu ve mülhakatında tavuk yetiştirmek hususundaki umumî çalısmaların ve fazla mikarda yumurta istihsalince verilemeyecek olan ehem-miyetin tesirile bir kaç sene içinde yumurta ticaretinin yükseleceği ümit

edilmektedir. Bununla beraber yumurta ihracat tacirlerimiz de ambalaj ve istan-darize işlerine fazla mikarda ehem-miyet vererek Kastamonu yumurta-larının ötedenberi devam edegelmekte olan şöhretinin muhafazasına bilhassa iri ve kalın kabuklu Kastamonn yu-murtalarına nakliyata müsait olmamış ve sovuk hava depolarında muhafaza edilemiyen ve siklet ve cesamet itiba-rile pek dün olan sıcak ve münhat kasabatın yumurtalarını karıştırmaz-larsa ve bu gibi yumurtaları ayrı ayrı ve ait olduğu mintaka firmasile şev-kına itina ederlerse Kastamonunun yumurta hususundaki şöhretinin bir kat daha artacağı ve ecnebi piyasa-larda daima fazla fiatla satılacağını bu münasebetle bir defa daha teyit etmiş oluruz.

Yerli malları haftasında Ticaret Odası önünde yapılan
tezahurattan bir manzara

Cumhuriyetimizin Yüksek İktisadi Eserlerinden :

Memleket dışına çıkacak olan yumurta - talar hakkında kabul edilen ve 15 ikinci teşrin 1934 de meriyete girecek olan Yumurta Nizamnamesi

Kararname № : 2
1351

Kabu'lu yumurta ihracatı hakkında İktisat Vekilliğince tertip edilip Heyeti Umumiyyenin 10/9 / 1934 tarihli mazbatası üzerine Şûrayı Devlet Reisliğinin 26 / 9 / 934 tarih ve 18553 sayılı tezkeresile tevdi olunan ilişik nizamnamenin məriyete konulması ; İcra Vekilleri Heyetince 1 / 10 / 1934 tarihinde tasvip ve kabul olunmuştur .

1/10/1934

Reisicümhur

Gazi M. Kemal

Başvekil İsmet	Adliye Vekili S. Siracoğlu	Milli Müdafaa Vekili Zekâi	Dahiliye Vekili S. Kaya
Hariciye Vekili Dr. T. Rüştü	Maliye Vekili Fuat	Maarif Vekili Abidin	Nafia Vekili Ali
İktisat Vekili M. Celâl	Sıhhat ve İctimai Muavemet Vekili Dr. Refik		
Gümrük ve İhhisarlar Vekili Ali Rana Z.	Ziraat Vekili Muhib		

Kabuklu Yumurta İhracatı Nizamnamesi

Birinci Fasıl

Madde 1 — Türkiyeden ihracatı edilecek yumurtalar kontrala tâbidir .

Madde 2 — Bu kontrolün icrasına yumurta ihracatı iskele ve istasyonlarında teşkil edilecek kontrol komisyonları memurdur .

Madde 3 — Yumurta ihracatı ancak Trabzon , Giresun , Ordu , Fatsa , Samsun , İnebolu , İstanbul , Bartın ,

İzmir , Mersin , Antalya limanlarından ve Uzun köprü İstasyonundan yapılır . Kontrol , ihracın vuku bulduğu son mahalde icra edilir .

Madde 4 — Türkiyeden yumurta ihracatı edecek tacirlerin Ticaret Oda - larında yumurta ihracatçısı olarak kayıtli olmaları şarttır .

İkinci Fasıl

Madde 5 — İhraç edilecek yumur-

talar yıkanmamış, temiz ve kirsiz olacak ve içlerinde bozuk bulunmayı yacaktır.

Madde 6 — Yumurtalar taze ve konserve olarak iki nev'e ayrılır.

1 - Lâmbadan geçirilerek muayenesinde hava tabakası 10 m. m. yi geçmeyen, akları şeffaf olan yumurtalar tazedor.

2 - Kirecli su ile veya başka suretle muamele edilerek muhafaza olunmuş yumurtalar konservedir.

Madde 7 — Yumurtalar siklet itibarile de dört sınıfa ayrılır:

1 - 38 - 45 grama kadar olanlar küçük = K

2 - 45 - 49 grama kadar olanlar orta = O

3 - 50 - 55 gram kadar olanlar iri = I

4 - 56 - dan yukarı olanlar ekstra = E

Madde 8 — Sanayide müstamel bozuk yumurtalar ancak okunaklı bir tarzda "sanayia mahsus bozuk yumurta" damgasını havi sandıklar derininde ihraç olunabilir.

Madde 9 — Her sandığın içinde ancak aynı nevi ve sınıfından yumurta bulunur.

Madde 10 — Taze yumurtalar küçük sandıklarda ihraç olunur.

Madde 11 — Konserve yumurta lardan ancak küçük ve orta sınıflar büyük sandıklarla da ihraç olunabilir.

Üçüncü Fasıl

Madde 12 — Yumurta sandıkları büyük ve küçük olarak ikiye ayrılır.

Madde 13 — Büyük sandıklar dahi biri orta diğeri küçük yumurtalara mahsus olmak üzere ikiye ayrılır.

Orta yumurtalara mahsus büyük sandıkların eb' adı 180 - 182 × 52 - 53 × 23 santimetredir. Küçük yumurtalara mahsus büyük sandıkların

eb'adı 170 - 175 × 50 × 21 - 22 santimetredir.

Küçük sandıklar 180 - 185 × 52 - 53 × 12,5 - 13 eb'adında sandıklarıdır. Küçük sandıklar ikiye bölünecek şekilde de olabilir.

Madde 14 — Büyük sandıklarda 1440 küçük sandıklarda 720 ve ikiye bölünen sandıkların her birinde 360 yumurta bulunur.

Madde 15 — Yumurta sandığı imalatında kullanılacak kerestenin kuru, kokusuz olması şarttır.

Bu yumurtalar sandıklarda kuru ve kokusuz talaş yatakları veya mukavva hücreler dahilinde yerlesdirilir ve sandıkların üzerine ihraç eden firmamın ismi ve mevcutsa markası, veyahut mensup olduğu ticaret odasında kayıtlı inisiyali sandığın ihtiyaci etiği yumurta adedi, sınıfı ve nev'i 2 cm. büyüğünde Türk harflerile ve silinmez mürekkep veya ateş damgasile sandık başına işaret edilir.

Dördüncü Fasıl

Madde 16 — Kontrol, ihracat limanlarında Türkofis şubesi olduğu takdirde Türkofis tarafından tayin ve olmayan yerlerde Ticaret ve sanayi odalarında intihap ve Türkofisçe tasdik edilecek bir memurun reisliği altında yine mezkür odaca tayin olunacak ücretli ve yemişli bir ekisper ve mahalli yumurta ihracatlarının gösterecekleri bir mümessilden mürekkep komisyon tarafından yapılır.

Lüzum görüldüğü takdirde işbu komisyonların adedi artırılabilir.

Madde 17 — İhracatçı 24 saat evvel kontrol heyetine aşağıdaki malumatı havi bir beyenneme vererek ihraç edeceği malın kontrolünü ister:

A - ihracatçının isim ve adresini

B - İhracatçı namına kontrolde hazır bulunacak mümessilin isim ve adresi.

C - Malın cinsi ve sandıkların adedi.
D - Malın nerede ve hangi gün kontrola hazır bulundurulacağı .

E - Beyanname sahibinin imzası

Komisyon bu müracaatları sırasıyla tasnif ederek kontrolün icra edileceği saat beyanname sahibine bildirir kontrol, beyannamenin tevdii anından itibaren azamî 24 saat zarfında yapılır.

Madde 18 — Kontrol ihracatçının kendi deposunda veya liman dahilindeki hususî ve resmî depolarda yapılır .

Müstacel ahvalde muayenenin manvuna dahilinde icrası caizdir. Kontrol % 5 nisbetinde sandıkların tefrikî ve muayenesi suretile yapıılır .

Madde 19 — Sandıklar içinde ancak % 5 miktârında sınıf ve nevi farkına müsaade edebilir .

Madde 20 — Kontrol edilen mal komisyonca bu nizamname hükümlerine mutabık görüldüğü takdirde yumurta sandıklarının üzerinde kontrol edilmişdir ibaresini havi numaralı bir etiket yapıştırılır ve ihracatçısına bir kontrol sertifikası verilir .

Madde 21 — Gümruk idareleri vapur ve şimendüfer kumpaşaları kontrol etiketini havi olmayan sandıkları ihraç için kabul edemezler .

Madde 22 — Muayene tarihinden itibaren yedi gün zarfında tâhlîl ve sevk edilmeyen yumurtalar ikinci bir muayeneye tabidir .

Madde 23 — Sandığın üzerine yapıştırılacak etiketler ve verilecek sertifikalar koçanlı ve sıra numaralı defterlerden koparılır . Koçanda kalan kısımlar malın nevi sınıf ve mîkdarını, gönderenin ismini ve markasını ve muayene tarihini ihtiva ederler .

Madde 24 — Etiket ve sertifika masrafı olarak ihracatçıdan küçük sandıklar başına beş, büyük sandıklar başına on kuruş ücret alınır .

Madde 25 — Etiket ve sertifika ücretinden hasil olacak para ile kontrol heyetinin Türkofîsçe tesbit olunacak ücretleri ödenir ve geri kalan kısmı Türkofisin işarı dahilinde yumurta ticaret ve ihracatının inkişafına hâdim hususta sarfedilmek üzere mahallî ticaret ve sanayi odasına tevdi edilir .

Madde 26 — Kontrol komisyonu kararlarını ekseriyetle verir .

Madde 27 — Kontrol komisyonu ile ihracatçı arasında ihtilâf zehurunda Türkofis şubesi olan yerlerde Türkofis, olmayan mahallerde ticaret ve sanayi odaları tarafından bu husus için tayin edilecek bir memurun ri-yaseti altında mahallî ziraat fen memuru ve Türkofisin veya ticaret ve sanayi odalarının ihracatçilar arasından seçeceği bir mümessil komisyon halinde toplanarak münaziün-fîh olan malî azamî yirmi dört saat içinde tekrar muayene eder ve ihraca salih olup olmadığı hakkında nihaî surette karar verir .

Madde 28 — Bu nizamnameye muhalif hareket edenler 1705 numaralı ticarette taşışın men'i ve ihracatın murâkabesi ve korunması hakkındaki kanun mucibince cezalandırılır . Kanunî takibata esas olmak üzere nizamnameye muhalif hareketleri görülenler hakkında ofis veya ticaret ve sanayi odaları tarafından bilâfi sabit olunciya kadar muteber olmak üzere zabıt varakası tutarak Türkofis veya ticaret ve sanayi odaları yolile müddeiumumîlige verilir .

Madde 29 — Şurayı Devletçe görülmüş olan bu nizamnamenin hükümleri, neşri tarihinden kırk beş gün sonra tatbika başlanacaktır .

Madde 30 — Bu nizamname hükümlerini tatbika İcra vekilleri heyeti memurdur .

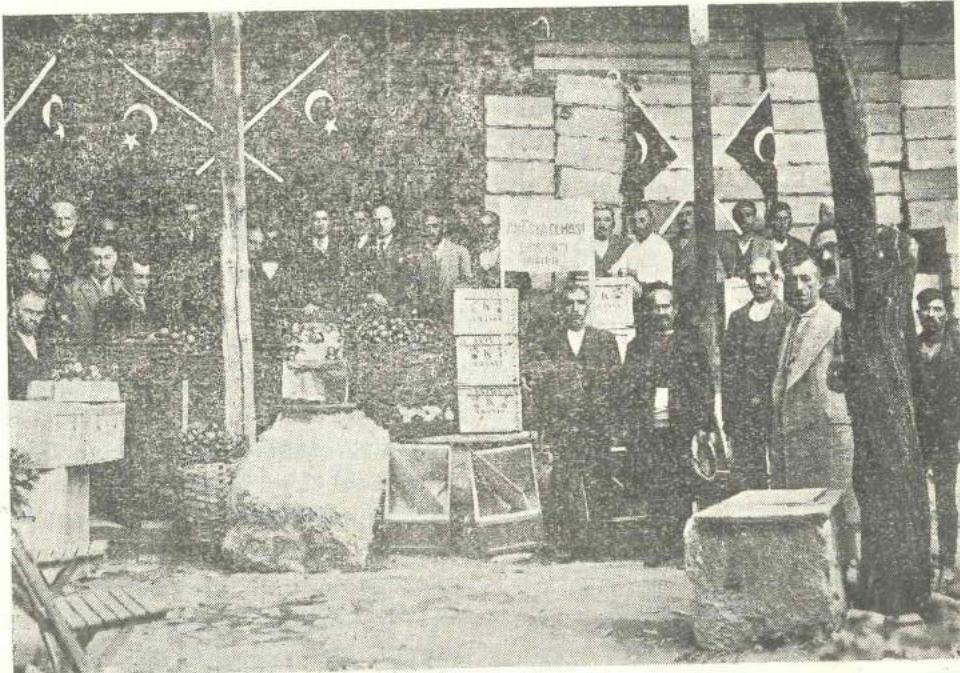
Kastamonu Meyvacılığı ve Ticareti

Kastamonu vilâyeti meyva istihsa-lâti ve ihracatı bakımından oldukça ilerlemiş bir vilâyettir. Vilâyetin hava ve toprağının kabiliyeti sayesinde her tarafında her çeşit meyva yetişir. Halkın meyva yetiştirmek cihinden arzusu, bilgisi ve görüsü sayesinde sulak arazinin her yeri meyva

fidanı yetiştirmek ve çoğaltmakhevini artırmış, bu sayede ayrıca fi-dancılık ticareti vücude gelmiştir.

Meyvacılık ve meyva ihracatı Kastamonu merkez kazasile İnebolu kazasında ümidiñ fevkinde yükselmiştir.

Meyvacılık Kastamonumuzda yeni vücude gelmiş bir iş ve ticaret değil -

İlk defa olarak doğrudan doğruya Kastamonudan Mısır a elma ihracatı yapan ihracat tacirlerinden Sabri Beyin elma atalyasında yapılan merasimden bir intiba

ağaçlar ile dolmuş Daday ırmağıle Gök ırmaç vadisi ve Karadere, Kara su ve Kastamonu çaylarının geçtiği vadiler meyva ağaçları ile adeta orman halini almıştır. Bununla beraber halkın mevacılıktan elde ettiği gelir, meyva

dir. Pek eski zamanlardan beri Kastamonu bir meyva memleketi olarak tanınmış ve bu şöhretini zamanımıza kadar muhafaza etmiştir. Meyva ihracatı yeni değildir. Kastamonu meyva ihracatı tarihinin başlangıcı malûm

değilsede meyvacılık esasının pek eski zamanlara kadar gitmesi ihracatının bununla beraber başladığı kanaatini vermektedir. Fevkalâde bir gelir membai olan meyvacılık Cumhuriyet idareminin son on senesi içinde eski devirlere nisbetle bir kaç misli çok galmış bir karış toprağı bulunanlar bile bir tek meyva yetiştirmeye olanraigeti ve gayreti yüzünden önumüzdeki on sene içinde Kastamonunun her tarafını meyva ağaçları ile dolmuş göreceğiz. Fakat bu ağaçlar öyle gelişti güzel meyva olmayıp Amasya cinsi Kastamonu elması, Sıkı misket elması, azdavay armudu ve üryani eriği gibi harice satılır para getirir meyvalardan müteşekkil bulunacağını istatistiklerimiz gösterecektir.

Tutulmakta olan resmi kayitlere göre hali hazırda Kastamonu vilâyeti dahilinde meyva veren 619,247 ağaç bulunması ve bu ağaçların işgal ettiği sahanın 8817 hektar olması, meyvalı olup henüz fidan halinde bulunanlarla meyvası olmamış ve henüz fidan halinde meyva fidanlarının miktarı 16,677,620 ve işgal ettiği sahanında 17589 hektar araziyi göz önüne getirecek olursak Kastamonu meyvacılığının istikbalî hakkında eyi bir fikir edinmiş oluruz.

Meyva ağaçlarının çokluğu her ne olursa olsun memleket ticaretini en fazla alâkadar eden kısımlar üzerinde mesgul olmamız icabeder.

Kastamonunun meyva ihracatı bakımından en ileri geleni Amasya cinsi Kastamonu elmasıdır. Bu elmanın beynelhalk söylenilidine göre ilk aşısı amasyadan getirilmiştir. Amasyadan getirilmiş bulunan bir çubuğu veya bir kaç aşı çeliğinin çoğaltılmasisile taammüm etmiştir. Bu

elma Kastamonu muhitinde havanın ve toprağın kabiliyeti sayesinde o derece güzel yetiştirmiştir ki adeta kendi aslini değiştirmiş Kastamonuya mahsus bir elma haline gelmiştir. Koyu ve keskin bir kırmızılık iktisap eden, kabuğunu uzun müdedet nakliyata ve muhafazaya olan kabiliyeti, belki elma cinslerinden hiçbirinde mevcut olmadığı iddia edilebilecek bir derecede gözel ve kuvvetli olan kokusu ve lezzeti ve 5-6 adedinin bir kilo gelecek derecedeki cesameti itibarile salon elması denilse dahi muvafık olacaktır.

Kastamonunun belli başlı bir elmacılığı ve elma ticaretinin esasını teşkil eden bu nefis Kastamonu elmasının fidan mikdarı gün geçtikçe artmaktadır. Hali hazırda kazalarımızda dahil olduğu halde mevcüt 260,267 elma ağacının 150,000 küsür adedini mutlaka Kastamonu elması teşkil eder. Kastamonu elması aşılandığı seneden itibaren beş sene içinde meyva verme başlar. İkinci beş sene içinde bir fidanın verimi 50 kilodan 100 kiloya kadar çıkar. Yaşlı elma ağacı vasati 250 kiloya kadar meyva verir.

Bununla beraber Kastamonuda muhtelif isimlerle anılır elma çoktur bunların içinde ihracata müsait olanlarında vardır. Amasya cinsi Kastamonu elmasının taammümünden evvel ihraç edile gelmekte olan elmaların başında sıkı misket denilen elmayı görürüz. Bu elma Kastamonuda yetişen elmaların ikiincisi gelir. Kabuğu kalın rengi kırmızı lezzetli tatlı ve suldur. Kendine mahsus eyi kokusu vardır. Ihracata çok müsaitdir. Hali hazırda bu elmadanda ihracat yapılmaktadır. Bundan başku menşeleri itibarile isim almış bulunan canik, sinop, Ayancık elmalarile Hür yemez,

Körögölü , Samut , Ferik , Ekşi kıızıl , Osman paşa ve Şıkırdak isimlerini taşıyan nevileri varsada bazilarının mikdari mahdut ve bazilarında ihracatı pek azdır .

Kastamonuda kaba misket ismile anılan meşhur bir elma daha varsada ihracata müsait değildir. Renk itibarı ile sarı kırmızıya meyyal ve hafif kırmızı çizgili ve kokusu gayet güzeldir. Çok verimli bir mey-

vedir . Dahilde sarfedilir . kabuğu ince ve ensicesi yumuşak bulunması hasabile nakliyata ve uzun müddet muhafazaya mütehammil değildir .

Senevi istihsalâtın harice ihrac edilenlerden bakiye kalan elmaların bir kısmı istihlâk bir kısmında pekmez yapılmak suretile sarfedilir . Pekmez ihracatı yoksada meyveci için ayrıca bir gelirdir .

Çalışkan ihracat tacirlerimizden Ethem oğlu Sabri Beyin elma atalyasında meşhur Kastamonu elmaları ihracat yapmak üzere tasnif ve anbalaj yapılmırken

On sene içinde memleket dışına Yapılan Elma İhracatı

Senesi	İhracat miktarı kilo	Kıymeti Lira	bir kilosunun vasati fiyatı	
			En az	En çok
924	80,000	8,000	5	15
925	100,000	10,000	4	16
926	200,000	23,000	5	18
927	340,000	30,000	3	15
928	545,000	51,000	7,5	10
929	4,587,542	367,000	7	9
930	5,679,971	567,997	5	15
931	1,447,746	71,176	5	6
932	989,447	98,847	5	15
933	1,108,569	110,856	7	14

Kastamonunun meşhur fidancılarından Topcu oğlu Hasan Efendinin
vası elma fidanlıklarından bir manzara (görülen zat Hasan Efendidir)

Armut :

Kastamonu vilâyetinin armut ihracatı Kastamonuya bitişik vilâyet ve kazalaradır. Ecnebi memleketlere ihracat hemen yok gibidir. Dahilde istihsal edilen armutlardan pek çoğu ihracata müsait değildir. Elde edilen meyva dahilde istihlak edildiği gibi mühim bir kısmı pekmez yapılmak suretile sarfedilir.

Asıl menşei Daday kazasının Azdavay Nahiyesi olduğu isminden anlaşılan Azdavay armudu namile söylenilen bir nevi armut vardır ki ihracata çok müsaittir. Diğer armutlar idrak mevsiminde behemahal sarfedilmek zarureti varsada bu armut kış mevsimine bırakılabilir. Kemale ermeden evvel toplanıp bilahere mahfuz bir yerde bırakıldığı takdirde olduğu mahalde olgunlaşır ilk bahara kadar şeklini ve lezzetini muhafaza edebilir.

Kastamonuda mevcut armutlar Azdavay, Göksulu, Aksulu, Malatya, Sapıkisa, Orak, Tavşanbaşı, Osmanbey, Şeker, Çördük, Kendibiten, Burunsuz, Aydın, Bozarmut, Yağıca gibi isimler taşırlar.

Erik :

Kastamonu Vilâyeti dahilinde Erik ağacı mevcudu da fazladır. Vilâyetin heman her tarafında yetişmekte bulunan eriklerin cinsi pek çoktur. Erikler dğer bazı meyvalar gibi bulunduğu muhitin havasına, suyuna, toprağın inbat kabiliyetine göre renk koku, lezzet ve şekil alırlar. Bazıları sıcak ve bazılıarda sovuk havalarda olgunlaşır.

Kastamonu merkez kaza ve köylerinde bulunan ve fazla mîkdarda meyva veren bir nevi erik vardırki halk arasında Ala erik namile söylenilir. Bu erik Kastamonu muhitine mahsusdur. Mücavir vilâyet ve kazalarda

olmadığı gibi vilâyetin Tosya ve İnebolu gibi munhat kazalarında da yetişmez. Ağustos ayının on beşine kadar yenilmez bir şekilde olup on beşinden sonra yavaş yavaş olgunlaşır ve eylül ayı içinde toplanmağa başlanır. Bu erik soyulmağa müsait zamanında toplandığı için kabukları soyulur ve temiz tatalara dizilir ve bol güneşe bırakılır. Güneşli havada kurudulmuş olan erik bundan sonra uryani eriği namını alır. Ihracata müsait olduğu için on, yirmi kiloluk kutular içinde ihraç edilir. Muğaddi ve aynı zamanda mülâyimdir. Ihracat merkezleri İstanbul, Ankara ve civar vilâyet ve kazalardır. Avrupaya ihracat İstanbul vasıtâsilé yapılır. Son on sene içinde uryani eriği ihracat meyvaları sırasında yer almış ve miktarı günden güne seneden seneye artmağa başlamıştır.

Erik ağacı miktarı 132955 tahmin edilmekte olup ekseriyetini uryani eriği teşkil etmektedir. Bu erikten başka Pazar, Terzi, Uzunkavak, Mürdüm, Kış, Kara, Can isimlerini taşıyan eriklerde varsada bunlardan bir kısmı pestil imalatında sarfedilir. Kastamonunun erik pestili ihracatı da vardır.

Aynı senelik uryani eriği ihracatı :

Senesi	Sikleti kilo	Kıymeti
928	6514	2280
929	5116	1890
930	3950	1920
931	9591	4014
932	10295	2933
933	14455	3688

Ceviz :

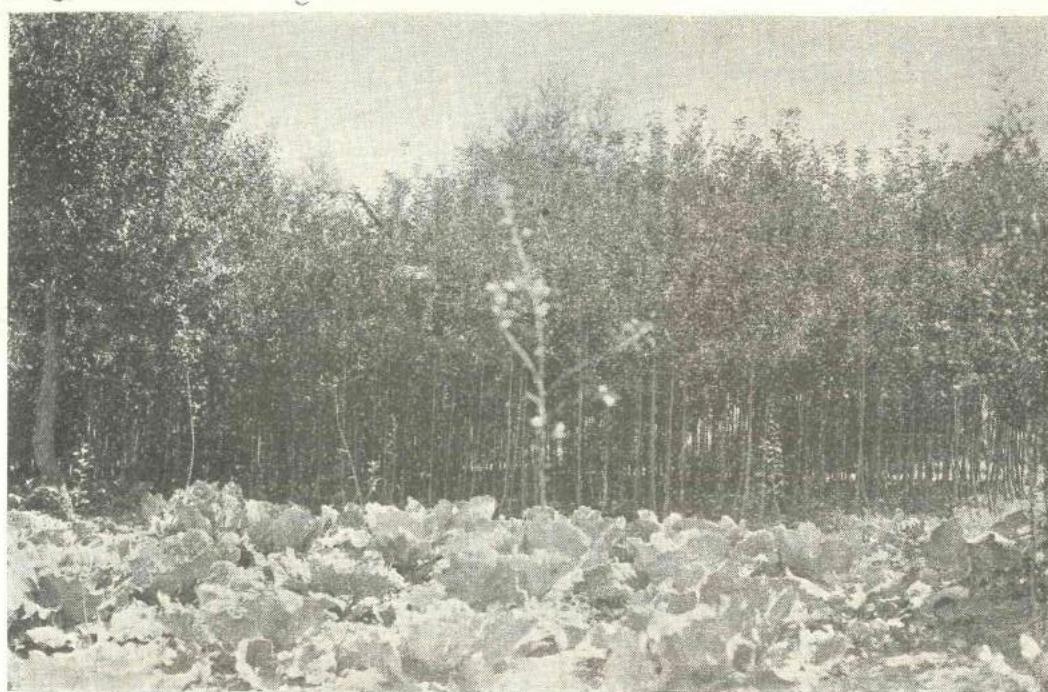
Ceviz Kastamonu ihracatında oldukça yer almış bir mahsuldür. Kastamonu Vilâyeti elma kadarda Ceviz memleketidir. Sene takip eden bu mahsulden bazı seneler külliyyetli mîkdarda istihsalât yapıldığı halde

bazı senelerde çiçek mevsiminde zehir eden sovuklardan müteessir olarak meyve vermez. Kastamonuda cevizler muhtelif cinslere ayrılır. Bazı mıntıkalarda cevizleri sert ve kalın kabuklu ve bazı mahallerinki iri daneli ve ince kabukludur. İhracat için en müsait bulunan ince kabuklu ve iri daneli olanlardır. Kolaylıkla kırlabilmesi sayesinde içide kırılmadan bütün olarak alınır. İdrak mevsimi eylül ayı olup ihracat mevsimi Teşrinievel sonrasında başlar ve mahsulün çok olduğu seneler kış ortalarına kadar devam eder.

Ceviz kabuklu olduğu halde ihracat

lere nazaran vilayette 95778 ceviz ağacı mevcuttur. Son senelerde ceviz kütüğü ihracatı başlaması hasebiyle meyva vermeye olan ceviz ağaçları katiyati başlamış dolayisile ceviz kütüğü ihracatı yüzünden ceviz mahsülü ihracatının azalacağını his ettirmeye başlamıştır.

Her ne kadar katiyat mutahassislerin nazaret ve müsaadesi altında yapılagelmekte isede ağaçından seneler içinde alacıği iradı beklemekten se kökünden satarak birden para almak tamaandan kendini kurtaramayan köylü ağacını kestirmiye razi

Kastamonunun elma fidanlıklıından bir manzara

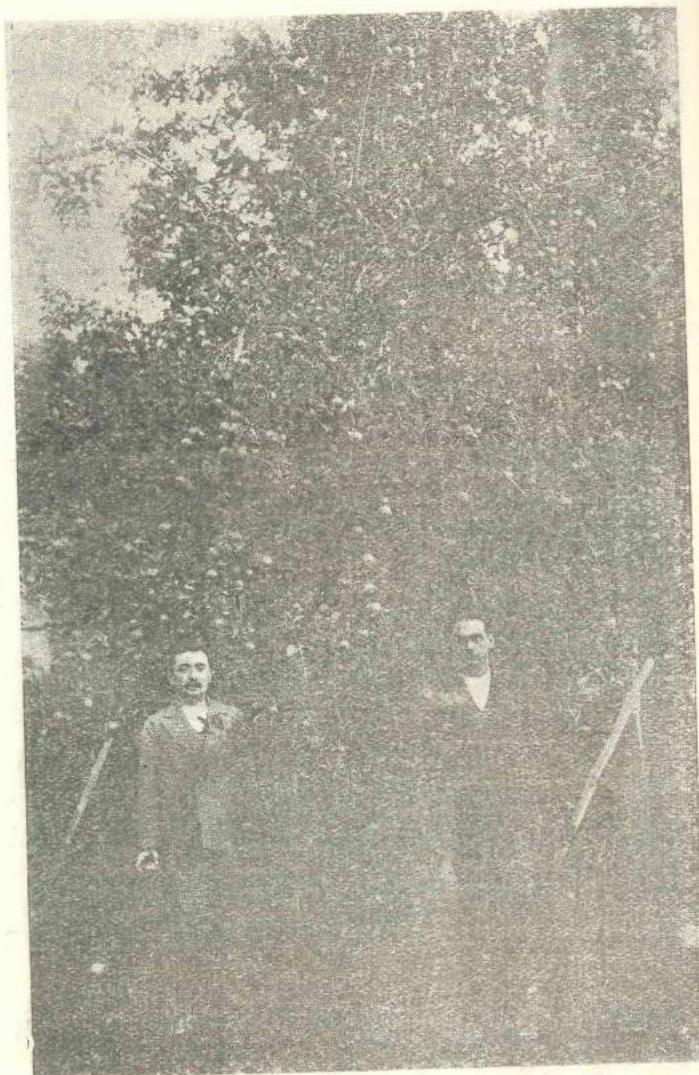
edildiği gibi iç halinde de ihrac edilir. İhrac mevsiminde bu işte bir çok ameke kadınlar çalışır. İhrac piyasasının başlığını İstanbul teşkil eder. Avrupaya ihracat İstanbuldan yapılır.

Tutula gelmekte olan resmi kayıt-

oluyor. Bu vaziyet ceviz ihracatı bakımından mahzürlü isede bu mahzürü ortadan kaldırabilmek için kesilen ağaçların yerine yenilerini yetiştirmeye köylülerimizi teşvik etmek lâzım gelmektedir.

On sene içinde memleket
dışına ihraç edilen kabuklu
Ceviz ve cevizici miktarı :

Senesi	Sıkleti	Kıymeti
	kilo	Lira
924	15000	8250
925	10000	1500
926	210,000	24150
927	52,000	22400
928	70,000	24500
929	105,415	51603
930	160,798	53268
931	118,721	42648
932	31,398	17825
933	99,832	19987

Kastamonu elma bahçelerinde meyvalı
bir elma ağacı

— Meyva Fidancılığı —

Kastamonuda meyva fidanı yetiştiren ve fidan ticaretile tanınmış olan ziraatçılardanımızın isimleri :

	Kastamonu	Göl	Kasabası
Topcu oğlu Hasan Efendi	"	"	"
Alemdar oğlu Abdi Bey	"	"	"
Beşir o. Mehmet Efendi	"	"	"
Tekkenişin o. Osman Efendi	"	"	"
Ali Yaşar o. Kâmil Efendi	"	"	"
Hamza Efendi	"	"	"
Ak Hüseyin o. Kâmil Efendi	"	Emirler, Şeker köyü	
Hızır oğlu Mustafa Efendi	"	Numanlar	"
Tekkenişin o. M. Ali Efendi	"	"	"
Kara bey o. Ahmet Efendi	"	Dokuz kat	"
Damgacı oğlu Ahmet Efendi	"	Emirler	"
Çuhadar o. Rifat Efendi	"	"	"
Musa o. Hakkı Efendi	"	"	"
Kaba sakal o. Kâmil Efendi	"	"	"
Akça oğlu Ahmet Efendi	"	"	"
Ağa oğlu İsmail Efendi	"	Göl	Kasabası
Hızır o. Abidin Efendi	"	"	"
Akça oğlu Ahmet Efendi	"	"	"

Vasi fidanlıklara malik bulunan bu zevat çok fidanı olan ve aynı zamanda fidan yetiştirmekte ihtisas sahibi olanlardır. Bunlardan başka ikinci ve üçüncü derecede fidancı olan yüzlerce köylü mevcuttur.

Fidan Ticareti Kastamonuda ilk ve son baharlarda yapılır. Bu mevsimlerde Kastamonuda Nasrullah civarında her hafta pazartesi, çarşamba ve perşembe günleri husus surette fidan pazarı kurulur. Fazla mikdarda satış ilk baharda yapılır. Alıcıların ekseriyetini vilâyetin mücavir vilâyet kazaları zürrâî teşkil eder. Kastamonu kazaları içinde Tosya ve İnebolu kazası Amasya cinsi Kastamonu elması yetiştirmekte en ileri gidenleridir. Taşköprü ve

Daday kazaları dahilinde bir kaç sene içinde elmacılığa olan rağbet artmış ve Çankırı, Zonguldak, Ankara vilâyeti Kastamonudan külliyetli mikdarda elma ve saire fidanı almışlardır.

Fidancılığın taammüm ve neşri için vilâyet Muhasebei Hususiyesine ait fidanlıktada çalışılmakta her nevi meyva fidanını ihtiva eden bu her sene parasız olarak binlerce fidan tevzi etmektedir.

Fidancılıkta görüle gelmekte olan bazı mahzûrlerin izalesi ve fidancılığın esaslı bir teşkilâta bağlanması fidanlık ihracatının korunması gibi ihtiyaçları gün geçtikçe artmaktadır.

Vilâyet dahilinde meyvacılığa olan

rağbet ve hevesin gün geçtikçe artmasına mukabil meyva ihracatının son iki sene içinde uğradığı tebeddülât ve piyasadaki kararsızlık esbabını araştıran odamız ticaret noktalarından bir çok noksantalıkların ve bilgisizliklerin şahidi olmuştur.

Bir kısım meyva tacirlerinin halkın zararile neticelenen hataları sebebile her sene binlerce lira getiren elmacılığın bu gibi hâta ve ticari mahzurların yüzünden sönmekte olduğunu meydana çıkmıştır. Kastamonu elmalarının başlıca pazarı olan İskenderiyeye gelmekte olan Avrupa elmalarına karşı rakabet edebilmek için alınması lâzımgelen tedbirleri halka bilhassa alâkadarlara anlatmağa muvaffak olmuştur.

Filvaki iki sene evveline kadar ihracat limanımız olan İneboluda ihracata hazırlanan elmalarla sair meyvaların hiç bir kayduşarta tabi tutulmaksızın gelişî güzel - elli yüz kiloluk sandıklar içinde standartize edilmeden ve ambalajlarına ehemmiyet verilmeden sevkedilmekte oldukları meydanda iken .

Dahilde meyva yetiştiren zürrâmızın dolayisile Kastamonu elmacılığının yükselmesini faideli gören Odamız Vilâyet Ziraat Müdürü Ekrem ve fidanlık memuru meyva mutahassislerimizden Seyfi Beylerle Kastamonunun tanınmış ihracat tacirleri ve bazı mutahassis zevatın huzurile Oda binasında yapılan bir toplantıda aşağıda yazılı elma mahsulünün ihra-

cını bir esasa raptedebilecek elma talimatnamesini yapmıştır. Ziraat ve İktisat Vekâleti Celilelerinin müsaâdelerile Oda kararı mahiyetinde tatbikâna başlanılan işbu talimatname hükümleri dairesinde 933 senesi içinde yapılan ihracat faideli neticeler vermiştir. Cumhuriyet hükümetiminin gösterdiği himaye ve meyvacılıkla alâkadar mutahassis memurlarımızın ciddî çalışmaları sayesinde elma mahsulünün son derecede bereketli olduğu bu sene içinde memleketimize fazla mikarda para getireceğine, bu yüzden hem zürrâ ve ihracat tacirlerimizin ve hemde memleket iktisadiyatının yükseleceğini iftiharla göreceğiz .

İneboludan yapıla gelmekte olan elma ihracatının ambalaj ve ısıtandardızasyon gibi mahzurlarına ait işlerin yapılması yalnız son bir iki sene içinde meydana çıkmış bir mesle olmayup 31 sene evvelde mevzuubahs olmuş , bu yolda mühim adımlar atılmak ve İslâhat yapmak istenilmiştir. Sede muvaffak olunamamıştır .

Yumurtanın tabi tutulacağı ihracat şartları gibi meyva ihracatını danızamname ile bir esasa bağlanması ve İneboluda bir meyva istasyonuna ihtiyaç bulunduğuundan memleket iktisadiyat ile son derece alâkadar bulunan Cumhuriyet idaremizin yapılacak işler meyanına dahil edeceğini kuvvetle ümit ederiz .

Kastamonu Elma İhracat

Talimatnamesi

1 — Elmaların toplanma zamanının tayini rençberin elindedir. Yalnız Amasya elması birinci teşrinden evvel toplanamaz.

2 — Elmalar yere düşürülmeksızın el ile toplanmalıdır.

3 — Elde edilen alelumum elmalar başlıca üç boy itibar olunur. Birinci boy beresiz, eziksiz, tam şeklini almış, cinsine göre tamamile kızarmış en iri elmalardır. Eziksiz ve tam şeklini almış fakat büyülüklükçe ikinci boyaya girmeyen elmalar ikinci boydur. Alelumum elmalar ezikli, çürüklü, kurtlu ve natamam teşekkül etmiş olanlar üçüncü boydur.

4 — Toplarken zedelenen elmlarla alelumum yaralı kurtlu ve çürüklü elmalar ihracat piyasasına getirilemez. Bunlar yalnız mahalli pazarlarda perakende satışa arz olunur. İhracat tüccarlarının bu elmaları mübayaası külliyen memnudur.

5 — Elma mustahsilleri birinci ve ikinci boyları bir arada piyasaya getirebilirse de üçüncü boyların bethemehal ayrılması mecburidir.

6 — Türkiye dışına yalnız birinci ve ikinci boyların dolu beresini ihtiyaç etmeyenleri gönderilebilir. Bu her iki boyun yalnız hafif dolu berebleri Türkiye dahilinde sevk edilebilir.

7 — Dışa gidecek elmalar bu surette tasnif edildikten sonra bezlerle güzelce temizlenip silinir. Ve kırmızı cinslerin birinci ve ikinci boyları kâğıtlara sarılmadan kâğıt talaşlar

îçerisinde sandıklara istif edilir. Kızarmışın nevilerin birinci boylarının kâğıda sarılıp ikinci boylarının açıkta olarak tahta talaş içerisinde istifleri yapılır.

8 — Harice gidecek Amasya elmalarının istif edildikleri dolu sandıkların haddi azamı sikletleri maa'dara 30 kilo diğer nevilerin birinci boyları 35 ikinci boyları 40 kilodur.

Türkiye dahiline yapılacak sevk-i yatta birinci ve ikinci boy amasya cinsleri için dolu sandıkları haddi azamı sikletleri 40 diğer neviler için 50 kilodur. Bu mukdarlardan fazla ağırlıktaki sandıklar ne dışa ve nede içe sevk olunamaz. Her sandıkta en az 10 adet birer buçuk santim kutterunda havâ deliği bulunması mecburidir.

9 — Vilâyet Ziraat Müdürlüğünün tesbit ve alâkadârlara bildireceği böcekler ve hastalıklarla bulaşık olduğu bilmuayene anlaşılan elmlar ne dışa ve nede içe sevk olunmaz.

10 — Her sandıkta yalnız bir nevi ve bir boy elma bulunabilir. Ne birinci ikinci boy elmalar ve nede başka başka neviler bir sandıkta istif edilemez.

11 — Her sandıkta mal sahibinin alâmeti farîkasını ve içindeki elmanın cinsi ile kaçinci boy olduğunu gösteren ya baskılı bir damga veya matbu birer etiket kullanması mecburidir.

12 — Sandıklar kapanmadan evvel

grn

**on sene içindeki Tiftik Ticaretine
ait tablo :**

Senesi	İhracat miktarı Kilo	Gelir Miktarı Kilo
924	184,426	304,302
925	101,100	146,597
926	206,158	237,081
927	139,000	236,300
928	400,000	800,000
929	335,775	406,930
930	244,920	275,203
931	134,214	69,269
932	171,656	54,855
933	358,400	143,360

**On sene içinde Tiftiğin parakende satış
fiatlarının vasatisini gösterir cetvel :**

Senesi	En az	En çok
924	150	180
925	130	160
926	100	130
927	165	180
928	170	200
929	100	140
930	85	100
931	40	60
932	25	35
933	40	50

**Hali hazırda Tiftik ve Kıl Keçilerinin
kaza itibarıyle miktarı :**

	Kıl Keçi Adet	Tiftik Keçi Adet	
Kastamonu M. kazası	95	32359	
Araç Kazası	45	48961	
Taşköprü Kazası	990	36760	
Daday	182	21869	
Tosya	8,218	18093	
Küre	"	349	9888
İnebolu	"	426	15
Cide	"	1,524	163
Y E K Ü N	11829	168108	

**Kastamonu av derileri
ticareti**

Kastamonu vilayeti ormanı çok olan bir vilâyet olması hasebile ormanlarında, yaylalarında, ovalarında her çeşit av hayvanatı bulunur.

Kastamonuda kış mevsimi kasım iptidalarıyla başlar birinci ve ikinci kânunlar da, bazı senelerde şubat ayında kesif bir surette kar düşdü - günden bu aylarda avcılık köylüler ve bazı av meraklıları için başlı başına bir iş teşkil eder.

Kış mevsimlerinde elde edilen küliliyetli miktardaki av derileri ihracatıcıları tarafından İstanbul piyasasına gönderilir.

Vilâyet dahilinde av hayvanlarının dan Tavşan, Kurt, Tilki, Çakal, Porsuk, Kunduz, Dağ kedisi, Sansar, Zerdava, Vaşak Ayı, Geyik bulunur. Tavşan, Tilki, Sansar, Zerdava, vaşak derileri avcılarla eyi bir gelir temin eder.

Bir kaç senedir devam elegendimkete olan iktisadi buhran av derileri üzrindeki muamelelerin durğunluğu dolayı ile vilâyetin av derile fiatlarında ve ihracatında diğer mallar gibi düşgündük vardır.

Onsene içinde Kastamonu vilâyetinden ihrac edilen av derileri miktarını gösterir cetvel

	Kıymeti senesi	Sıkleti Lira	Sıkleti Kilo	
924	25,800	12,400	Muhtelif	av derileri
925	33,600	16,800	"	" "
926	30,700	15,350	"	" "
927	35,800	17,900	"	" "
928	60,000	30,000	"	" "
929	14,082	9,388	"	" "
930	4,708	2,993	"	" "
931	16,269	6,042	"	" "
932	50,160	15,703	"	" "
933	13,872	4,624	"	" "

Bamya ziraat ve ticareti:

Kastamonunun ihracat malları arasında ismi geçen bamya Tosya kaza - sının Kargı nahiyesinde yetiştirilir. Bamya ziraat ve ihracatı bu nahiyenin başlıca ticaretini teşkil eder. Devrez ırmağı ile Kızıl ırmağın birleştiği vadide vasi ve münbit araziye sahip bulunan bu nahiye geniș bamya tarlaları vardır.

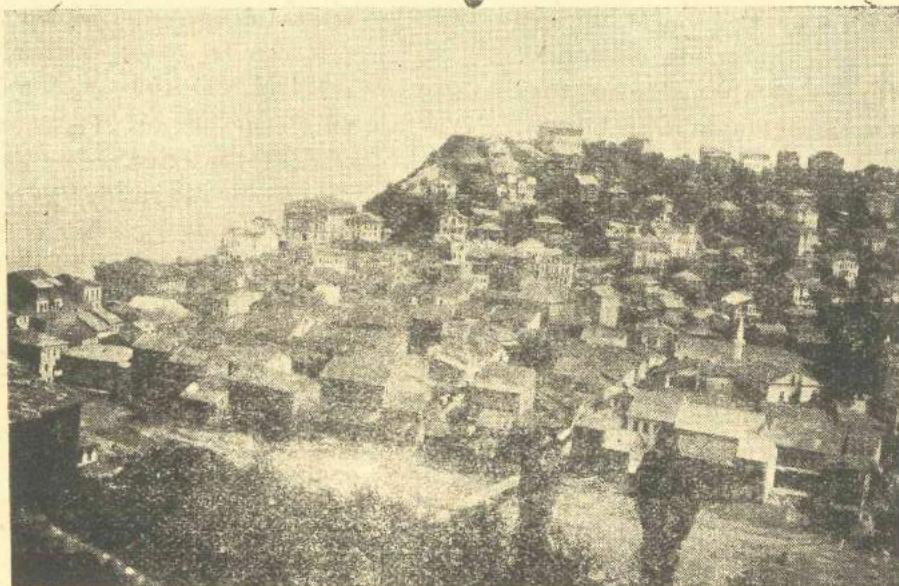
Gıda maddelerinden birini teşkil eden bamya ziraati ve ticareti bu nahiye halkı için en gelirli bir iş olup senevi istihsalât mikdarı 60 bin kilo - yu bulur. 929, 930, 931 senelerinde devam eden kuraklık ve umumî buhar bamya ticaretine de tesir etmiş fiyatlar düşmeye başlamıştır. İhracat mikdarı da evvelki senelere nazaran azalmıştır.

Altı sene için vilâyet dışına ihraç edilen Bamya mikdari

senesi	kâymeti Lira	Sikleti kilo	
928	31,024	23,140	Çiçek orta adı bamya
929	61,142	38,214	" " " "
930	69,065	65,966	" " " "
931	63,887	55,439	" " " "
932	24,396	49,705	" " " "
933	21,700	43,400	" " " "

Perakende bamya satışında senelik yasalî fiyat listesi

Senesi	Ciçek bamyası	Orta	Adı
928	180 K.	150	80
929	210	175	100
930	160	140	75
931	140	120	75
932	80	50	30
933	70	50	30

Kastamonunun ihracat ve ithalât limanı olan İnebolu kasabasından bir manzara

V Kastamonu

Kastamonu Kereste Ticareti

Kastamonu Vilâyeti heyeti umumiyesi itibarile orman memleketi denilebilir. 257,368 hektar araziyi ihtiyâ eden vilâyetin vasi ormanlarında kereste imal ve ihracına müsait çam, kükner ve meşe ağaçları külli yetli mîkdarda bulunur. Bunlardan başka kayın, kavak ardiç, ıhlamur, kestane gibi bir çok nevileri de vardır.

Kastamonu merkez kazası mintakasında fabrika halinde faaliyette bulunan müessese olmadığından kereste ihracatı da hemen yok gibidir.

İlgaz dağlarından akan suların geçtiği yerlerde yer yer yapılmış bulunan eski usul su hızarlarında imal edile gelmekte olan ve mîkdarı mahdut bulunan kereste ancak vilâyet dahiliindeki mübrem ihtiyaçları karşılayacak bir derecededir.

İlgaz dağları şubabını teşkil eden Kayı, Karaçomak, Dereberçin, Örençik Anbarlı, Danişment, Kizoğlu, Kiranlı namını alan ormanlardan ve bazı baltalıklardan halihazırda mahrukât hususunda istifade edile gelmektedir.

Oda mintakasını teşkil eden Daday, Araç, Taşköprü ve Tosya kazalarında mevcut su hızarlarının mîktarı yüz kırka baliğ olmakta isede pek çoğu mesut bir vaziyettedir.

Daday kazası dahilinde 2, Taşköprüde 1, Kürede 1 kereste ve 1 talaş fabrikası mevcut olup vilâyetin kereste ihracatı bu müesseselerin istihsalâtıdır. Araç kazasında işletilmekte olan devlet ormanları su h-

zarlar ile işlemekte ve istihsal edilen kereste kısmen Safranbolu yolu ile Batın ve Amâsrı limanlarına ve bir kısmında dahilde yumurta ve elma sandıklarında sarf edilmektedir.

Kastamonu ormanlarının kaza itihâre vusağı :

Kastamonu Merkez kazası 30,400 hektar		
Daday	"	35,000 "
Araç	"	56,600 "
Tosya	"	47,550 "
Taşköprü	"	43,400 "
İnebolu	"	4,200 "
Küre	"	11,500 "
Cide	"	35,701 "

Mukavele ile işletilmekte olan devlet ormanlarından senevi kereste istihsalâti mîktarı 18,060 metre mikâbi raddesinde olup 15,240 M. M. çam, 2,454 M. M. kükner, 328 M. M. kayın ve 38 M. M. meşe kerestesi teşkil etmektedir. Senevi ihracat mîktarı 12 bin M. M. raddesinde olup artan kısmı dahilde yumurta ve elma ve sair ihracat maddeleri sandıklarında ve inşaatta sarf edilmektedir.

Vilâyetin altı senelik kereste ihracatı tablosu :

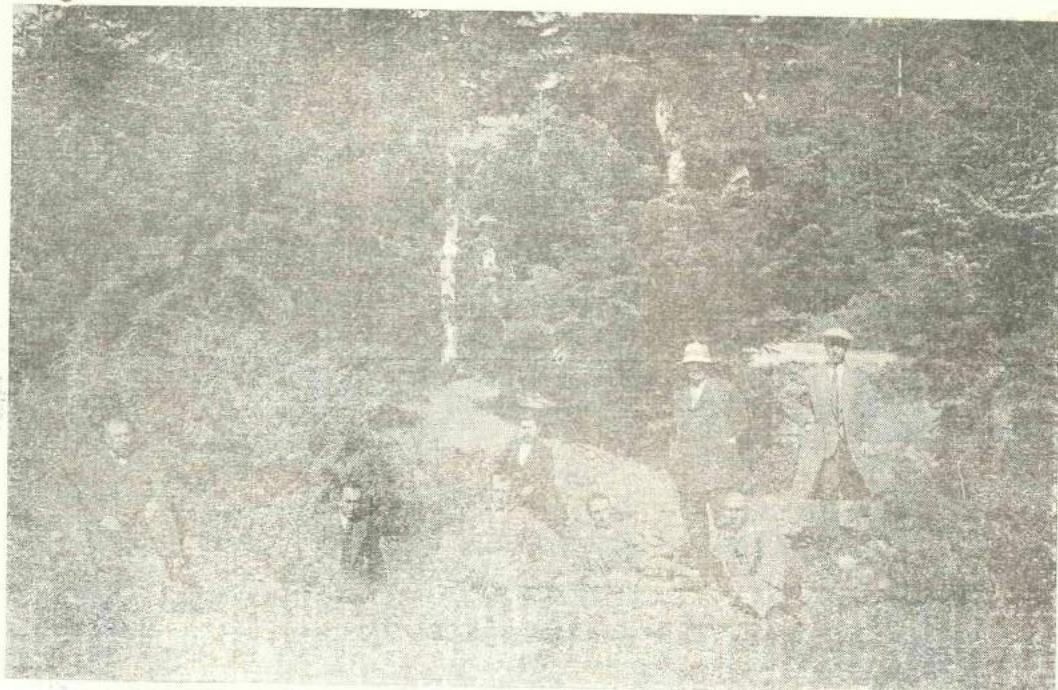
Senesi	Kîymeti	M. Mikâbi
928	65,620	2,079
929	346,675	9,905
930	357,370	11,157
931	133,900	5,421
932	324,980	8,660
933	221,274	11,595

Ormanlardan istihsal edilen bazı maddeler :

Vilâyet ormanlarından istihsal edilen ve az, çok miktarda ihrac edilen bazı mahsulât vardır. Sahlep, çam sakızı, mazı, Titre yaprağı, ihlamur başlıcalarını teşkil eder. En fazla ihracatı sahleptir. Diğerlerinin miktarı kaydeden sayan bir derecede değildir.

10 sene içinde vilâyet dışına ihrac edilen sahlep miktarı :

Senesi	Ağırlığı Kilo†	Kıymeti Lira	Bir kilonun senelik va- satısı
			Kuruş
924	5500	13475	245
925	5300	11925	225
926	2000	4900	245
927	3500	8750	250
928	5000	12500	250
929	2213	4426	260
930	2815	5630	200
931	3673	5876	160
932	1446	1735	120
933	4871	7871	—00

Ilgaz ormanlarından bir manzara

On sene içinde memleket
dişına ihrac edilen Bal
Mumu mikdarını gösterir
cetvel :

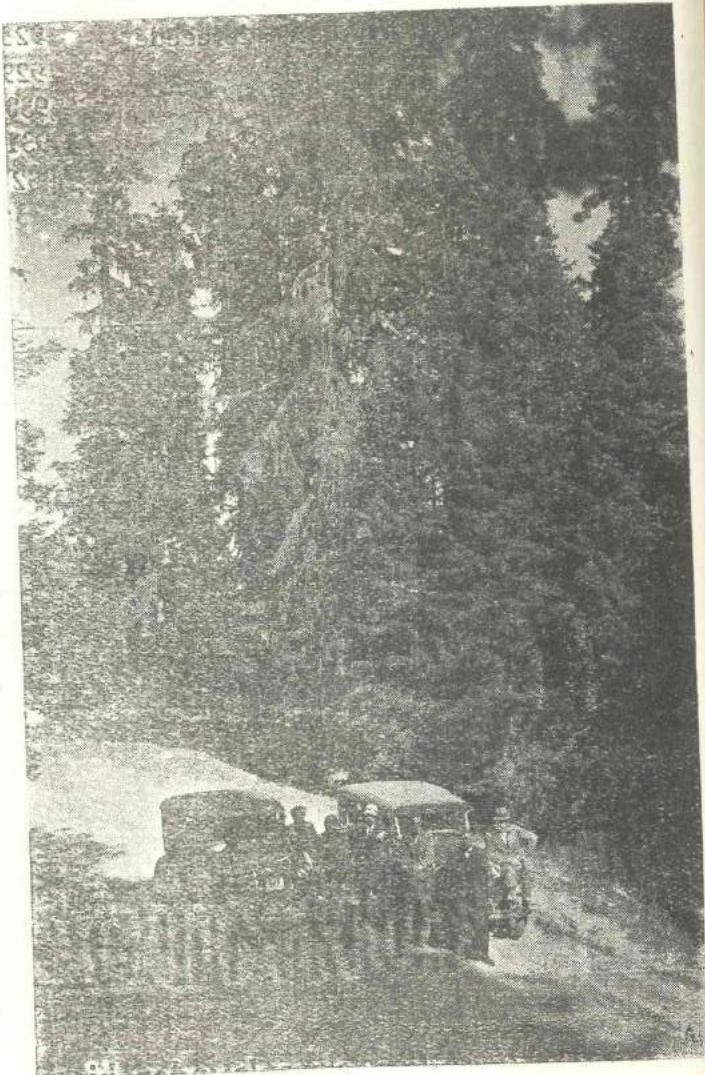
Senesi	Kıymeti Lira	Miktarı Kilo
924	2030	1450
925	2268	1620
926	1320	1100
927	2119	1630
928	7500	5000
929	5367	4473
930	5577	4490
931	4995	4759
932	4842	4842
933	2829	4790

On sene içinde ihrac edilen Fasulya mikdari :

Senesi	Kıymeti Lira	Sıkleti Kilo
924	240	3000
925	225	2500
926	315	3500
927	970	9700
928	2238	14920
929	10573	70490
930	3055	21375
931	2056	13710
932	2016	40200
933	439	5139

On sene içinde memleket di-
şına ihrac edilen Ham Deri
mikdarını gösterir tablo :

Senesi	Kıymeti Lira	Mikdaları Kio
924	10900	21800
925	12600	28000
926	12250	27 00
927	13805	30900
928	6484	16210
929	5402	6860
930	10013	16532
931	12570	22283
932	5716	15036
933	5399	39327

Meşhur Ilgaz Ormanlarından Bir Manzare

**On sene içinde ihrac edilen mercimek
mikdarını gösterir cetvel**

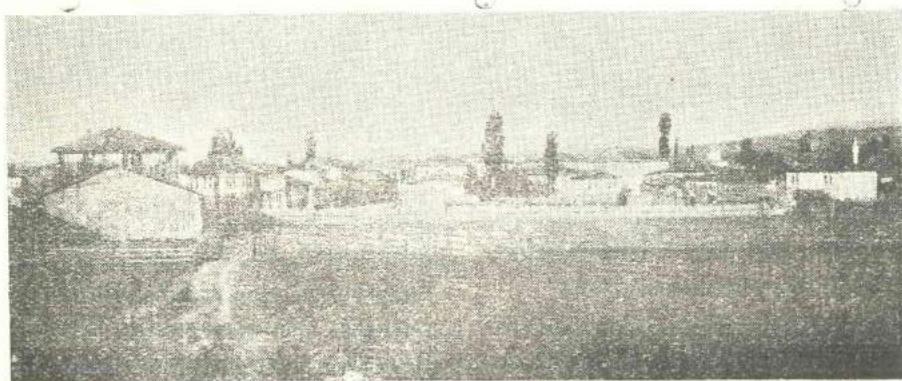
Seneesi	Kıymeti Lira	Mıkdari Kilo
924	2100	17500
925	2280	19000
926	2250	18000
927	3542	25300
928	4620	30800
929	3315	22100
930	5974	49889
931	10903	46136
932	8670	98313
933	7990	79900

**On sene içinde ihrac edilen soğan
mikdarını gösterir cetvel**

Senesi	Kıymeti Lira	Mıkdari Kilo
924	2625	75000
925	2800	80000
926	1800	40000
927	1270	25400
928	730	7730
929	626	15900
930	429	7200
931	240	4900
932	773	15475
933	100	5612

**Yedi sene içinde Kastamonudan dışarıya
satılan sarımsak mikdari :**

Senesi	Mıkdari Kilo	Kıymeti Lira
927	62,000	9,300
928	25,925	5,205
929	27,660	5,532
930	20,072	8,028
931	84,500	6,654
932	60,810	3,044
933	10,810	378

Ormanlar ile meşhur Daday kasabasından bir manzara

Kastamonu Vilâyeti

Tosya Kazası ve Pirinç ticareti

Kastamonuya bağlı Tosya kazası Pirincinin nefaseti ve Tiftikten mammul kuşağı ve kıl müttabiye eşyasıyla tanınmış bir kazadır.

Pirinç piyasasında sık sık ismi geçen ve Tosya Pirinci namını taşıyan Pirinç mahsulu bu kazanın başlı başına ihracatını teşkil eder.

Kendir mintakası olan Gök ırmak vadisinde, Taşköprü mintakasında da pirinç zeriyatı varsada mikdar itiba-

Kargı Nahyası önerinde Kızıl ırmakla birleşinceye kadar geçtiği ve sularlığı erazi kâmilen pirinç zeriyatına elverişlidir. Bu sahada pirinç ekilebilecek erazi miktarı 5,000 hektara varmaktadır. Bu erazinin yarısı bir sene ekilmekte diğer yarısı da dinlenmektedir.

Tosyada Pirinç ekilen erazi ikiye ayrılır. Birinci kısım denizden altı yüz rakamındaki yukarı ova ikinci

Tosya köylerinde pirinç ziraati

riyle ihracata müsait bir vaziyette değildir. Bu kazada elde edilen pirinçler dahilde sarf ve istihlâk edilmektedir.

İlgaz kazasına bağlı Kurşunlu Nahyasından ve İlgaz kazası Pirinç sahasından geçerek Tosyaya doğru akmakta olan DEVREZ suyunun

kısım 700 - 800 rakamındaki aşağı ovadır. Bu iki ovada yerleşen pirinç Andallarına sahip 8,000 ni mütecaviz köylünün toprak işi umumiyetle pirinç zeriyatına muhasırdır. Erazinin kabiliyeti ve havanın tesirile ölçülen bir hesaba göre aşağı ovanın pirinci yukarı ovada istihsal edilen pirinçe key-

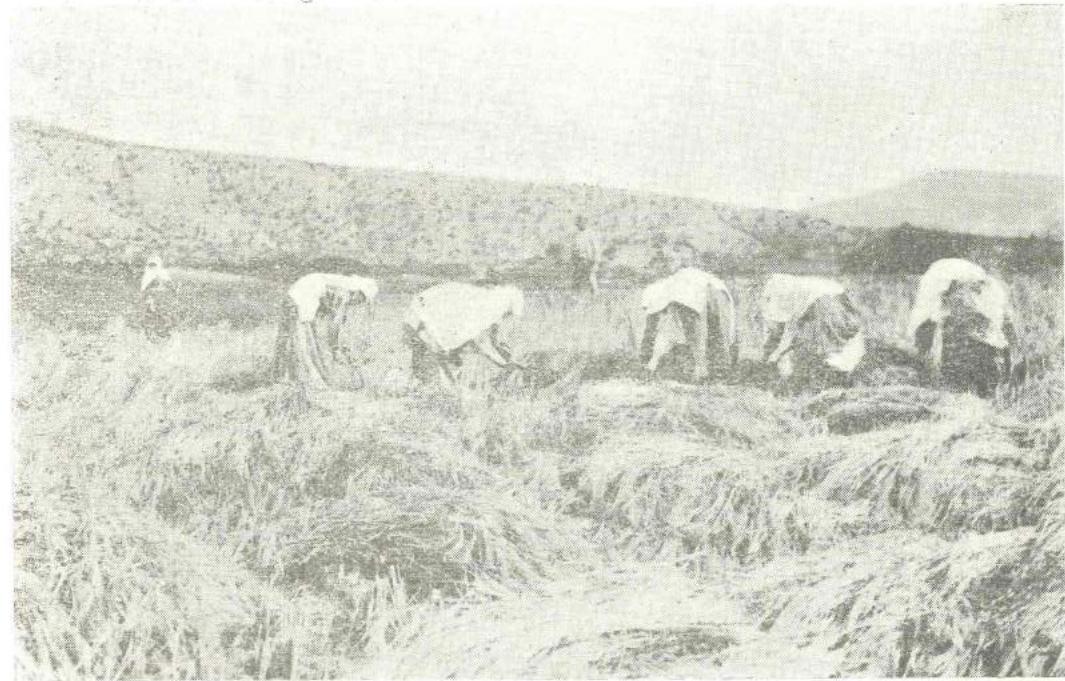
fiyet ve kemmiyetçe faik olduğu söylemeliyedir. Aşağı ovada yetişen pirincin en meşhuru Karaköy pirincidir.

Eski senelere nisbetle son on sene içinde tohumluk seçimi, ziraat usulerrini yenileştirmek mecburiyeti, 929, 930, 931 senelerinde devam eden dehşetli kuraklık sebebiyle malî ve ziraî kudreti sarsılmış olan köylüyü kısmen uyandırmış son bir iki sene içinde geniş çalışma hareketleri görülmeye başlamıştır.

Tosya ziraat odasının ziraî saha-

ha'ında yüksek ümitler vermeğe başlamıştır.

Tosyada istihsal edilmekte olan pirinç mahsulünün ötedenberi tanınmış olan şöhret ve nefasetinin artırılması için aranılan çarelerin başında tohum meselesi gelmektedir. Ötedenberi ekilemeyecek yerli tohumları ıslah edilmekte nümune tarlalarında tecrübe yapılan dünyanın tanınmış pirinç mintakalarına ait pirinçlerin en verimli olanları ve Tosya muhitine uyabilecek çeşitlerin ayrılmamasına ve köylü arasında çoğaltılma-

Pirinç tarlasında yolma işlerinden bir manzara

daki faaliyeti odamızın pirinç ticareti üzerindeki muvaffakiyetli adımları ve alakadar memurlarımızın yardımları bu çalışma hareketlerine bir kat daha kuvvet vermiş Tosya pirinç ziraat ile beraber ticaretinin de yükselmeğe başlaması Tosyanın iktisadî istikbali

sına da büyük ehemmiyet verilmektedir.

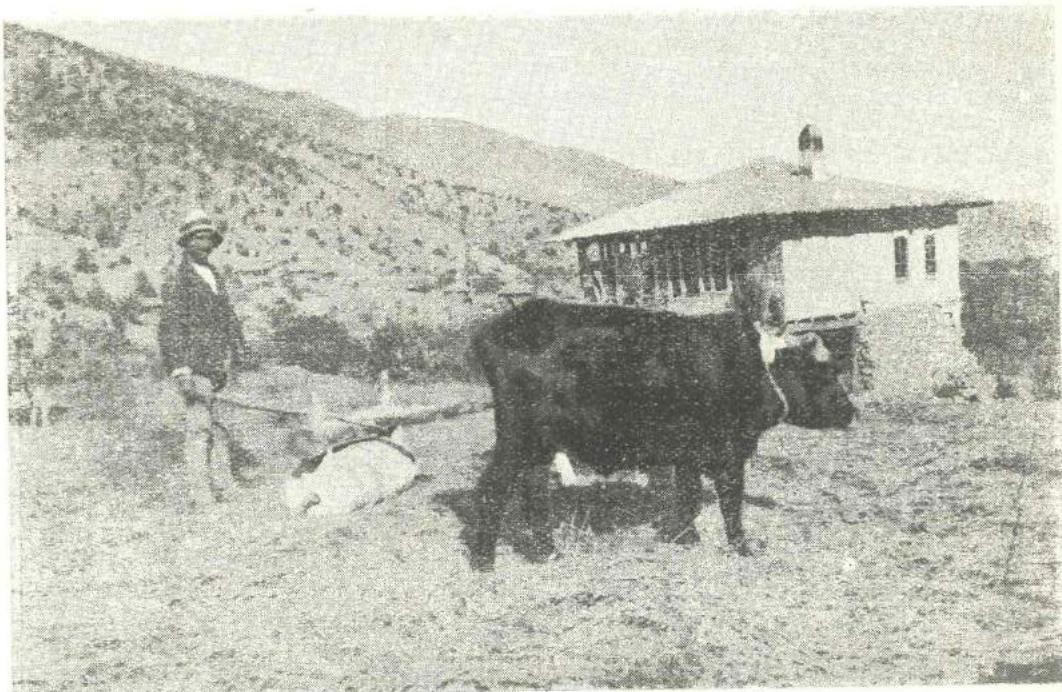
Normal senelerde 6, 7 milyon kilo çeltik veren bu mintakada tohumluk hususundaki çalışmalarla beraber pirinç ziraatının can damarlarını teşkil eden su meselesinin de lä-

yıkı veçhile İslâhi her şeyden evvel göz önünde tutulacak bir halde dir. İki üç sene evvel fazla mîkdarda pirinç ekmeğe başlamış olan İlga z kazası köylüleri erazilerinden geçen Devrez suyundan lâyîkiyle istifade temin etmek kudretinde bulunduk larından ihtiyaçlarından artacak suyun Tosya çeltik sahasına kâfi gelmiyeceği şüphesizdir.

2,500 - 3,000 Hektar pirinç arazisini sulayabilecek derecede Devrez suyunun kuraklık senelerde bir iki hektar era ziye yetmeyecek kadar azalması göz

bozukluğu , fennî bilgiye müstenit olmaması yüzünden de beyhude akıp gitmekte olduğu ve istifade edilemi - yeceği söylenmektedir. Netice itibarile su şebekesinin esasından tanzim ve muntazam kanallar halinde erazide taksimat yapılması veyahut hali ha - zırının İslâhi icabetmektedir .

Tosyada fennî zeriyat ve tohum meselesi ikinci derecede su işinin tan zimi cihetinden mühim işler görürse pirinç ziraat ve ticareti bir misli daha artacak ve istihsal edilecek pirinç

Pirinç Jharman yapılırken

önüne getirilecek olursa her zaman vukua gelmesi melhuz bulunan bu gibi hadisati şimdiden karşılayabil - mek çarelerini de aramak lazımgel - mektedir. Devrez suyunun Tosya top - raklarında pirinç sahalarına ayrılan kanallarının ve sulama şebekesinin

dahili ihtiyaçlarımızdan mühim bir kısmını karşılayabilecektir .

Tosyada halen mevcut çeltik fab - rikası yapıldıktan sonra Tosya pirinci de iki kısma ayrılmış birinci kısım fabrika ikincisi de dink pirinçleri ol muştur. Eski usul su dinkleri teşki -

latlarının bozukluğu ve bir çok dik-katsızlıklar sebebiyle demir tokmakların çeltik üzerinde yaptığı büyük tahribat, pirincin evsaf itibarıyle mevkiiini artıracak olan temizleme ve kalıburlama teşkilâtından mahrumiyeti nefis Tosya pirincinin her zaman piyasada sürümünü kırmakta ve azalmaktadır.

Halbuki fabrikanın çıkarmakta olduğu pirinç bir takım vesaitle muhtelif kışılara ayrılmakta toz, toprak ve dari gibi satış mahzurlardan salım beyaz ve şeffaf bir hususiyet arzetmektedir. Bu şerait altında piyasaya çıkan Tosya pirinci piyasadaki mevkiiini bir kat daha kuvvetlendirmiş gaip ettiği şöhretini bir kaç senedir kazanmağa başlamıştır. Tosyada devam edegelmekte olan pirinç ihracatı faaliyeti dink pirinçlerinde piyasadaki mevcudiyeti dolayısıyla yeni bir saf-haya girmiş iki nevi pirincin alım ve satımı pirinç ticareti üzerinde ticarî mahzurlar tevlit etmeye başlamıştır. Bu mahzurlardan b şicası taşış meseleni olmuştur.

Fabrika pirinci temiz, beyaz ve parlaktır. Satıştaki gösterisi itibarile de dink pirinçlerine her zaman faiktir. Fabrika pirincinin satış gösteriinden bilistifade meydana çıkan karıştırma, harman etme işleri hiç şüphesiz ki pirinç ticareti üzerinde aksi tesirler yapacak bu gibi ticarî hatalar yüzünden pirinç ticareti sarsmaktadır.

İptidai şartlar dairesinde dinklerde elde edilen pirinçlerle fabrika dan çıkarılan pirinçlerin istihsal şartları hiç bir zaman bir birine uymadığı gibi evsaf itibarıyle de bir birinden çok farklı bulunduklarından istihlak pazarlarında da o nisbettte aksi tesirler yapacak bir tencereye giren iki çeşit pirinçten birinin evvel diğerinin

biraz sonra pişmek gibi göstereceği tebeddülât müstehlikin hiç bir zaman gözünden kaçmıyacak mahzurlar olduğundan Tosya pirinci aleyhine fena tesirler bırakacaktır.

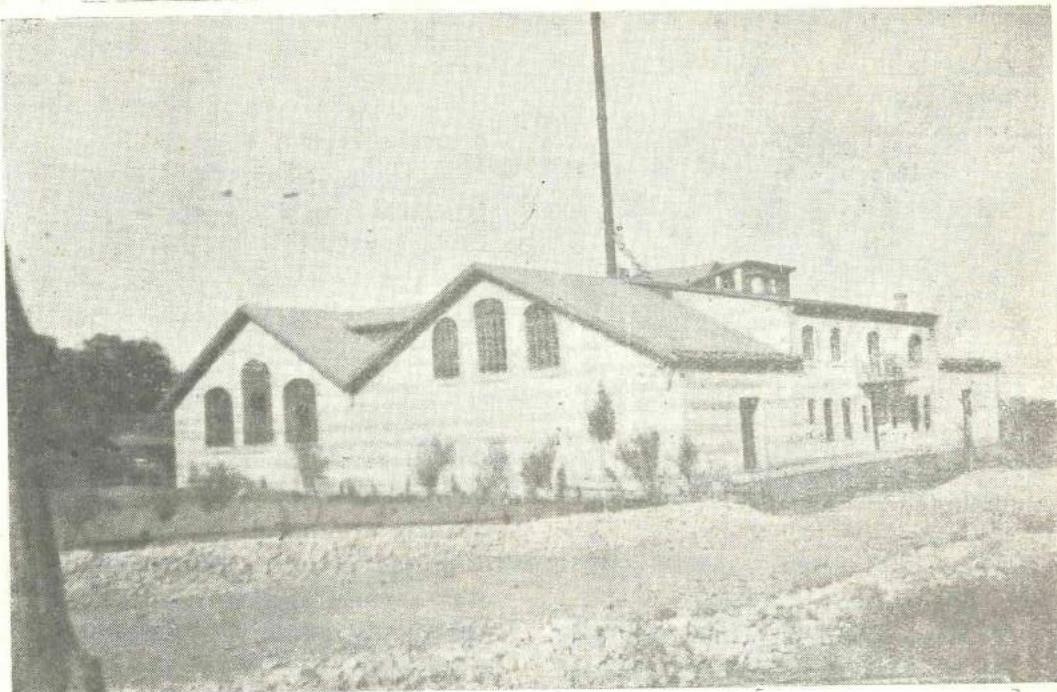
Tosya pirinç ziraat ve ticaretinin on bir senelik harekâtını kaydeden ve elde edebildiğimiz resmi kayıtlere müstenit rakamların kıymet itibarıyle bu mahsûl üzerinde arzettiği hususiyeti eyice tetkik edecek olursak Kastamonu vilâyetinin iktisadî muvâzeenesinin büyük yardımcısı olan pirinç ziraat ve ticaretinin her cihetten hımaye ve yardıma ihtiyacı olduğu pek kolaylıkla anlaşılır. Millî hudutlarımız dahiline büyük şehir ve kasabalarımızda külliyyetli mîkdarda ihracat yapılagelmekte olan Tosya-pirinci hali hazırda satış mevkiiini muhafaza edegelmekte ise de evsaf itibarile Tosya pirincinden pek dun bir mevkide olan yabancı memlekeler ve dahildeki bazı pirinç mintakalarına ait pirinçler üzerine Tosya pirincinin şöhreti alınmak suretile Tosya pirinci etiketi koymak gibi satış hilelerinin yapagelmekte olduğu fena tesirlere dahilî taşış meselesi de karışınca Tosya pirinç ticaretinin istikbali kararlılık görülmektedir. Bu gibi ticarî mahzurları mümkün olduğu kadar ortadan kaldırırmak çarelerini araştıran odamız memleket pirinç ticaretini himayec noktasından bazı mühim tetbirlerin alınmasın da gecikmemiştir.

Pirinç ziraat ve ticaretinde ihtisası olan zevatın ziraatta ve gerekse pirinç ticaretindeki görü ve bilgilerin müräacaatla vücude getirilen bu sütûnlerde okuyacağımız pirinç talimatnamesindeki ticarî ve ziraî çarelerin tatbiki bu gün için bir zaruret halinden çıkararak hakikata dönmuş bir rehber mahiyetindedir. Alakadar

makamların müsaadesiyle eylül 933 tarihindenberi oda kararı mahiyetinde tatbik edilmeğe başlanılan bu talimatname hükümleri çok faideli neticeler vermiş Tosya pirinç ticareti kuvvetlenmeye ve yükseltmeye başlamıştır.

Evvel emirde taşış işinden vazgeçmek aynı zamanda fabrika pirincini ayrı, dink pirincini ayrı, bununla beraber Tosya pirincini her vatandaşşa hakikî Tosya pirinci olarak verebilmek için her kese ve her keseye elverişli bir surette muntelif ağırlıklar-

da ağızları mühürlü ve muntazam etiketi havi paketler ve torbalar halinde satışa çıkarmak gibi ticari işleri benimseyerek seve seve yapmak ihracat tacirlerimize düşen millî ve vatanı bir vazifedir. Bugibi düzgün bir işi tüccarlarımıza başaramasalar bile çeltik fabrikasını işleten idarenin bu mühim işe tahsis edeceğii ufak bir sermaye ile fabrika pirincini yukarıda arzettiğimiz şekilde hazırlıyarak piyasaya çıkarmasını ve bu suretle memleketimiz pirinç ticaretinin yükselmesine yardım etmesini bekleriz.

Tosya Çeltik Fabrikası

*Tosya Kazası Pirinç Mahsulâti
On Bir Senelik Vaziyetini
Gösterir Tablo*

Senesi	Dönümü	Ekilen tohum Kilo	Bire verim nisbeti	Çeltik is- tihsalâti Kilo	Pirinç ih- racatı Kilo	Kıymeti Lira	Bir kilo- nun vasa- ti kıymeti
923	15700	314000	10	3077200	666880	133376	20
924	20811	416220	3	4697602	1585582	395645	25
925	26660	533200	8	4265600	1299600	363888	28
926	26216	524320	10	5243200	1797260	539178	30
927	26600	532000	14	7048000	2200000	770000	35
928	13500	270000	9	2430000	750000	265500	39
929	9072	180200	10	1802000	923000	314052	34
930	10132	202640	12	2432000	800000	224000	28
931	11500	205450	14	2700000	1050000	283500	27
932	22340	450000	16	6856000	2005000	401058	20
933	20000	440000	15	6500000	1951000	312000	16

Pirinç Talimatnamesi

Tosya ve Taşköprü kazalarıyla merkez vilâyetin bir kısmında ekilen Pirinçlerin idrak ve dinklemeleri ve yine bu hususta yapılmakta olan tağ-şışatın önüne geçerek piyasaya temiz ve saf ve hileden arı pirinç çıkarmak üzere vilâyetin en mühim pirinç istihsal merkezi olan Tosya kasabasında pirinç müstahsil ve ihracatçıları ile 8/7/933 tarihinde Tosya mümessil azalık binasında yapılan içtimada hazırlanan pirinç talimatnamesidir :

1 — Tosya ve Taşköprü kazaları ve merkez kazanın bir kısmı köyle-rinde ekilen pirinçler mahallî ziraat odalarile ziraat memurlarının müte-madi nezareti altında muayyen vakit ve mevsimde ekiliп biçilecek ve har-man edilecektir. Pirinç tarlasında mutat imar işlerini hakkile yapmılan zürra teckiye edilecektir.

2 — Pirinçlerin tohumlarına bil-hassa itina edilecek ziraat odaları ve ziraat memuru zurrayı verim ve fiat itibarile en makbul olan tohumlardan ekmeğe mecbur edecektir. Bu şeraiti haiz olmianne tohumu ekenler ceza-landırılacaktır.

3 — Pirinç tarlalarını vakit ve zamanila hazırlayarak ziraata müsait bir hale getirmek çok mühim bir mesele olduğundan ticaret ve sanayi ve ziraat odalarile ziraat memurları-nın miadından evvel bu hususu halka hatırlatmaları ve ekim zamanının yaklaşlığını vesaiti münasebe ile hal-kâ verençbere ilân etmeleri lâzımdır. Zurrain bu ilânat üzerine muktazi ameliyatı ifa etmeleri mecburidir.

4 — Çeltikler- harman edilipte dinklere geldiğinde dinklerde pirinç çuvallarının ıslanmaması yaşı ve çamura maruz kalmaması için muhafazalı mahaller bulundurmak diak sahibinin mecburi vazifesidir. Dinkler gayet ayarlı olacak ve çeltikleri dinkler iken pirinçleri kırmamak için lâzım gelen tertibat alınacaktır.

5 — Her dink sahip veya müsteci-rinde üç nevi kalbur bulunması mecburidir. Birinci kalbur taş ve toprağını almağa, ikinci kırıkları çıkarmağa, üçüncüsüde dari danelerini ayırmağa yarayacaktır. Kalburlamadan sonra çuval ve kıl torba ile tozu alınmak suretile pirinçler parlatılacak ve sahibine behemehal parlatılmış olarak teslim edilecektir.

6 — Her dinge getirilen çeltik iyi-ce doğulüp beşinci madde mucibince temizlendikten ve kırıkları ayrıldıktan sonra mal sahibine her iki mahsul ayrı ayrı olarak teslim edilecektir.

7 — Gerek dink ve gerekse fabrika pirinçlerinde kırık miktarı % 2 yi taş miktarı yüzde yarımı geçmeyeecektir.

8 — Pirinçler her halde pirinç pazarında satılır. Pazardan maada diğer mahallerde pirinç almak ve satmak yasaktır.

9 — Dink Pirinçlerile fabrika pirinçlerini karıştırmak kat'iyen yasaktır.

10 — Tosyadan ve gerek Kasta-monudan ve diğer kazalardan bilhas-sa ihracak limanı olan İneboludan

vilâyet haricine pîrinç sevk edecek tacirler pazar yerlerinden temiz pîrinç almak ve ihraç etmek mecburiyetindendir. Tüccar veya herhangi bir tacir ve bayı vilâyet haricine ihraç edecekleri pîrinçleri asgarî bir azamî 100 kiloya kadar çuvallar ve torbalar içinde sevk edecektir. Tacirler sevk edecekleri pîrinçleri çuvallara doldurarak odanın muayene memuruna muayene ettirecek muayeneden sonra çuvalların ağını dikecek ve muayene memuruna "Tosya Pîrinci," damgasını taşır kurşun damga takdîracakdır. Vilâyet haricine ağızı açık ve kurşunlanmamış pîrinç sevk etmek kat'îyen yasaktır. Bu madde hükmüne riayet etmiyen herhangi bir tacir hakkında odalar kanununun beşinci meddesi ahkâmı tatbik edilecektir.

11 — Pîrinç pazar yerlerine getirilen pîrinçler oda teşkilâtına merbut pîrinç işinden anlar muayene memurları tarafından muayene edilecek ve ondan sonra satış başlayacaktır. Muayene bitmeden alım ve satım katiyen yasaktır.

12 — Hileli ve karıştırılmış pîrinçler ile bu talimatnamede yazılı hükümlere muğayir olarak zehur eden pîrinçlerin sahipleri odalar kanununun beşinci maddesi mucibince hem teczîye edilir ve hemde masrafı mal sahibi tarafından tedîye edilmek üzere kalburlattırılıp temizlendikten sonra sahibine iade edilir.

13 — Rençber ile tüccar ve muayene memuru arasında ihtilâf çıkarsa ticaret odasının kaza mümessil azalığı ile mahalli ziraat odası tarafından seçilecek üç ehli vukuf tekrar mezâkûr mali muayene edecek bu heyetin vereceği karara göre ihtilâf hal edilecektir. İhtilâfin hallinde talimatname esas tutulacaktır.

14 — Tosya çeltik fabrikasından çıkarılan pîrinçlerde balâdaki maddeler ahâmine aynen tabidir.

15 — Köylerde doğrudan doğruya satış yapılan pîrinçler dahi işbu talimatname ahkâmına tabidir. Bunları murakaba ve talimatname ahkâmını tatbik etmek köy ihtiyar heyetinin vezaifi cümlesindendir. Köy ihtiyar heyeti murakabada talimatnameye muğayir harekette bulunur ve vazifesini sui istimal ederse haklarında kanuni takibatta bulunulacak ve odalar kanununun beşinci maddesi mucibince cezalandırılacaktır.

16 — Pîrinçlerin ihraçında Tosya mamulâti kıl çuvalları ile nakledilmesi şayâni arzu isede mecburiyet yoktur. Yalnız bu kabil çuvalların alesseviye üzerinden kilo pîrinç alması ne fazla ve nede eksik pîrinç alabilen çuvalların bu işte istimal edilmemesi lâzımdır.

17 — Oda ve teşkilâti tarafından pîrinçlerin muayenesinde istihdam edilecek memurların ve yapılacak mübrem masârifin karşılığı olmak üzere muayenesi icra edilen pîrinç çuvallarından ve ağızlarına kurşun damga vurulan çuvalların beherinden iki kuruş muayene ücreti alınacaktır. Bu ücret icabı halinde tezyit ve tenkis edilebilecektir.

18 — İşbu talimatname ahkâmı Kastamonu Ticaret ve Sanayi odası mintakasını teşkil eden Tosya, Taşköprü, Daday, Araç kazalarile oda mintakası haricinde kalan ve Kastamonunun ihracat limanı olan İnebolu kasabasında da tatbiki mecburidir. İnebolu odasında bu talimatname ahkâmını İnebo'uda tatbik edecektir.

19 — Pîrinçlerini muayeneden kaçırın müstahsil köylü ve muayene

edilmemiş pirinç alan tacirler veya dink pirinçlerile fabrika pirinçlerini karıştıran ve çuvalların ağızlarına kurşun taktırmamış olarak sevkiyat yapmağa kalkışan herhangi tacir hakkında oda mukarreratına riyet etmemiş ve aynı zamanda memleketin başlıca ihracat maddelerinden biri olan pirinç zeriyat ve ticaretini sek tedar etmiş ad olunarak odalar ka nununun beşinci maddesi mucibince

beş liradan yüz liraya kadar para cezası tatbik olunacaktır.

Kabili itiraz ve temyiz olmamak üzere yapılan para cazaları icra da releri marifetile tahsil olunacaktır.

933 Senesi yeni mahsulün idrakin de tatbik edilmek üzere tanzimaklı nan işbu pirinç talimatnamesi berayı tasdik İktisat Vekâleti celilesine takdim kilindi. 21/8/933

Kuşak ve sofculuğu ile ünlü Tosya kasabasından bir görünüş

Kastamonu Vilâyeti

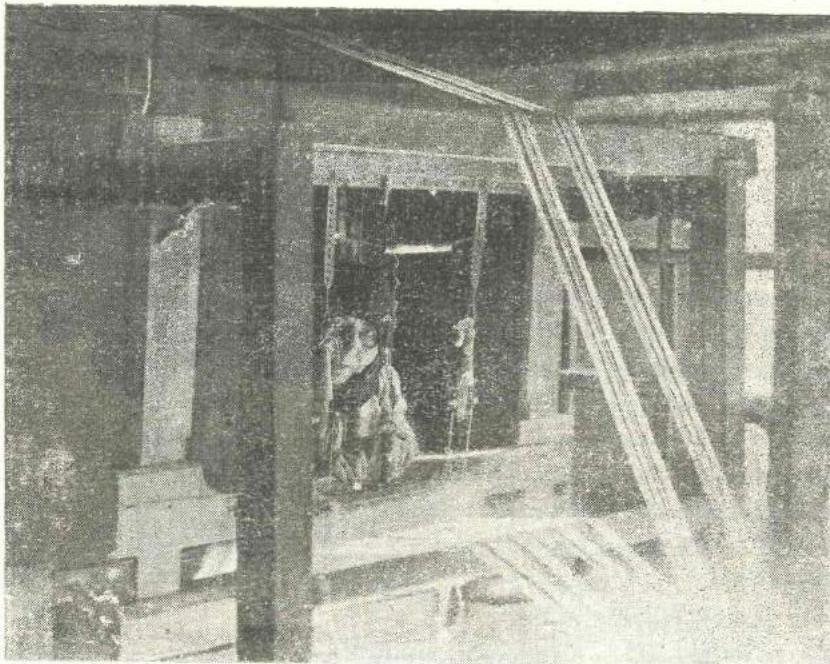
Sanayi hareketleri

Kastamonumuzda Fabrika halinde makina ile çalışır sanayi müesseseleri mevcut değildir.

Vilâyet halkın en lüzumlu sanayi ihtiyaçlarını karşılayabilecek derecede sanatın bir çok şubesine ait el

taraklı etmiş ve mütakâmil bir hale gelmişlerdir. Civar vilâyet ve kazâlara ihracat yapılacak kabiliyette kuvvetli olanları da vardır.

Dokumacılık, Muytabîye, Bakırcılık, urgancılık sanatları bu meyan-

Yerli dokumaları tezgâhlarından biri

sanayii mevcuttur. Fabrika ve makina haline girmemiş olan bu sanayi basit ve eski usul tezgâhlarda mahalli sanat teamüllerini takiben devam etmekte olup bazıları oldukça ilerlemiş ve zamanın icabatını kavrayarak

dadır. Nalbur'luk, keçecilik, kunduracılık gibi tâli derecede kalan sanatlarla beraber pastırmacılı, şekerçilik, helvacılık, çilingirlik, demircilik, araba yapıcılığı, bina yapıcılığı gibi sanayide memleket

ihtiyacatını karşılayacak bir vaziyettedir.

Kastamonu vilâyetinde yalnız merkez kaza sanayî merkezi halinde olup bir çok sanayî maddeleri ihracatında ilerlemiştir. Tosya kazası sanayide merkez kazaya yakın bir genişlikte ilerlemeğe muvaffak olmuştur. Diğer kazalarda sanayî işleri yok denilecek derecede ve azdır.

Dokuma Sanayii

Kastamonu vilâyeti eski devirlerdenberi dokuma sanayii memleketi olarak tanınmıştır. Dokumacılık en ziyade merkez kaza ve merkeze bağlı köylerle Devrekâni nahiyesinde ve Küre kazasına bağlı Seyciler ve Avlu köylerinde köklesmiştır. Bu saydığımız yerlerde Dokuma sanayiinin yerleşme tarihi pek eskidir.

Türk deniz ticaretinin ve Türk donanmasının denizlere hakim bulunduğu devirlerde donanmanın ve ticaret gemilerinin yelkenleri ve Türk ordusunun çadırları kısmen Kastamonu vilâyetinin saydığımız yerlerinde yapıldığı zamanımıza kadar devam edegelmekte olan eserlerinden anlaşılmaktadır. Çadırçılık ve yelken bezî sanayii en ziyade Kastamonuda ilerlemiş olduğu ve bu memleketin en gelirli bir sanayî olduğunu Harbi Umumi ve Millî mücadele senelerinde de öğrenmiş olduk.

Eski devirlerde olduğu gibi Umumi Harp ve istiklâl mücadele seneleinde de Kastamonu dokumacılığı ordunun çadırını ve çamaşırlık gibi mühim ihtiyacını nisbeten karşılaya-

bilecek derecede çalıştığı meydandadır.

Kastamonuda dokumacılık halen ev sanayii halindedir. Pamuk ipliğinden yapılır çeşitli dokuma imalâtı müterakki ve mütekâmil bir halededir. Fantazî çarşaflıklar, perdelikler, döşeme, sofra takımları, nefis çamaşırlık bezleri ve bunlara benzer ev eşyasına ait dokumalar Kastamonu'nun dokumacılıktaki ilerleyişini pek güzel anlatmaktadır. Bilhassa yatak çarşaflarının kenarlarına yapılan muhtelif şekillerdeki el örgüleri çarşaf sanayiine ayrıca bir hususiyet vermektedir. Alaca, astarlık, kaput bezi, kadın mendilleri gibi dokuma-

Yerli dokamalarının incelemesine çalışan dokumacılığında yenilik vucude getiren Kastamonunun meşhur sanatkârı merhum Hüseyin Hüsnü B.

ları da ihracat yapılmakta ihracat mikdari günden güne yükselmektedir.

Kastamonu merkez kazası ve köylerinde çalışır ikibine yakın tezgâh mevcuttur. Bu tezgâhlar tamamen

eski usul ağaçtan yapılmış tezgâh-lardır. Hatta kamış tarakları bütün teferruatı dahi dahilde yapılmaktadır. Beş bin haneye yakın Kastamonu kasabasında % 70 evde Kastamonuya bağlı ikiyüzotuz köyün 7631 hanesinin % 75 inde behemehal Dokuma tezgâhi vardır.

Çünkü Kastamonu kadınlarının kısmı küllisi dokumacıdır. Dokumacılığı tamamen bilir. Kastamonu ev kadınının sanayide olan bilgisini ve en kuvvetlisini dokuma işi teşkil eder. Kastamonuda yerleşen eski bir görevne göre kadınlar baba evinde daha küçük yaşta dokumacılığı elde etmeye mecburdur. Evlenme çağına girmiş genç kızlarda bile ilk bilgi olarak dokumacılık bilip bilmemiği aranılır. Çünkü Kastamonu'da her kadın kendi evinde ve her kız gideceği evde dokumaya ait işlerini yapmak mecburiyetindedir. Bu mecburiyet kadını çalışmağa teşvik etmektedir. Aynı zamanda hayatın her türlü tebeddülleri karşısında kendisine yardımcı gelir temin edici sanat telakki edilmesiyle de emmeyi verilen bir sanat hâlindedir. Nitekim hali hazırda mekiğinin ucuya ve kimseye muhtaç olmadan geçinir bir çok kadınlara itasadüf edilmektedir. Üç bini mütecaviz kadın ve çocuk işçi dokuma ticarethaneleri için çalışmaktadır ve bu iş yüzünden geçinmektedirler.

Kastamonunun Devrekâni nahyesi köyleri ve Küre kazasına bağlı Seydiler ve Avlu mıntakaları köylülerini bulunan kadınlar kış mevsimlerini el çırıklarında pamuktan iplik imal ve bu ipliklerden beyaz bez dokumakla geçirirler. Bu bezlerin ağırlığı 1,280 gram olup uzunluğu sekiz metredir. Sanayide, ticarette Devrekâni

bezi namile anılan bu bezlerin senevi imalât ve satış miktarı 960000 metredir. Bu bezlerin satış teammülleri bezin ağırlığı ile beraber bir miktar fazla pamukla mübadeledir. Her üç pazarda pamukla bez mubadele eden ticarethaneler vardır. Bu bezlerin kısmı küllisi Tosyada kırmızı siyah ve mavi renklere boyanır. Dahilde köylülerimizin kısmı küllisi bu boyalı bezden elbise yapar. Bu suretle köylü elbiselerini ucuz giyer ve hemde millî sanayi yardım etmiş olur.

Japon dimileri ve Avrupa pamuklu mensucatının rekabeti karşısında dayanamıyarak sömgeye mahkûm olan dokuma sanayiini bu muhakkak ölümünden kurtarmak için çareler düşünülmüş ve dokumacı amilleri ile birlikte hazırlanan ve bu sütunlarda okuyacağımız dokuma talimatnamesinin tatbikiyle de dokuma sanayii kurtarılmış ve yerli dokuma sanayiimiz 932 senesi haziranından itibaren yeni bir devreye girmiştir. En ziyade istihlâk edilmekte olan beyaz bezlerle boyalı bezler üzerinde İslâhata girişilmiş beyaz ve boyalı bezlerin enleri genişletilmiş, boyaları metroya bağlanmış ve boyalarının imkân dahilinde İslâhâna gayret edilmiştir. Bu suretle girişilen mücadelede memlekete ithal edilemeyece olan Japon ketenlerinin ardı kesilmiş ve dışardan kaput bezi ithalâtı da azalmıştır.

Dokuma sanayiindeki bu yenilik hareketi odamiza bağlı kazalarda bir canlılık vücuda getirmiştir, Tosya kazası diğer kazalarımıza nazaran en ileri gideni olmuştur.

Eski devirlerden beri bu kazada sofculuk ve şalîcilik kuşakçılık sanayii mevcut olmasından dolayı dokuma işine pek yabancı olmamış bu kazahalkında

yeni bir duyguya ve uyanıklık başlamıştır. Ticaret ve sanayi sahasında faal olarak tanınmış olan Tosya halkı her işte olduğu gibi dokuma işine de el birliği ile candan sarılmışlardır.

932 senesine bütün dokuma ihtiyaçlarını hariçten tedarik eden bu kaza hali hazırda 1,200 dokuma tezgâhiyle çalışmaktadır dün hariçten

bezi, alaca ve kıl-teleye muhasebedir. Sanayide gün geçtikçe ilerlemekte olan Tosya kazasında yeni usul dokuma tezgâhları ve dokuma makinalarına a:zu ve heves artmaka dokumaları silindirden geçirerek ve boyahane tesis etmek gibi arzular gün geçtikçe kuvvetlenmektedir.

Cumhuriyeti idareminin hali hazır

Ticaret Odası daimî sergisinde yerli dokumalarını gösterir
bir göşe

dokuma alırken bugün harice dokuma satmaktadır. 932 senesinde miktarı mahdut olan el tezgâhları mevcudu iki sene içinde artması yüzünden imâlâtı da artmış, en son yapılan bir tetkika göre ihracatta kabiliyeti senevi 900,000 metreyi bulacağı anlaşılmıştır. İmalât ve ihracatı beyaz kaput ve astarlık bezlerle pamuk

millî sanayii himeye cihetinden gösterdiği kolaylıklar, ve yardımlar neticesi olarak millî sana - yiimiz gün geçtikçe yükselece - gine ve önumüzdeki on sene içinde millî hudutlarımızdan içeri bir metre bile Avrupa kumaşı girmeyeceğine inanımız gün geçtikçe artmaktadır.

On sene içinde oda mintakasında
 Yapılan Dokuma ihracatı

Senesi	Kıymeti Lira	Mıktarı Kilo
924	177931	9644)
925	183600	90000
926	147900	85000
927	141200	80000
928	126562	75000
929	137003	71356
930	68796	41695
931	70875	52500
932	80000	104000
933	240248	200207

Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası Mıntakası Dahilinde İmal Edilmek de Olan Pamuk Mensucat ve Envaile Tarzı Kadimi İmaliyeleri Hakkında Tanzim Kılınan Talimatnamedir

1 — Kastamonu merkez kasabasile Devrekâni nahiyesi ve Tosya kazasile diğer kazalarda imal edilmekte olan yerli dokumaları berveçhi atı şeraiti imaliyeye tâbidir .

2 — Yerli pamuk mensucatının envaî berveçhi zir muhtelif aksamı ayrılmaktadır. Muhtelifülcins ve renkli alacalar . Çamaşırlık beyaz bez, kassarlı beyaz bez, dar mendil, enli mendil, kurt mendili , peşkirler , okkalık çarşaf, karyola çarşafı , fantazi çarşaflar, Devrekâni bezi, çadir bezi muhtelifülcins perdelikler , oda düşemelikleri ve envaïndan ibarettir .

3 — Muhtelifülcins ve renkli alacalar. Tulları 14 M. arzları azamî 0,50 asgarî 0,40 S. olacaktır . Bilumum alacalar okka ile satılacak ve bir toplunun ağırlığı 0,650 G. olacak tarzı imali muntazam ve boyaları sabit olacaktır .

4 — BEYAZ BEZ - Üç kısımdır . Birincinin arzı azamî 0,45 asgarî 0,35 santim ve ikincinin azamî 0,50 asgarî

0,40 üçüncüün 0,60 ilâ 0,50 santim olacak tarzı imali gayet muntazam olacaktır .

5 — KASSARLI BEZ - İki kısımdır Birincinin arzı 0,35, ikincinin 0,40 santim olacaktır .

6 — DAR MENDİL - Arzları azamî 0,50 S. asgarî 0,40 santim olacak .

7 — ENLİ MENDİL - Arzı azamî 1 metro asgarî 0,90 santim olacak tarzı imali muntazam olacaktır .

8 — KÜRT MENDİLİ - Arzı azamî 0,50 asgarî 0,40 santim olacaktır .

9 — PEŞKIRLERİN TULU - Asgarî 0,70 azamî 0,80 ve arzları 0,40 santim olacak tarzı imali muntazam olacaktır .

10 — OKKALIK ÇARŞAFLAR - Tulleri 2,10 M. olacak bağ aksamı hariçtir . Arzı azamî 1,35 asgarî 1,30 santim olacak ve tarzı imali gayet muntazam olacaktır .

11 — KARYOLA ÇARŞAFI - Tulu 2,25 M. arzı 1,60 metro olup kenarlarını kıvrıma aksamile bağları hariçtir.

12 — FANTAZİ ÇARŞAF - Tuli

2,30 M. arzı 1,60 M. olacak ve tarzi imali gayet mutazam olacaktır.

13 — DEVREKÂNİ BEZİ - Tuli 8 M. arzı 0,40 M. bir topunun ağırlığı 1,278 k.g. olacak tarzı imali muntazam olup her durlü hileden azade olacaktır.

14 — ÇADIR BEZİ — Muhtelif tul ve arzda olacak sada azamî tuli 11 m. asgarî 8 m. açıkları ise 0,40 ilâ 0,50 santim olacak bir topunun sıkleti 1,300 ilâ 1,500 kiloya kadar olacak ve icabî halinde siparişe göre imalide caizdir.

15 — Muhtelif perdeliklerle oda dösemeleri teamülü sınıaiyesine göre verilecek siparişe nazaran imal edilecek renkleri sabit ve tarzı imalleri muntazam ve her durlü hileden azada bulunacaktır.

16 — Yerli tokumalarında kaşkam iplığının istimali katyien memnudur.

17 — Kastamonu merkez kasaba - sile mülhak kaza ve nahyalarda imal edilen pamuk ve yün mensucat umumiyyetle muayeneye tabidir.

18 — Yerli dokumalarının muayenesi oda tarafından intihap edilecek ve mutahassis bir memur ve kaza - larda da oda mümessil azaları ve yahut mutahassis bir zat tarafından muayene edilip işbu talimatname ahkâmi tatbik edilecektir.

19 — Bilumum dokuma amilleri kendi ticarethaneleri hesabına iş yapan işçilerini işbu talimatname ahkâ-

mından haberdar edecek ve ticaret-hanesine gelen emtiayı furuht veya ihraç etmeden evel odayı haberdar ederek malını muayene ve muraka - ba ettirmeye mecburdur.

20 — Muayeneden geçen mamulata (muayene edilmişdir) ibaresi yazılı pim ılsak edilecektir.

21 — Muayenede ılsak edilecek pimlerle muayenede istihdam edilecek memurun masarifatına ve içre - tine karşılık olmak üzere teamülen parekende satılan parçalardan iki kuruş ve kilo hesabile toptan satılan emtiadan beher kiloda 0,50 s. alı - nacaktır. (20) para

22 — Kastamonu ve mülhakatında mevcut boyalı haneler ticaret odasının muayene ve konturoluna tabidir.

23 — Yerli dokuma sanayiinin sürümünü temin ve tarzı kadimi imaliyelerini muhafaza hususunda tanzim kılınan berveçhi bala talimatname ahkâmine bilumum dokuma amillerile gerek umumî mahallerde ve gerekse hususî bir mahiyette ha - nelerde bulunan sanatkârların riayet etmeleri lazımdır. Talimatname hilâfina hareket edenler haklarında oda - lar kanununun beşinci maddesi ah - kâmi tatbik edilecektir.

24 — Yerli dokuma sanayiinin hi - mayesi için tanzim kılınan işbu talimatnamenin İktisat Vekâleti celi - lesine tevdî kılınmak üzere makamı Vilâyete takdimine müttefikan karar verildi.

20 Nisan 1932

Tosya Kazası

Sofçuluk ve Kuşak Sanayii

Sofçuluk ve Kuşakçılık sanatı Tosya Kasabasında yüzlerce yıl evvel yerleşmiş bir sanattır. Üç yüz sene evvel Tosya kasabası haricinde Harsent öünü denilen yerde yerleşip ayrıca bir esnaf halinde çalışan sanatkârlar Yavuz Sultan Selimin Bağdad seferine giderken Tosya kasabasına uğradığında Harsent öünden Tosya kasabasına kadar olan yolu sof kumaşları ile döşemiş esnafın bu karşılaşışından memnun olan Sultan Selimin bir fermânilâle Sofçu esnafı kasabaya nakledilmiş bu meyanda esnaflığa ait bazı müsaadekârlıklar elde etmişlerdir.

Vilâyet halkın kendi yaylalarında yetiştirdiği Tiftik keçilerinden aldığı tiftikleri el çıraklılarında iplik haline getirerek kendi tezgâhlarında sof denilen kumaşı dokuyarak giydığı devirlerde sofçuluk Tosyada yükselen mahalli ihtiyaçları karşıladıktan sonra civar vilâyetlere ve iç Anadolu'ya salmağa başlamıştır. Bununla beraber şalı denilen ince renkli tiftik kumaşların dokunması bu sanata bir kat daha kuvvet vermiş bu devirlerde Tosya kasabası şimalî anadolunun bir dokuma sanat merkezi halini almışdır.

Avrupada makine sanayiinin çoğalması, makinada yapılan ucuz kumaşların Anadolu'ya serbestçe girmeye başladığı tarihlerden sonra diğer sanayi gibi sofçuluk sanatı da yavaş

yavaş sönmüş bugün tamamen tarihe karışmıştır. Bu gibi sınâî değişiklikler karşısında şaşırılmış bir vaziyette kalan sofçu esnafı tiftikten imal edilen kuşağa ehemmiyet vermeğe başlamış sofçuluk sanayii örürken kuşak sanayii yeniden doğmağa başlamıştır.

Anadolu halkın millî giyiminin bir parçasını teşkil eden bel kuşaklarının en iyisini ve sağlamını Tosya kuşağı denilen tiftik kuşaklar teşkil eder. Şimdiye kadar ciddî çalışmaların neticesi olarak kuşakçılık oldukça ilerlemiş dokunuşundaki incelik renklerindeki uygunlukların neticesi olarak kuşak sanayii bu güne kadar varlığını muhafaza edebilmiştir.

Son senelerde millî giyimin değişmesi ve bele kuşak sarmak gibi adetlerin yavaş yavaş kalkması ve medenî giyimin her yerde çoğalmaya başlaması yüzünden çok geçmeden bu sanayi de tarihe karışmış olacaktır.

Hali hazırda ki kuşak sanayiinin en yaşlı ustalarından yapılan sorus-turmada 1300 tarihine kadar sofçu ve kuşak tezgâhı adedinin 300 - 400 sayısı arasında olduğu ve 1300 den 1320 ye kadar bu sayının 500 ila 600 ze çıktıığı ve umumî harp senesine kadar tezgâh sayısının 400 den aşağı düşmediği ve umumî harp senelerinden bu güne kadar ise muhtelif ticari ve malî değişiklikler yüzünden, buh-

ran ve millî inkılapların tesirile 150 ye kadar düştüğü öğrenilmiştir.

Bu gün Tosyada tiftikten kuşak dokumasını bilen sanatkârların sayısı 400 zü geçmektedir. Kuşak sanayi ve ticareti daima tiftik piyasasına göre yürümek mecburiyetinde olduğundan tiftik piyasasının göstereceği değişikliklere göre değişir. Bazan 300 tezgâh birden çalışır. Bazan da bu miktar birden 150 ve düşer. Vasatî olarak senevi 30000 kilo tiftik ipliği sarf edilerek muhtelif ebadda etmiş beş bin adet kusak imal bu sebeple Tosya kuşak sanayiinde oldukça mühim bir paranın devredilerek kuşak tezgâhlarında çalışan 800 usta işçi kadın ve çocuk ve bu tezgâhlarda sarf edilecek olan tiftik ipliği ile kuşakların uçlarındaki hususî örgülerini yapan 300 ze yakın kadın geçinmektedirler.

Tosyada kuşakçılık halen ev sanayii halindedir. Kuşaklar umumiyyetle evlerde dokunur. Kuşakların dokunuşu itibariyle ayrıldığı muhtelif işler aile arasında taksim edilmiş bu meyanda kadınlar en mühim vazifeleri almışlardır. Bu sebeple kuşakçı esnafı kadın ve erkeklerden mütekkebil Ayrıca bir sınai cemiyet halindedir. Bu sanata mensup ailelerin her ferdi kuşakçılığın en ince işlerini bilirler. Eskiden beri devam edegeleen sanat göreneklerine göre her hafta pazara çıkacak malı günü gününe yetiştirmekte miktarı muayyen olan mal behemehal pazara gelmek mecburiyetindedir. Tosyada pek eski zamanlardanberi soñcu - kuşakçı esnafı loncası mevcut olup esnaf arasında birlik hiç bir zaman bozulma-

mış , sanat ve esnaflık umuruna ait eski adetler devam ettirile gelmiştir. Ticaret Odaları teşkilâtının kanuna bağlanarak vazaifini gösteren talimatnamesinin esnaflık umuruna ait maddelerin hüküm'erine göre de bu esnaf loncası esnaf cemiyeti haline girmiş ve cemiyet haline girdikten sonra kuşakçılık sanayii de bu sutullarda okuyacağımız (Kuşak sanayii talimatnamesi) ne göre bir yasaya bağlanmıştır .

Tosyada ayrıca kuşak pazarı vardır . Bu pazar Tosya pazarı günü muayyen vakıtta açılır . Esnaf cemiyeti idare heyetini teşkil eden ustalar mevcut olduğu halda bu heyete dahil olan odamızın kuşak muayene memuru mevcut kuşakları muayeneden geçirdikten sonra kuşaklar Odanın hususî damgasıyla damgalanır . Bundan sonra satış başlar . Kuşak satımı bittikten sonra tiftik ipliği alım ve satımı başlar . Kuşak sanayiinde sarfedilen bu ipliklerin üçte biri Tosyada el çırıklarında diğer ikisi de Tosyaya bitişik Çankırı Vilâyetinden satın alınır . Bu ipliklerin büklülüğünde gösterilen itina cidden şayanı takdirdir . İpliklerin incelik itibarıyle gösterisi makina ipliği kanaatini vermektedir . Pazar yerinde satılığa çıkarılan kuşakların alıcısı seyyar tacirlerle ihracat tacirleridir . İhracat en ziyade Şark vilâyetleri ile İstanbulla yapılmaktadır . Bele bağlanan bu kumaşlar cam perdeliklerinde kullanılmaya daha müsait olup Oda tezyinatında renk ve gösteriş itibarıyle ayrıca bir hususiyet arzetmektedir .

Kuşak Sanayiinin Başlıca Ustaları

Maçalı oğlu Ali usta
Kel bekir oğlu Ali usta
Karaca zade Şakir usta
Maçalı oğlu Mustafa usta
Ömer alemdar oğlu Ahmet çavuş
Tütüncü oğlu Mustafa usta
Bazlamatçı oğlu Haşim usta
Maçalı oğlu İsmail usta
Maçalı oğlu Mehmet usta

Yedi sene içinde Tosya Pazarında satılan kumaşların
mikdarile bedelini gösterir cedvel

<u>Senesi</u>	<u>Ağırlığı kilo</u>	<u>Kıymeti Lira</u>
926	15640	50830
927	11450	40800
928	38500	64350
929	6926	22891
930	5960	18640
931	11722	38000
932	16729	41250
933	10172	30516

Tosya'da imal edilmekte olan tiftik kuşaklara ait talimatname

- 1 — Esnafın imal eyleyeceği masnuat için bilâ istisna has boyası istimali mecbûrî olup mamulâtı itibardan düşürecek olan ham boyalar kullanılmayacaktır .
- 2 — Kuşak mamulatı adeti kadimeye tevfikan mor, kırmızı, sarı, yeşil ve beyaz çubuklardan ibaret bulunur .
- 3 — Altı çile kuşaklardan yüz alacalı tabir olunan kuşaklara kadar bilumum mamulâtın tulü saçakları dahil olduğu halda üç metre on santimden noksan olamaz .
- 4 —
A - Altı çilenin sarılı çubukları 30 , diğerleri 20 çubaktan ibaret olacaktır.
B - Yedi " " 40 " 30 " "
C - Sekiz " " 50 " 40 " "
E - Dokuz " " 60 " 50 " "
H - On " " 70 " 60 " "
V - Oniki " " 80 " 70 " "
R - Yüz alacalı " " 100 " 80 " "
5 — Bu usulü ahkâmı riayet etmeyenlerin ilk defasında kuşaklar idare Heyeti kararile zabıt ve musadara edilerek cemiyet sandığına irat kayıt ve sahibine ançak mevaddi iptidaiyesinin fiati her neden ibaret ise bittakdir tedİYE olunur . Ücreti imâliyesi ceza olarak alınanlardan tekerrürü halinde yine bu suretle muamele edildikten başkaca amilleri bir liradan on liraya kadar cezayı nakdi ahzi suretiyle teckiye olunur .
- 6 — Talimatname ahkâmına riayet etmeyen zat Heyeti İdare meyanından bulunduğu takdirde 5inci madde ahkâmı tatbik edilmekle beraber esnaf cemiyetleri nizamnamesi mucibince hakkında Ticaret Vekâletince tatbikatı kanuniye icra edilmek üzere Ticaret ve Sanayi Odasına arz ve ihbar olunur .

23 / 8 / 1927

Kastamonu ve Tosya Muytabiye Senayii

Kastamonuda araba, otomobil gibi nakil vasıtalarının bulunmadığı, vilâyet içindeki nakliyatın hayvanlarla yapılagelmekte olduğu devirlerde hayvanat eşyasının ve nakliyata ait ihtiyaçların başlıcasını teşkil eden yular, urğanlara ait çeşitleri Kastamonuda, çuval, torba, gebre, kolan, çul ve benzerleri Tosya kasabasında yapılmış müytabiyecilik denilen bu senayı her iki kasabada oldukça ilerlemiş, dahildeki ihtiyaçları karşıladıktan sonra Anadolu içlerine doğru da mühim miktarda satmışlardır.

Otomobil ve kamyon gibi makinalı nakil vasıtalarının memlekete girmediği bu devirlerde dahili nakliyatı idare eden hayvan katarları ve bilahere at arabalarınıda çoğalmasile lüzüm eden müytabiyenin tedariki bu senayie oldukça ilerletmiş yüzlerce sanatkâr yetişmiş Kastamonu ve Tosyada bu işler üzerinde çalışan ticarethaneler ve imalâthaneler meydana gelmiş, bu millî senayi bir çok halkın geçim väsítası olmuştur.

Müytabiye sarfiyat ile hiç bir alâkası olmayan makinalı nakil vasıtalarının çoğalmağa başlamasile araba ve hayvanat nakliyatı azalmağa başladığı zaman bu senayi sarsılmış bu sarsıntı neticesi olarak bir çok imalâthaneler kapanmış ve bu senayii bilir sanatkârlar mevcudide tabiatile azalmış bir çoklarında terki sanat etmişlerdir.

Geçen devirlerin bakiyesi sayılan hali hazırda müytabiye senayiinden olan hayvanat yolları ve hayvan eşyası satmakla meşgul Kastamonuda 20 dükkân ve Tosya kasabasında kıl müytabiye imal eden yüz kadar tezgâh kalmıştır.

Halen bu müesselerde kendirden yapılan yularlardan öküz, manda, kara sığır, deve, bargır ve eşek yolları imal ve satışı tosyadada kıldan eşek, katır bargirlere mahsus üç çeşit çuval ve yem torbası, gebre, kolan, çul gibi muhtelif müytabiye eşyası imal ve satışı devam etmektedir.

Tosyada kıl müytabiye üzerinde çalışan yüz kadar tezgâhta her gün muhtelif ebadda 200 kadar çuval dokunabilmekte, sarfiyat, ihracat için alıcı bulunduğu takdirde günde dört yüz çuval yapılabilmesi mümkün olmaktadır. Bununla beraber mevcut 800 sanatkârin çalışmaları icabettiği zaman tezgâh adedinin 200 ve işçi mikdarının 1500 çıkması her zaman kabildir. Çünkü Tosyada bu sanat erkeklerle beraber kadınlarında alâkadar eder. Kıldan iplik imal, çuval torba diken ve dokuyan ve bu işlerde çalışan hali hazırda bir çok kadın işçi mevcuttur.

Tosya kasabasında kıldan yapıla gelmekte olan çuvallar bir çok seneler nakliyata dayanabilecek derece sağlam yapılmakta dahili nakliyatın pek çögunda ve eylerde hususî işlerde umumiyetle bu çuvallar kullanılmaktadır.

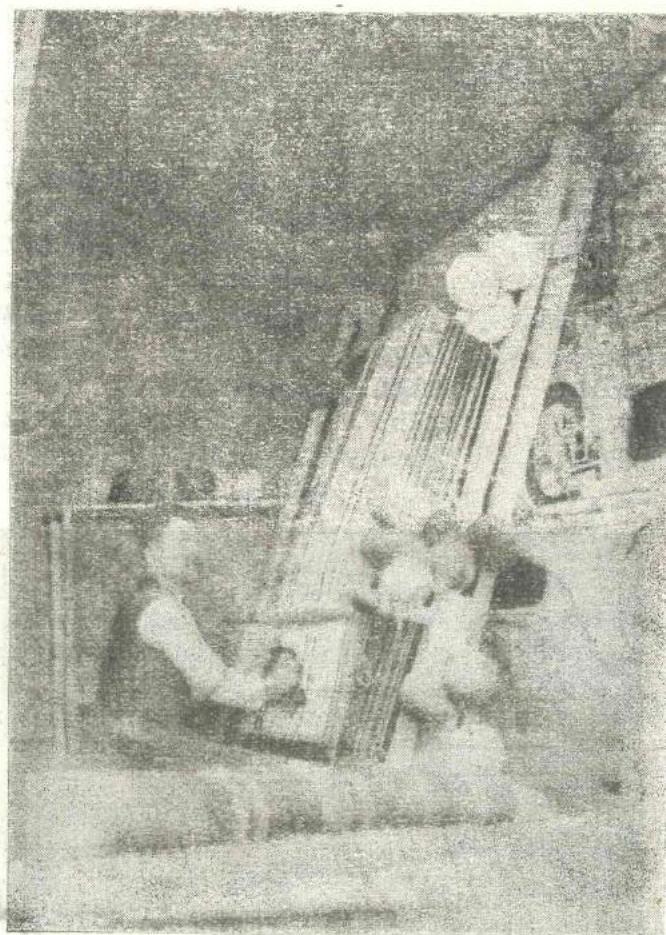
Vilâyet dahilinde balkın tiftik keçisine fazlaça etemiyet vermekte olmaları dolayısı ile kıl keçi mevcudu azdır. Mikdari 1200 zü geçmiyen bu keçilerden alınan kıl Tosya kıl mütabive sanayii ihtiyaçlarına kâfi gelecek derecede olmadığından lüzüm

eden kıl Sivas, Tokat, Samsun, Bolu gibi vilâyetlerle Zafranbolu kazaından satın alınmaktadır.

Vilâyet dışından satın alınamakta olan bu iptidai maddenin yol masraflarının fazla olması, işçi ve sair masafaların ilâve edilmesile çuval fiyatlarını yükselttiğinden Avrupa çuvallarına fiaçra rekabet edememektedir. Avrupalıdan ithal edilen ve bir nevi ottan yapılan az dayanıklı ve ucuz çuvalların fiat rekabeti bu sanayii müteessir etmekte ve satışına oldukça zarar vermektedir.

Cumhuriyet idaremizin son on senesi içinde oldukça mevkili muhafaza etmîye muvaffak olan bu sanayi cumhuriyet idaremizin yerli ve mili sanayi vermektediği elenmiyet ve gos-

terdiği himaye dolayisile eski varlığı kazanmışlığını ve gün geçtikçe bu senayiin artaşagini ümit etmekte yiz. Çünkü mütabiye istihsalâtının mühim kısmı ordu ihtiyaçlarına alınmakta olması bu ümitleri bir derece daha kuvvetlendirmektedir.

Muyakiye tezgâhında çuval dokunurken

Kastamonuya ithal edilen bakır ve imaledildikten sonra ihraç edilenlerin mikdarını gösterir cetvel

İTHALAT

MAMUL OLARAK İHRACAT

Senesi	Mikdari Kilo	Vasatı kiymeti lira	Senesi	Mikları Ki'o	Vasatı kiymeti lira
924	64342	68510	924	15500	25523
925	95400	95400	925	38000	74100
926	82300	82300	926	36800	71760
927	74464	74461	927	36000	61200
928	62900	54530	928	40000	68000
929	34302	27693	929	30300	51510
930	1127	18271	930	22800	54720
931	22794	39996	931	35000	52500
932	22229	20005	932	34375	41250
933	13293	9135	933	11590	12500

Kastamonu Bakır İmalât Hanelerinde Bakır Kap Yapılırken

1929 Senesi kânunusanısının yirminci pazar günü saat ondörtte Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası binasında içtimâ eden mahallî Ticaret kongre - sinin ittihaz eylediği mukarrerata ait zabıt hülâsası

1 — Ekseriyetle Den'zin azgın ve coğun zamanında İneboluda vapurlara barınacak Liman o'madığından müşteri emtiai tüccariyesini çıkarmadan Denize açılarak günlerce derya üzerinde dolaşmakdadır. Emtiai tüccariye ve postaların teshburuna sebebiyet veren şu hal mütemadiyen değişen Kambiyo üzeriade erbâbı ticareti telafisi güç ve azîm zararlara sokmaktadır.

İşbu mahzuru bertaraf etmek üzere inşasına ibtidâ edilen İnebolu Limanını tamamen inşasına kâfi mebalığın bütçenin fevkâlade aksamına vazını Hükümetten istirhamı .

Vekâleticelilece doğrudan doğruya müteahhit vasıtâsile inşa ettirilmekte olan İnebolu Limanının daha vasi surette inşaatına devam edilebilmesi için bütçenin fevkâlade aksamına miktari kâfi mebalığın vazı hakkında hükûmeti celileye muktazi teklifat ve istirhamatın iblâğına .

2 — Maalesef son zamanlarda memleketimiz n, halkın, hatta bâylûnün avrupa fantazi mallarına gösterdiği rağbet ve istiyâk gitikçe artmaktadır su hal dolayisile parımıza bir çoğu bir daha dönmeyecek menabia gitmekte binnetice yerli emteasinin revaç ve sürümünue içrayı tesir etmekdedir. Bir an evvel bunun önüne geçmek için yerli emtianın korunmasına mütedair kanunuñ tamamî'i tatbiki hakkında

hükûmeti celileye muktazi teklifat ve istirhamatın iblâğı .

Yerli emtiasının korunmasına mütedair kanunun tamamî'i tatbiki hakkında hükûmeti celileye muktazi teklifat ve istirhamatın ibâgına .

3 — Millî bankamız olan Ziraat Bankalarının tüccar ve ehli zürraa daha vasi bir surette ikrazatda bulunabilmesi için muktazi salâhiyetin itas: .

Memleketimizde iki Banka mevcut o'up tüccaranın ihtiyacını tamamen temin edememekte olduklarından millî Başkamız olan Ziraat Bankalarının tüccar ve ehli zürraa daha vasi bir surette muavenet edilmesi için muktazi salâhiyetin itası hususunda hükûmeti celileye istirhamatımızın iblâgına .

4 — Tütün inhisar idaresi tarafından inşası mutasavver bulunan Kinnap Fabrikasını Kendir mintakası olan Kastamonu Merkezinde inşası .

A) Memleketimizin iktisadiyatında birinci derecede mevkî'i olan Kendir mahsulomuz (İneboluda inşası mutasavver olaç Kinnap Fabrikasının Kastamonu merkezinde inşası halinde) halen yapılmakta olan Kendir istihsalatının bir buçuk ilâ iki misli derecesinde tezayüt edecekdir .

B) Ham olarak İneboluya kadar sevk edilecek Kendirlerimizin sıkletçe hafif, cesamecî pek büyük olduğun-

dan vesaiti nakliyeler hamulesinden noksan olarak Kendir tâhil edecekleri cihetle nakliye masarifinin fazla ya mal olacağı gibi ham Kendirin yüzde 12 ilâ yüzde 15 derecesinde vermekte olduğu firenin İneboluya kadar lüzumsuz olarak nakledilmiş olacağı memul olarak nak'inde yüzde 20 derecesinde istifade temin edileceği.

C) Mintakamız Kendir mint-kası olduğu gibi aynı zamanda bir sanatkâr muhitidir. Urğan Kinnap vesairenin imaiî için istihdam edilecek Urğan Ustalarıyla ameletlerinin İneboluya nazaran yüzde 50 derecesinde noksan yevmiye ile istihdam edilebileceği.

D) İnşatta Tasçı Ustasının yevmiyesi 250 ila 300 Marankoz Ustasının 200 ila 250 , Kalfalarının 150 ilâ 200 , Amelenin yevmiyesi 60 ili 80 kuruş , bir metre mik'ap kerestenin 2500 kuruş , memleketimizde mevcut Taş ocaqlarından ucuz olarak Taş temin ve tedarik edileceği cihetle Kastamonu merkezinde inşa edilecek fabrika binasının daha ucuz ve daha az bir masrafla inşa edilebileceği .

Binaenaleyh marularz hususata nazaran Kastamonuda inşa edilecek fabrika binasının daha az masrafla meydana geleceği gibi inşasından sonra imalâtda çalışacak mutahassis Usta ve amelenin ucuz bir yevmiye ile tedarik edileceği ve ipekmisali olan Kendir istihsalatımız rekabetin tesirinden ve Urgancı sanatkârlarının kısmen bile olsa göğüs ve göz hastalıklarından vikaye edilmiş olacağı gibi memleketin iktisadî ve tüccâri muamelesi üzerinde büyük menfaatlar temin edeceğinden İneboluda inşa edilecek Kendir fabrikasının Kastamonuda inşası hususunda hükümeti celileye muktazi teklifat ve istihamatımızın iblâğına

5 — Hariç ve dahil ile muvazene tüccariyemizi temin ve irtibati iktisadiyeyi tesis gayesine matuf olmak için mukaddeme vadedilen Demir yolunun ya doğrudan doğruya veya hut müناسip bir merkeze rabtedilmek üzere inşasına .

Hariç ve dahil ile muvazene tüccâriye ve irtibati iktisadiyeyi tesis ve günden güne tenakus etmekte olan iktisadiyatımızın himayesine matuf olmak üzere ya doğrudan doğruya ve yahut en yakın bir merkeze rabt-dilmek üzere Kastamonuya Damiriyolu inşası hususunda hükümeti celileye muktazi teklifat ve istihamatımızın iblâğına .

6 — Tohumunu bizden alan İtalya kendirleri yekâne menfaattar ihracatımız alan kendirlerim ze rekabet etmektedir . Badema bunun önüne geçmek üzere bu nevi tohumların Avrupaya ihracının meni çaresine tevessül edilmek üzere Samsun vilâyetile birlikte müşterek hareket edilmesi .

— Sinaî , iktisadi tüccâri muameletimiz üzerinde yekâne menfaattar olan kendirlerimiz tohumunu bizden almak suretile yetişirilen İtalya kendirlerine rekabet edememekte olduğundan badem bunun önüne geçmek içia velevki yağ çarmak maksadile ble olsa bu nevi Tohumların Avrupaya ve bilhassa İtalyaya ihracının meni hususundaki muktazi teklifat ve istirhamatımızın hükümeti celileye iblâğına .

7 — Her sanat gürdüğü ve görevi himaye dolayısıyla ancak revalcini ve inkişafını temin edebileceğinden maalesef yekâne yerli malımız olan ve bin müşkilâtlâ binlerge erbâbı sâna in medar maişetini temin eden urgancılığımız rağbet ve

himayenin azlığından sürümü git-
tikçe tenakus etmekte ve memleket
iqtisadiyeti üzerinde büyük bir darba
vurmaktadır. Şuhalın bir anevvel
önüne geçmek için gerek mamül
organlarımızın ve gerek mensucatı-
mızın himayesi için acil ve katı bir
kararın ittihazını hükümete iblağını
ve bilhassa Avrupadan mamül organ-
ların meni ithali .

— Hususu m̄zkürün İktisat Vekâ-
let Celilesi İktisat Meclisi Ålisine
iblağına .

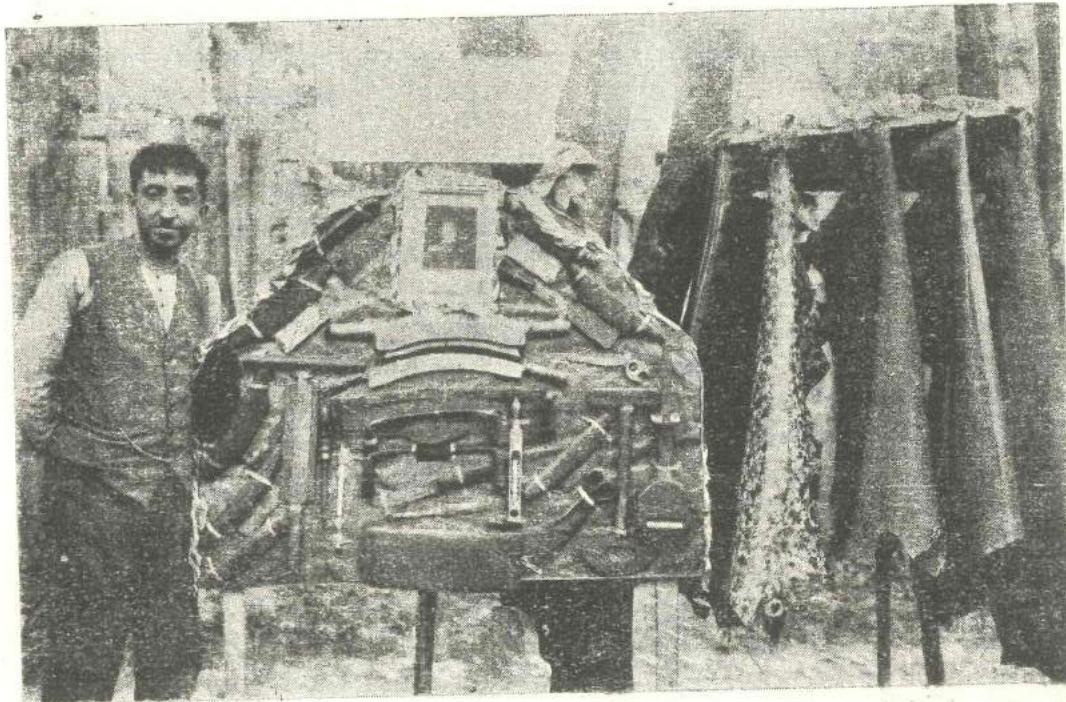
8 — Devairi saire gibi umumi
ve iktisadi gaye ve menfaatlar üzे-
rinde yörümekte bulunan Ticaret
Odaları muhaberatinde Posta ve

Telgraf kanununun maafiyet fasılına
ithali .

— Umumi ve iktisadi gaye ve
menfaatler üzerinde yürümek için
ihlas edilen Tcaret ve Sanayi Oda-
ları muhaberatinin Posta ve Telgraf
kanununun maafiyet fasılına ithal
edi mesi için hükümeti celileye muk-
taz teklifat ve istirhamatın iblağına .

9 — Samsun mintakası kongra-
sına izam edilecek bir murahhasın
kongramizea intihabi .

— Mintaka kongrası murahhas-
lığına oda azasından Dokima Şirketi
Müdüürü Muharrem Ceâl Bey int.hap
edülmüştür .

Kastamonu'un Debağ Esnafından Küçük Hamdi Oğlu M. Hilmi
Ustanın Atölyesinden Bir Köşe

11 Mart 930 tarihinde Kastamonu Ticaret Odası binasında
akdedilen senelik Ticaret kongasında verilen kararlara ait
zabit hülâsası

1 — Tuz İnhisarı müdüriyetinin
bu havalide tesisi tasavvur eylediği
çuval fabrikasının Kastamonuda inşa-
sının temennisi :

Ötedenberi kendir istihsalat ve
mamulat ile şöhret kazanmış olan
vilâyetimizde son senelerde gerek Av-
rupada ve gerek memleketimiz dahilinde İtalyanın mümasil mamulâtına
fazlaca rağbet ve teveccûh gösterilmesi yüzünden kendirlerimizin piyasası
günden güne düşmekte olduğu gibi ihracat kapıları tzmamile kapanmak
üzere bulunduğuundan rekabet etmek imkânı bulunamakta olduğundan
şöhretini tedrici surette gaip etmeye başlamıştır. Hatta kendir istihsalat ve zeriyatından ümit ettikleri derecede faide temin edilmemekte
olduğunu gören köylüler dahi bugün
bütün tarla ve bahçelerine hububat
ve sair mevaddi ekmeğe mecbur
kalmışlardır. Evvelki senelerde
kendir istihsalatımız sekiz milyon
kilodan fazla iken son senelerde bu
miktâr üç ilâ dört milyon kiloya
indiği halda bir buçuk milyon kilosu
tüçcarların elinde stok olarak kal-
mıştır. Binaenaleyh topraklarımızda
mebzûlen yetişmekte olan kendir istibsalatını tezyit ile eski mevkii ni
muhabaza edebilmesi için tuz İnhisar
îdalesi tarafından tesisi mutesavver
olan çuval fabrikasının her halde
vilâyetimiz dahilinde tesisi ile işbu
feyizli ve bereketli mahsulumuzun
büsbütün mahivden kurtarılması için

İktisat Vekâleti Celilesi nezdinde
teşebbusatı lazıma icrasına .

2 — İnşa edilmekte olan İnebolu
îmanının bir an evvel ikmal ve hali
faaliyete getirilmesine dair temen-
niyat .

Kış mevsiminde ve fırtınalı hava-
larda İneboluya sefer yapan vapur-
ların iskeleye yanaşamamaları yüzünden
ithalât emtiâsi günlerce hatta aylarca
vapurların içinde ve deniz üzeri de
dolaşmakta ve ihracat emtiâmız dahi
vapurlar iskeleye yanaşmaya kadar
iskele üzerinde beklemekte olduğun-
dan gerek ithalât ve gerekse ihracat
tacirlerimiz Piyasanın temevvüciden
dolayı azim zararlara duçar olmaktadır.
Binaenaleyh ticaret hayatımızla
alâkadar olan İnebolu İmanının inşaatını
biran evvel ikmal ile faal
bir hale getirilmesine dair temenniyat
ifasına .

3 — Ankara Ercigli şomendöfer
hattının münasip bir noktadan Kasta-
monuya raptının istenilmesi .

İktisadi vaziyetleri itibarile merkez
kaza ile pek alâkadar olan civar
kazaların vesaiti nakliyeden mahrum
bulunmaları dolayısıyle ithalât ve
ihracat emtiâlarını merkez kazaya
nakletmek için müşkilâta maruz kal-
makta olduklarından ve bilhassa yaşı
meyvaların nakli bir çok günlere müte-
vakkif bulunduğuundan çürüyüp mah-
volmaktadır . Kastamonunun pek
yakınından gececek olan Ankara -
Ereyli şomendöfer hattının münasip

bir noktadan Kastamonuya temdidi hususunda temenniyat yapılmasına .

4 — Vilâyet belediyesi tarafından ham kendir ve kendirin mamulu olan urganlardan ayrı ayrı olarak oktorva alınmakta olduğundan bunlardan yalnız mamul olan urgandan oktorva alınması ile kendirlerden alınmaması hakkında icabeden teşebbüsata bulunulması .

Memleketimizde imal edilmeekte olan urgan , kındap ve halatlardan belediyece haddi azamî oktorva resmi alınmakta olduğundan urgancılar tarafından fahis görülmekte ve esasen çok emek sarfile meydana getirilen işbu millî mamulâtta haddi azamî resim alınması doğru olamayacağın dan mezkûr resmin haddi asgariya tenzili hususunda belediye nezdinde teşebbüsati lâzıma ierasına .

5 — Bankalar tarafından istifa edilmekte olan % 75 santim komisyonun% 50 santime tenzil edilmesinin istenilmesi .

Mahalli bankalar tarafından alınmakta olan % 9 faizden maada% 9 komisyonun tüçcarların mali vaziyetlerini sarsmakta olduğundan mezkûr komisyonun tenzili hususunda Maliye Vekâleti nezdinde teşebbüsatta bulunmasına ve komisyon ücretinin % 50 ye indirilmesinin banka müdürlükle rine yapılmasına .

6 — Odadan mütemadi surette istenilmekte olan ithalât ve ihracata ait istatistik cüvellerinin sîhhâthîca tanzim edilebilmesi için talep vukuunda gümrük idarelerinden süratle malumat ita edilmesiyle beraber her eins eşyaya ait cedvelin ayrı ayrı verilmesinin temini için İktisat vekâleti celilesinden temenniyat ifası .

Ihracat emtiyatının miktarını havi istatistiklerin sîhhâthîca tutulmamakta

olduğundan ihracat tacirlerinin harice ihrac edecekleri emtianın miktarını mübeyyin Odadan bir şahadetname aldıktan sonra ihrac edilebilmeleri ve Odadan ibraç vesikası verilmeyen emtiyanın gümrüklerce ihracına musaade edilmemesi hakkında İktisat Vekâleti Celilesinden temenniyatta bulunulmasına :

7 — Kazanç ve muamele vergilerinin tarh ve tevzîî usulünün münasip bir tarzda tadil ve ıslahının istenilmesi .

Yerli fabrikaların hasılatı safiye sînden alınmakta olan muamele vergisinin yerli mallarımıza şiddetli tesir yapmakta olduğundan işbu verginin yerli mallarından alınmaması ile beraber kazanç vergisinin tarh ve tevzîî usulünün münasip bir tarzda tadil edilmesinin „Maliye Vekâleti Celilesinden temenni edilmek üzere İktisat Vekâleti“ Celilesine yazılmasına .

8 -- 22 Nisan 1930 tarihinde toplanacak „Millî Sanayi“ kongrasının talimatnamesi tetkik edilip lâzımge len raporların ihzarı .

22 Nisan 1930 tarihinde Ankarada toplanacak Millî Sanayi kongrasının talimatnamesinde yazılı olan ve istenilen raporların ihzar ve ırsali hususunda ticaret odasının tasarruf cemiyetile birleşerek süratı ırsalının teminine .

9 — Samsun mintakası ticaret odaları kongrasına izam edilmek üzere vilâyetimiz namına bir murâhas aza intihabı .

Samsun mintakası kongrasında vilâyetimizi temsil etmek üzere tüc cardan ve ticaret odası azasından Akdoğanlı zade Faik Beyin intihabile izamına karar verilmiştir . 11 / 3 / 930

10/2/931 Taribine müsârif sahî günü saat on dörte ticaret ve sanayi odası binasında Kastamonu belediye reisi Hilmi Beyin riyasetinde toplar an oda kongresine ait zabitname hâfusası

1 — Dokuma sanayii ve santiral tesisi hakkında odanın teklifi .

Maa mülhakît Kastamonu vilâyeti ahalisinin % 80 ni dokumaya ait ihtiyacını beytiye ve zatiyelerini yerli dokumalarından tedarik veya hâl her evde mevcut bulunan taizî kadim tezâhâllerinde imal ve istihlâk eder. Bu usul ve taamülu sunayı takip ettiği seyrini asırlardanberi bozmamış ve elanda idame ettirmekte bulunmuştur. Halbuk zamanımız makine devri olup Avrupanın makine sanayii olan menâsucatı her kasaba ve köye kadar ucuz fiafla girmeye fırsat bulmuştur. Avrupa makina sanayiinin memleketimizi istiâsi yakın bir atâde yerli dokuma sanayisinde tevakkufa uğradacağ görlmekte ve istikbale end şe ile bakılmalıdır. Ahalimizi dokuma hususunda makâneleştirimeğe yegane amî olaçağ ümit edilen ve 930 senesinde Ankara'da inşâat eden iktisat ve tasarruf kongresi heyeti umumiyesinde kaoul edilen ve Kastamonuda tesisi cümlâ muârreftâr bulunan Dokuma santralinin bir an evvel Kastamonuda tesisi için hükümeti cumhuriyetimizden istirham edilmesi ve karar ittihazı .

Kastamonuda başlıca yerli ve millî olarak dokumacılık sanayii vardır . Memlekete nühiîn kâr ve iş temâeden bir sanayiin modern bir şekilde ifrağı ancak makina usulüne konulmasına vabestedir . Bu hususta 930

enesi nisanında Ankarada toplanan iktisat ve tasarruf kongresinde Kastamonuda açılması kararlaştırılan dokuma santralinin bir an evvel tesisi için iktisat vekâleti celilesinden temmenniyatta bulunmasına .

2 — Pamuk mintakası hakkında odanın teklifatı :

Kastamonu ve mülhakatında pamuk zeriyatı olmadığı ve pamuk zeriyatına iklim ve muhitin müsait bulunmadığı malûm bir keyfiyyettir. Ahiren iktisat vekâleti celilesince Kastamonu pamuk mintakası meyanına ithal edildiği anlaşılmıştır. Kastamonunun Devrekâni bezi namile maruf bezlerine ait iplik ihtiyâclarının umumiyyetle Adana veya harâçten celbettiği pamukdan temin etmektedir. Memâket Adanadan ve yahut İstanbuldan pamuk celb eden maddi takdirde en mübrem ihtiyaçından birini teşkil eden pamuk meselesi içinde büyük zararlar olacağı ve devrekâni bezi malatının bir denire duracağı şüphesizdir . Elâzîz minta asından pamuk celbi ise bir çok küllefelerle beraber masraflar ihtiyaçına vabestir. Esasen pamuk zeriyatı olmuyan Kastamonunun pamuk mintakasından çıkarılması için karar ittihazı .

Iktisat vekâleti celilesince pamuk mintası meyanına ithal edilen Kastamonu vilâyeti dahilinde pamuk zeriyatı hemen yok gibidir. Yalnız Tosya kazasının Karğı nahiyesinde bir mik-

dar pamuk ekilmekte ierde istihsal edilen pamuk ancak mahalli ihtiyacına kâfi gelecek derecede azdır. Bununla beraber Kastamonunun hiç bir yerinde pamuk zeriyatı olmadı - gından vilâyeten pamuk mintakası meyanından çıkarılmamasına, Adana ve sair yerlerden gelmekte olan pamuk ların serbestçe Kastamonuya ithaline müsaade edilmesinin iktisat vekâleti celilesinden temenni edilmesine .

3 — Kendir ve urgan muayenesinden alınacak muayene ücreti hakkında odanın teklifi .

Kastamonunun en mühim mahsu - lâti arziyesinden olan ve bir çok san - atkârların medarı maişetini temine amil olan kendir mahsülü hatır ve hayale gelmez bir tarzda hile yapma - ga müsaittir. Urgancı esnafınınveyahut kendir ihracat tacirlerinin , menafini memleketin millî servetini muhafaza maksadile asırlardanberi Kendir ve urganlar üzerine muayene usulu de - vam ettirilmiş olduğu malum bir keyfiyettir . Odamız 341 senesinden beri işbu sanayi üzerinde muayene ve murakabeyi edame ettimiş ve el'anda devam ettirmekde bulunmuştur. 928 senesi nihayetlerinden itiba - rende Taşköprü , Germeç pazarları muayeneye dahil edilmiştir . Oda vasi sahe üzerinde muayeneyi hakkile ifa edebilmek için istihdam ettiği müstahdimin ve amele ücretlerile melhuz bazı masraflara karşılık ol - mak üzere cüz'î bir para almakta iken bu sene vekâleti celileden telakki ettiği emir mucibince işbu ücreti ref etmiştir. Bu mecburiyet karşısında istihdam ettiği müstahdiminine yol vermiş, yulınız bir muayene memuru bırakmıştır. Her hafta 1500 kuruş sarf etmek mecburiyetinde bulunduğu Germeç ve Taşköprü pazarlarında

muayene ve murakabe usulünü ifa edememiştir. Senevi 1000 lirayı müte - caviz bir paraya mal olan muayene meselesi oda bütçesinin ademi müsa - adesine mebni tabiatile tevekkufa uğramıştır . Bu suretle kaldırılan muayeneden istifade eden mustahsil - ler her türlü hileye tevessûl etmekten kaçınmayacaklar, netice itibarile memleket iktisadiyatı zarar gör - müş olacaktır. Urgan ve kendirlerin esash bir surette muayeneden geçi - rilerek taamulu tüccariye ve sınaiye - sini hakkile muhafaza ve hileyi men için oda tarafındau ihtiyar edilecek melhuz ve gayri melhuz masraflara karşılık olmak üzere kendir demet - lerile urgan denklerinden bir nisbet dairesinde cüz'î bir ücret alınarak tekrar mezkûr mahallerde muayene - nin devamı hakkında karar ittihazile temenniyatta bulunulması .

Odanın muayenesine tabi bulunan urgan ve kendirlerden alınagelmekte olan muayene ücreti İktisat Vekâleti Celilesinin emirlerile kaldırılmışdır . Odaya verilen bu emirden sonra yapılagelmekte olan muayenelerden kemafissabık muayene parası alınma - masına ve muayeneye devam edil - mesine .

4 — Tiftik , av derileri , dokuma muayeneleri hakkında odanın tekli - fisi .

Kastamonuya mühim servetler girmesine sebeb olan ihracat emti - mizdan av derilerile tiftik, bîhassa günden güne piyasadaki mevkîini sırf hileler yüzünden gayip eden yerli dokumalarının teamulu sınaiyesine nazaran esashı ve kat'î bir surette muayene ve murakabeye tabi tutul - ması için odamiza vasi salâhiyet ita - silce beraber elma, yumurta gibi ecne-

bi piyasalarına giden emtianın istan-
darize ve ambalajlarının murakabesi
hakkında karar ittihası .

Kastamonunun başlıca ihracat
maddesinden olan tiftiklerin ihrac
edilecekleri zaman oda tarafından
muayene edilmesi bir cihetten münasip
görülmekte isede ihracat tacirlerinin
kâr ve zararlar ile alakadar olan bu
meselenin hallini ve sureti tatbikinin
ihracat tacirlerine bırakılmasına , av
derilerile yerli dokumalarının mu-
ayenesinin şimdilik tehirine .

5 — İstatistik .

Memleket hayatı iktisadiye ve tüccariyesinin edame ettiregmekte ol-
duğu seyri tabiiyi esası bir surette
takip edebilmek ve bu surette tüccar
malının kâr ve zarar sahasında tevlit
edeceği neticeyi anlayabilmek ve
anladabilmek için istatistik usulunu
tatbikî odaca en mübrem ihtiyaçlar
meyanında görülmektedir . Maalesef
odamız memlekete giren ve çıkan
emtianın miktarlarını sıhhâli olarak
tesbit edebilecek membadan mah-
rumdur . Odaca doğru ve muntazam
bir istatistik yapabilmek için ithalat
ve ihracat emtiasına ait tüccar def-
terlerinin oda tarafından görülerek
bilâbedel tâstik ettirilmesine ve oda
tarafından görülmeyen emtia fatura-
larının ve emtianın liman idarelerince
imrarına müsaade edilmemesi hak-
kında karar ittibazile temenniyatta
bulunulması .

Oda tarafından yapılan bu teklifin
ciheti tatbikiyesi görülemediğinden
teklifatin reddine .

6 — Kastamonu belediyesi tara-
findan urğandan alınan oktoruva
resminin kaldırılması hakkında oda-
nın teklifi .

Kastamonu Belediyesi tarafından
manül organların bir kilosundan
alına gelmekte olan 15 para oktoruva
resminin kaldırılması suretile organ
sanayiinin himaye ve dolayısıle
esnafa yardım edilmesi hususunda
karar ittihası .

Belediye tarafından organlar-
dan alına gelmekte olan oktoruva
resminin kaldırılması belediye
varidatını azaltacağı şüphesizdir .
Halen bir kilo urğandan alınmakta
olan 15 para oktoruva resminden
beş paranın indirilmesinin belediye
riyasetinden istenilmesine .

7 — Tavuk ve yumurtacılık hak- kında odanın teklifi .

Yumurta ticaretinin daha ziyade
inkışafına yardım edebilecek çare-
lerden birinin tavuk cinslerinin isla-
hında görmekteyiz . Ankara tavuk
enstitüsünden zürraa ve ehli meraka
tevzi edilmek üzere yumurta ve piliç
gönderilmesi ve Kastamonu Ziraat
mektebinde bir tavukculuk şubesi
tesisi için karar ittihasile temenni-
yattha bulunulması .

Kastamonunun başlıca ihracat
malinden birisi olan yumurta ticare-
tinin memlekette çoğaldılması ancak
fazla mîkarda yumurta istihsalat ile
kabil olacağı şüphesiz bulunmakla
halen memlekette mevcud yerli tavuk
cinsinin islahı lâzımdır . Senevi üç
yüz yakın yumurta yapın tavuk
cinsleri yumartalarında Kastamonu
halkına dağıtılmak üzere Ankara
tavuk çiftliğinden mîkdarı kâfi yu-
murta istenilmesine ve Kastamonu
Ziraat mektebinde tavuk numune
çiftliği tesisi edilmesinin daha fâdili
olacağından bu teşkilâtın yapılması

için İktisat Vekâleti celilesinden temenniyatta bulunulmasına .

8 — Seyyar tacirlerden alına gelmekte olan kazanç vergisi hakkında odanın teklifi .

Cüz'i bir sermaye ile ve yahut başkasının malını satmakla ancak mağsetini temin edebilen seyyar erbâbı ticaret ve sanayiden kazanç vergisi alınmaması hakkında karar ittihazı .

Kazançları az olan seyyar erbâbı ticaretin kazanç vergisinden af edilmesinin Maliye Vekâleti celilesi nezdinde teşebbüsatta bulunulmak üzere İktisat Vekâleti celilesinden temenni edilmesine .

9 — Ticaret kursu hakkında odanın isteği .

İki sene evvel Kastamonuds a-

lan ve büyük faideleri görülen ticaret kursunun tekrar açılması için İktisat Vekâletinden temenniyatta bulunulmasına .

Memleket gençlerini ticaret ve iktisadiyat sahasında yetiştirebilmek üzere büyük faidesi dokunacak olan ticaret kursunun açılması lâzım - dir . Muallimlerinin Maarif idare - sinden istenilmesi ve masarîfî saire - sinde Belediye ve Ticaret odaları tarafından temin edilmek suretile açılmasının muvafık bulunduğuuna .

10 — Samsun iktisat mintaka kongrasına gönderilecek murahhasın intihabı .

Samsunda toplanacak olan oda kongrasına gidecek azanın seçimini Oda İdare Heyetinin yapmasına karar verilmiş ve kongra dağılmıştır .

16 / 2 / 932 Tarihine musadîf salı günü saat 14 de Vali Murat Beyefendinin Riyasetleri altında oda binasında aktedilen kongreye ait zabit hülâsası

Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası mintakasının 931 senesi içindeki vaziyeti iktisadiye ve sınaiyesiyle bu sene içinde Odanın yapmış olduğu işler hakkında Oda tarafından hazırlanan mufassal rapor okundu.

931 senesi içinde Odanın faaliyeti ve yaptığı işler heyeti umumiyece tasvip edildikten sonra ruznamei müzakeratın birinci maddesi okundu.

1 — Bankalar tarafından alınmakta olan iskonto miktarlarının haddi läyikine tenzili.

Tüccar ve esnafılarla eshabi masalihin merkezdeki bankalardan yaptıkları ikrazatta banka idareleri tarafından alınmakta olan paranın miktarı % 18 i bulmaktadır. Alınagelmekte olan bu para ashabı masalihin dolayisile tüccarlarımıza zararını mucip olmaktadır. El'an alınagelmekte olan ve yekünü % 18 i bulan bu paradan üç kuruş terzilile % 15 nisbetine indirilmesi muvafık olmakla.

Ticaret Odasının banka idareleri uezdinde teşebbusata girişmesine, bankaların merkezi umumilerine de yazılmak üzere İktisat Vekâleti Celilesinden ayrıca temenniyatta bulunulmasına.

2 — Tüccar ve esnafın defter tutmalarının mecburi olması, ticarette veresi muamelenin kaldırılması, peşin ahzu ita muamelesinin temini alıcı ve satıcı beynde veresiye muşmelatta

musaddak senedat ve ilmuhaber taatisi.

Tüccar ve esnafın defter tutmalarının ticareti berriye kanunu mucibince mecburi olduğu, bu mecburiyeti kanuniyeyi yapmayan tüccarların tecziyeleri lâzım geleceğine, veresiye muamelenin vücuduna ve temadisine her zaman esnaf ve tüccarların sebeb olduklarına, tüccar ve esnafın lehine olan veresiye muamelede görüle gelmekte olan müşkülât ve tahsilât-taki zorlukların iktihamı yine kendilerine raci bulunduğuuna, peşin para ile alış veriş yapmanın ve satıcı ile alıcı arasında veresi muamelede senet ilmuhaber taatisinin imkânsızlığına mebni bu hususta karar ittihadına lüzüm olmadığına.

3 — Tiftik keçilerinden alınmakta olan sayımlı vergisinin halihazır tiftik rayicine göre tenzil edilmesinin hükümeti celileden istenilmesi.

Tiftik keçilerinden alınmakta olan 45 kuruş sayımlı vergisi umumi olduğundan yalnız Kastamonu vilâyetinin tiftik keçileri vergisinin indirilmesi hükümetce muvafık görülemeyeceği şüphesiz isede, Kastamonu mintakası tiftik keçileri Ankara, Çankırı ve sair vilâyetlerin keçilerine nisbetle cüssece küçük olmalarından bu keçilerden azamî bir kilo tiftik alınabileceği ve bir kilo tiftığında bu günde rayice göre 30 - 35 kuruş etmesine nazaran köylünün hükümete kırk

bes kuruş vergi vereceği ve aynı zamanda çobanlık ve buna benzer diğer məsrafların inzimamile köylünün zararının artacağı bir hikayet olduğunun, bir tiftik keçisinin gelirinden fazla gideri olacağının bu vaziyetin köylü üzerinde yapacağı tesirler tətik edilecek olursa ilk önce köylünün tiftik keçilərini elden çıkmayağa teşebbüs edecegi geniş bir surette izah edilerek yalnız Kastamonu muhitine ait tiftik keçilərindən 30 kuruş vergi alınmasının Maliye Vekâleti Celilesinden temenni edilmek üzere İktisat Vekâleti Celilesinden istirhamata bulunulmasına.

4 — Tavuk ve Yumurtacılığın inkişafı ve himayesi :

Kastamonu Tavuk cinslerinin İslahi ve yumurtacılığın inkişafı evvel emirde bir ziraat meselesi olduğundan odadan ziyade bu iş'n ziraat odasında ziraat müdürüyetini alakadar ettiğine, odanın ruznamei müzakerata koymuştu bu maddeden maksadı memlekette yumurta ticaretinin inkişafı ise bu cihetden odanın çalışması lâzım geldiğinden İstanbul piyasasından Ankara Tavuk Enstitüsünden eyi cins ve çok yumurta yapan tavukların yumurtalarından mubayaatta bulunarak halka ve zürraa dağıtmayı daha muvafık olacağına ve aynı zamanda memleket yumurtalarına mahreç bulmak için esaslı bir surette muhaberata ve temas'a geçerek memlekette yumurta ticaretinin inkişafına çalışmasına bu hususda hükümeiden temenniyatda bulunulmasına lüzum olmadığına, bu gibi memleket ticareti alakadar eden basit işlerde odanın faal olmasına .

5 — Yerli mamulat ve masnuatının bilhassa yerli dokumalarının himayesi.

Yerli mamulat ve masnuatının korunması gibi işler üzerinde hükümeti cumhuriyemizin geniş bir program üzerinde yürümekte olması, bilhassa kontenjan usulünün yerli sana-

yii läyikile koruyacağına ve haleş şahsi teşebbüslərle ve ibtidai tezgâhlərlə yapılagelmekde olan mahalli sanayinin hiç bir suretle terakki ve inkişaf edemeyeceğine, bu gibi işlerde bilhassa Kastamonunun en belli başlı sanayii olan urgan, kendirciliğin inkişafı her şeyden evvel düşünülmeye değer bir iş ve ticaret olduğundan bunun için Kastamonu tüccarlarının ve zenginlerinin birleşerek el ele vərerek bir kooperatif teşkil etmelerinin memlekət ticaret ve yerli sanayine büyük tesiri olacağından ilk iş olarak Kastamonuda 100 bin lira sermayeli bir urgan ve kendir kooperatifinin yapılmasına ve bu gün kongrede bulunan zevatın bu hayırlı işe öncü olarak mali kudretleri nisbetinde iştirak etmeleri, bu suretle kurulacak olan kooperatifə aza kaydi ve hususatı sairesi görüsgülmek üzerede ayrıca heyeti umumiye halinde müناسib bir zamanda bir toplantı yapılması kurulacak şirketin sermayesine nəzarən Ziraat Bankasının yapabileceği kredi imkânlarını da ziraat bankası müdürü yetiledə ayrıca görüşülməsinə .

6 — Tiftiklerimizin himayesi için dahilde sarf ve istihlak çareleriyle tiftik ipliği fabrikası yapılmasıının temennisi .

Cümhuriyet hükümetimizin noktanızarı daima yerli mallarının sürümünü temin ve yerli sanayiini himaye etmekten ibaret bulunduğundan tiftik ve tiftik sanayii içinde lâzım gelen tedbirleri alacağı şüphesizdir .

Her işi Hükümetten beklemek doğru olamayacağından Kastamonu sermayedarlarının kendi aralarında şirketler ve kooperatifler teşkil edərək çalışmalarının daha ziyade faideli olacağından bu hususta hükümetden temenniyatda bulunulmasına lüzum olmadığına karar verilmiş ve kongre'da ilan edilmiştir .

16 - 2 - 932

almıştır. Bununla beraber ihracat tâcîrleri Elmalıları gelişî güzel ambalaj yaptıklarından Mısır ve sarı memleketlere vaki ihracatları bu sene Kastamonu Ticaret, iktisadiyatı üzerinde büyük zararlar yapmıştır. İneboluda ihracat emtiasını murakabe ve kontrol edebilecek daimî bir müessese vücuda getirilmesi Kastamonu iktisadiyatı üzerine yapacağı tesirler pek büyük görüldüğünden bu cihetin İktisat Vekâleti celilesince de ehemmiyetli bir surette tetkik ve kabul buyurulmasının temennisine.

6 — Kastamonudan külliyyetli mikdarda yumurta ihracatı etmesine nazaran Fransa ve İspanya hükümetleri tarafından Türkiye yumurtaları üzerine Konulan kontanjan usulünün refi için hükümetin siyasi teşbbüsatta bulunması :

Hükümetler arasında kontanjan usullerini tatbikinden evvel Kastamonu Yumurtalarının umumiyetle Fransa ve İspanya hükümeti alındı. Bir zamanlar yumurta ihracatı mühim mikdara baliğ olmakta iken Fransa ve İspanyadan kontanjan usullerinin tatbiki yumurta ihracatını sektedar etmiştir. Kemafissabık serbest yumurta ihracatı edildiği tekdirde Kastamonunun Yumurta ticareti sabık veçhile inkişaf edeceğî şüphesizdir. Kastamonu dolayisile Türkiye Yumurtalarının İspanya ve Fransaya kontanjan harici ithali hususunda hükümeti celilemizin mezkûr hükümetler nezdinde teşebbüsatı siyasiyede bulunmasının İktisat Vekâleti celilesinden temennisine .

7 — Zürrain çift hayvanatından, Arabasına koşduğu Bargir , yükünü taşıdığı Merkep, Ester vesair hayvanatın danalınmakta olan resmin kaldırılması :

Buhranı hazırla dolayisile köylüler mahsulâtı arziyesini pek ucuz satmaktadır. Köylü bu gün koçu öküzüne , Bargir, Ester ve Merkep, Sağım ineklerine, Koyun ve Keçilerine umumiyetle vergi vermekdedir. Hayvanatın ucuzlaşması vergilerin yerinde sabit kalması mukayese edilirse arada görülen fark zaten fakir olan köylümüzün vaziyetini sarsmakta olduğu şüphesizdir. Traktör vesair çift alat ve edevatının her türlü reâsimden maaf bulunmasına nazaran hiç olmazsa köylünün çifte koçu öküzlerinin vergiden maaf tutulması lazımdır. İktisat Vekâleti celilesinin bu ciheti tetkik buyurarak verginin ilgası hususunda Ziraat ve Maliye vekâletleri nezdinde teşebbüsatta bulunulmasının istirhamına .

8 — Safranboladan geçen Tiren hattına Kastamonuyu raptedebilecek olan Araç - Safranbolu şosasının inşası:

Ankara - Ereğli hattı Safranboladan geçmektedir. Evvelce Kastamonunun bir kazası olan Safranbolu kasabasını Kastamonuya birleştiren bir şosa elyevm mevcut değildir. Gerçi Kastamonudan Araca kadar şosa mevcut isede Araç - Safranbolu arasında tesviyei türabıyesi yapılmış bir kilometre şosa bile mevcut değildir. İcabında memleketimizde tiren hattından istifade edilmesi için bu şosanın inşasına ihtiyacı kat'ı vardır. Hükümeti celilemizden temenniyatta bulunulmasına .

Mobilye İmalât ve Ticarethanesi

Musa Oğlu Abdulhadi

Kastamonu Hükümet Caddesi No : 10

Her nevi döşemeli veya döşemesiz mobilye ve doğrama işleri yapılır.
Bütün siparişatin nisfi peşin alınır. Marankozluğa müteallık edevat ve
buna mümasil hurdevat satılır .

Sıhhî Türk Perukâr Salonu

Kastamonunun En Temiz ve Sıhhî Berberi

Vahî T Oğlu Tahir

Kastamonu Cumhuriyet Caddesi

Nefaset Mahallebicisi

En nefis Mahallebi ve Tatlıların envai

Hasan beşe oğlu Tevfik

Kastamonu Cumhuriyet Caddesi

Pattaban Oğlu Cemil
Tütün ve içkibayii

İnhisarlar idaresi fabrikalarıyla İstanbul ve yerli fabrikalarımızın
her çeşid ve yüksek İçkileri , her çeşid sigara .

Kastamonu Cumhuriyet caddesi

Kara Hüseyin zade H. Hüsnü

Yerli Dokuma ve İplik Ticarethane
Kastamonu

Her çeşit oda döşemelikleri, perdelik, sofa takımları, yatak yüzleri
fantazi ve düz çarşaflar, çamaşırlık renkli bezler, muhtelif ende kaput,
enli mendiller, alaca japon taklısı dişmiler ve saire .

Her çeşit merserize yün ve pamuk iplikleri .

ŞIK

KUNDURA MAĞAZASI
ATA YAMAN

Kastamonu'un her çeşit kundura ihtiyacını karşılayan
yegane mağaza ve atölye

Hazır ve ismarlama , zarif , ucuz ve sağlam kunduralar , yazılık
kishlik lâstikler , şosonlar , her türlü çocuk patikleri

Adres : Cumhuriyet caddesi No. 19

Düzeltmeler

Sahifa	Sırr	Yanlış	Doğrusu
13	63	Zaziyetimiz	Vaziyetimiz
17	15	Kedir	Kendir
19	12	220	420
19	20	4	2
19	15	9	3
21	12	1	2
22	9	Kasramonu	Kastamonu
26	2	Vusatı	Vasatî
28	2	Kazlarile	Kazalarile
32	10	Halne	Halline
40	Sonda	Taşkökrü	Taşköprü
59	43	Başku	Başka
65	65	İstenilmişdirsede	İstenilmişsede
76	31	Rakam	Rakım
82	77	İhracak	İhracat
87	48	Taemmülleri	Taamülleri
100	65	Alan	Olan
101	Sonurdu	Hamdi oglu	Hamal oğlu
102	2	Kongesinde	Kongresinde

Mobilye İmalât ve Ticarethanesi

Musa Oğlu Abdulhadi

Kastamonu Hükümet Caddesi No : 10

Her nevi döşemeli veya döşemesiz mobilye ve doğrama işleri yapılır.
Bütün siparişatın nisfi peşin alınır. Marankozluğa mütealik edevat ve
buna mümasil hurdevat satılır.

Sıhhî Türk Perukâr Salonu

Kastamonumun En Temiz ve Sıhhî Berberi

Vahit Oğlu Tahir

Kastamonu Cumhuriyet Caddesi

Nefaset Mahallebicisi

En nefis Mahallebi ve Tatlıların enval

Hasan beşe oğlu Tevfik

Kastamonu Cumhuriyet Caddesi

Pattaban Oğlu Cemil
Tütün ve içkibayii

İnhisarlar idaresi fabrikalarıyla İstanbul ve yerli fabrikalarımızın
her çeşid ve yüksek İçkileri , her çeşid sigara .

Kastamonu Cumhuriyet caddesi

Kara Hüseyin zade H. Hüsnü

Yerli Dokuma ve İplik Ticarethanesi
K a s t a m o n u

Her çeşit oda döşemelikleri, perdelik, sofa takımları, yatak yüzleri
fantazi ve düz çarşaflar, çamaşırlık renkli bezler, muhtelif ende kaput,
enli mendiller, alaca japon taklidi dimiler ve saire .

Her çeşit merserize yün ve pamuk iplikleri .

ŞIK

KUNDURA MAĞAZASI
ATA YAMAN

Kastamonunun her çeşit kundura ihtiyacı karşılayan
yegane mağaza ve atölye

Hazır ve ismarlama , zarif , ucuz ve sağlam kunduralar , yazılık
kishlik lâstikler , şosonlar , her türlü çocuk patikleri

Adres : Cumhuriyet caddesi No. 19

Düzeltmeler

Səhifə	Satır	Yanlış	Doğrusu
13	63	Zaziyetimiz	Vaziyetimiz
17	15	Kedir	Kendir
19	12	220	420
19	20	4	2
19	15	9	3
21	12	1	2
22	9	Kasramonu	Kastamonu
26	2	Vusatı	Vasatı
28	2	Kazlarile	Kazalarile
32	10	Halne	Halline
40	Sonda	Taşkökrü	Taşköprü
59	43	Başku	Başka
66	65	İstenilmişdirse	İstenilmişsede
76	31	Rakam	Rakım
82	77	İhracak	İhracat
87	48	Taemmülleri	Taamülleri
100	65	Alan	Olan
101	Sonunda	Hamdi oglu	Hamal oğlu
102	2	Kongesinde	Kongresinde

Mobilye İmalât ve Ticarethanesi

Musa Oğlu Abdulhadi

Kastamonu Hükümet Caddesi No : 10

Her nevi döşemeli veya döşemesiz mobilye ve doğrama işleri yapılır.
Bütün siparişatin nisfi peşin alınır. Marankozluğa müteallik edevat ve
buna mümasil hurdevat satılır.

Sıhhî Türk Perukâr Salonu

Kastamonunun En Temiz ve Sıhhî Berberi

Vahit Oğlu Tahir

Kastamonu Cumhuriyet Caddesi

Nefaset Mahallebicisi

En nefis Mahallebi ve Tatlıların envai

Hasan beşe oğlu Tevfik

Kastamonu Cumhuriyet Caddesi

Pattaban Oğlu Cemil
Tütün ve içkibayii

İnhisarlar idaresi fabrikalarıyla İstanbul ve yerli fabrikalarımızın
her çeşit ve yüksek İçkileri , her çeşit sigara .

Kastamonu Cumhuriyet caddesi

Kara Hüseyin zade H. Hüsnü

Yerli Dokuma ve İplik Ticarethanesi
K a s t a m o n u

Her çeşit oda dösemelikleri, perdelik, sofa takımları, yatak yüzleri
fantazi ve düz çarşaflar, çamaşırlık renkli bezler, muhtelif ende kaput,
enli mendiller, alaca japon taklısı dimiler ve saire .
Her çeşit merserize yün ve pamuk iplikleri .

ŞIK
KUNDURA MAĞAZASI
ATA YAMAN

Kastamonunun her çeşit kundura ihtiyacını karşılayan
yegane mağaza ve atölye

Hazır ve ismarlama , zarif , ucuz ve sağlam kunduralar , yazılık
kishik lastikler , şosonlar , her türlü çocuk patikleri
Adres : Cumhuriyet caddesi No. 19

Düzeltmeler

Sahifa	Satır	Yanlış	Doğrusu
13	63	Zaziyetimiz	Vaziyetimiz
17	15	Kedir	Kendir
19	12	220	420
19	20	4	2
19	15	9	3
21	12	1	2
22	9	Kasramonu	Kastamonu
26	2	Vusatı	Vasatî
28	2	Kazlarile	Kazalarile
32	10	Halne	Halline
40	Sonda	Taşkökrü	Taşköprü
59	43	Başku	Başka
66	65	İstenilmişdirsede	İstenilmişsede
76	31	Rakam	Rakım
82	77	İhracak	İhracat
87	48	Taammülleri	Taamülleri
100	65	Alan	Olan
101	Sonunda	Hamdi oglu	Hamal oğlu
102	2	Kongesinde	Kongresinde